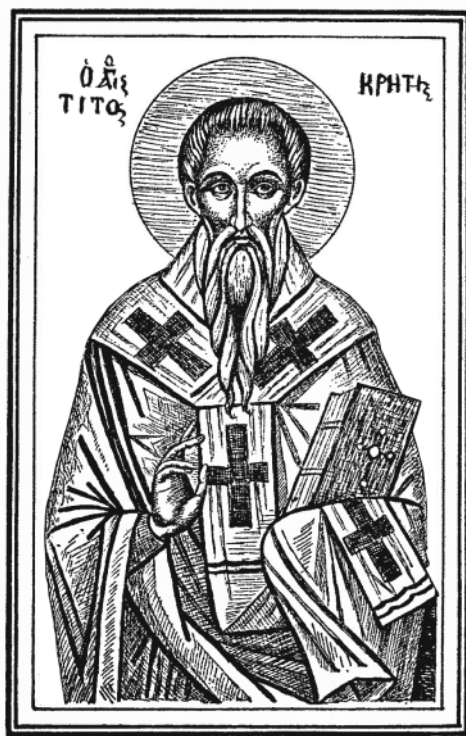


ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ



ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ, ΤΕΥΧΟΣ 50, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

**Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος
πιστός τηρητής καί συνεχιστής τῆς θέσεως καί τοῦ ρόλου
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία καί τό Οὐκρανικό**

Ἐλλογιμ. Γρηγορίου Λαρεντζάκη
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Γκράτς Αὐστρίας
Ἄρχοντος Μ. Πρωτονοταρίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

Τό θέμα ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑ εἶναι πάντα ἐπίκαιρο καί σοβαρό γιά ὁλόκληρη τήν Ὁρθοδοξία μας. Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ ἐκάστοτε Οἰκουμενικός Πατριάρχης μέ συνειδητή εὐθύνη ἀγωνίζεται γιά τήν τήρηση τῆς θέσεως καί τοῦ ρόλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς ὄφελος τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ ρόλος αὐτός εἶναι ζῶσα μαρτυρία καί θυσιαστικό μάρτυριον, ὅπως ἔχει ἀποδείξει ἡ μακραίωνη ἱστορία του. Ὅπως ἔχει ἀποδείξει καί ἀποδεικνύει καθημερινά καί ἡ πολυδιάστατη τριακονταετῆς διακονία τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ τοῦ Α΄, ὁ ὁποῖος τονίζει ἀπεριφράστως, ὅτι ὄχι μόνον δέν θά παραιτηθεῖ, ἀλλά καί ὅτι δέν ἔχει κἄν τό δικαίωμα νά παραιτηθεῖ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.¹ «Τοιοῦτον θέλομεν Ἀρχιερέα», καί «τοιοῦτον ἔχομεν Ἀρχιερέα». Εἰς τοιοῦτον Ἀρχιερέα καί Οἰκουμενικόν Πατριάρχην εὐχόμεθα μέ βαθύτατο εὐγνώμονα σεβασμό Εἰς ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΔΕΣΠΟΤΑ!

Στήν παρούσα ἐργασία θά περιορισθῶ καί πάλι ὄχι λεπτομερῶς, μόνον στόν ρόλο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐντός τῆς Ὁρθοδοξίας. Παραμένω, λοιπόν στήν ἐνδοορθόδοξη θέση, τά καθήκοντα, τά δικαιώματα καί τήν μαρτυρική διακονία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τοῦ πιστοῦ τηρητοῦ καί συνεχιστοῦ τοῦ ρόλου αὐτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου τοῦ Α΄.

Ἐνῶ ὅμως θά ἔπρεπε τό θέμα αὐτό νά εἶναι θέμα ἀποτιμήσεως καί ἀναγνώρισεως μιᾶ ἀγλαοκάρπου καί ποικιλόμορφης θετικῆς, ἔστω καί θυσιαστικῆς καί μαρτυρικῆς πορείας τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ἔχει γίνει δυστυχῶς καί ἀντικείμενο πολλῶν συζητήσεων, ἀντιπαραθέσεων καί σκληρῶν ἀβάσιμων καί ἀνιστόρητων ἐπιθέσεων τόσο ἐναντίον τοῦ Θεσμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου,

¹ https://romalewfronimati.blogspot.com/2021/01/blog-post_52.html

ὅσον καί προσωπικῶς ἐναντίον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου. Πρέπει δέ νά διαπιστωθεῖ, ὅτι ἡ ἔκθεση τῶν ἱστορικῶν δεδομένων καί κατὰ συνέπειαν καί ἡ διαλεύκανση πολλῶν ἀποριῶν καί διαστρεβλώσεων δέν ἀποτελεῖ τρόπον τινά ἀπολογία, λόγω αἰσθημάτων ἐνοχῆς καί τύψεων συνειδήσεως, ἀλλά ἀντικειμενική ἀπάντηση καί διόρθωση τῶν προκαταλήψεων καί τῶν συνειδητῶν συκοφαντιῶν κατὰ τοῦ Θεσμοῦ καί τοῦ φέροντος τόν Θεσμόν αὐτόν εἰς τοὺς ὠμούς του μίαν ὁλόκληρη τριακονταετία πρὸς ἀντικειμενική ἀξιολόγηση καί ἐνίσχυση τοῦ ἀναγκαίου αὐτοῦ Θεσμοῦ πρὸς ὄφελος ὁλοκλήρου τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ποία εἶναι ἡ θέση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν κοινωνία τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν;²

Πά νά ἀπαντηθῇ τό ἐρώτημα αὐτό πρέπει ὅπωςδήποτε νά γίνει μιά ἱστορική ἀναδρομή στὴν ἐποχὴ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς πρώτης χιλιετίας, οἱ ὁποῖες καί σήμερα ἀποτελοῦν γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία μας τὴν ὑψίστη αὐθεντία στὴν διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, διότι, ὡς φαίνεται, ἔχει λησμονηθεῖ ἀπὸ ὀρισμένους, ἀλλὰ καί ἀπὸ ὀρισμένες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι τόσοσιν ἡ καταπολέμηση τῶν αἱρέσεων, ὅσον καί ἡ σωστή, ἡ ὀρθόδοξη διατύπωση τῶν Δογμάτων, καθὼς ἐπίσης καί ἡ ρύθμιση τῶν διοικητικῶν προβλημάτων δέν εἶναι δυνατόν νά υπάρξουν μέχρι καί σήμερον χωρὶς τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἡ ἰδιαίτερη, λοιπὸν θέση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἐκκλησία γενικώτερα χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν ἵδρυση καί τὰ πανηγυρικά ἐγκαίνια τῆς νέας πρωτεύουσας τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας στὴν Κωνσταντινούπολη ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο τό ἔτος 330. Καί πρέπει νά τονισθῇ ἐδῶ, ὅτι δέν πρόκειται γιὰ τὴν πρωτεύουσα μόνο τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ἢ ὅπως ἐσφαλμένα ὑπάρχει ἡ ἄποψη, ὅτι πρόκειται γιὰ τὴν πρωτεύουσα τῆς «Βυζαντινῆς» Αὐτοκρατορίας. Πρόκειται γιὰ τὴν νέα πρωτεύουσα ὁλόκληρης τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Ἀνατολῆς καί τῆς Δύσεως, πρόκειται γιὰ τὴν «Νέα Ρώμη».

Ἡ ἰδιαίτερη θέση καί τό κύρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς νέας πρωτεύουσας, δηλ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπικυρώθηκε ἀπὸ τὴν Δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη τό ἔτος 381. Ὁ 3ος Κανόνας ἀναφέρει: «*Τὸν μέντοι Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον ἔχειν*

² Πρβλ. Grigorios Larentzakis, Das Ökumenische Patriarchat von Konstantinopel. Seine gesamtorthodoxen Aufgaben, Kathpress Sonderpublikation Nr. 2/2007. *Τοῦ Ἰδίου*, Die Strukturen der Orthodoxen Kirche und das Ökumenische Patriarchat von Konstantinopel. Seine gesamtorthodoxen Aufgaben, Una Sancta 2008, 207-224.

τά πρεσβεία τῆς τιμῆς μετά τόν τῆς Ρώμης ἐπίσκοπον διά τό εἶναι αὐτήν Νέαν Ρώμην».³ Ἡ αἰτιολογία εἶναι σαφής: «διά τό εἶναι αὐτήν Νέαν Ρώμην», δηλ. ἐπειδή ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ νέα πρωτεύουσα. ⁴ Τά ἐκκλησιαστικά κέντρα, τά ὅποια ἤδη ἔχουν μεγίστη σημασία καί ἡ κανονική σειρά των εἶναι: Ρώμη, Κωνσταντινούπολις, Ἀλεξανδρεία καί Ἀντιόχεια μέ αὐτόνομες διοικητικές ἀρμοδιότητες. Αὕτη ἦταν ἡ τάξις τῆς Ἐκκλησίας μετά τήν Β' Οἰκουμενική Σύνοδο τό 381.

Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὁ Κανών αὐτός οὔτε κατά τοῦ Ρώμης ἀναφέρεται, ἡ ὅποια παραμένει «πρωτόθρονος», ἀλλά οὔτε καί κατά τοῦ Ἀλεξανδρείας. Ὅμως γιά τήν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἔχει μεγίστη σημασία, ὡς ἐντολή, ἀλλά καί ὡς θυσία.⁵ Ἡ μακραίωνη ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀποτελεῖ ζωντανή μαρτυρία συνδιασμένη μέ τό μαρτύριο.

Κατά τήν Δ' Οἰκουμενική Σύνοδο, ἡ ὅποια πραγματοποιήθηκε τό 451 στήν Χαλκηδόνα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐκτός τῶν πολύ σοβαρῶν δογματικῶν ἀποφάσεών της γιά τήν διδασκαλία τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, ἀποφασίσθηκε καί χορηγήθηκε καί ἡ αὐτονομία στήν Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων καί καθορίσθηκε ἡ σειρά καί ἡ τάξη τῶν σπουδαιωτάτων ἐκκλησιαστικῶν κέντρων, τά ὅποια εἶναι γνωστά ὡς Πατριαρχεῖα: Ρώμης, Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καί Ἱεροσολύμων. Δηλ. τήν γνωστή Πενταρχία στήν Ἐκκλησία.⁶

Γιά τό Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἔπαιξε ἡ Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος πολύ σημαντικό ρόλο μέ τούς Κανόνες της 9, 17 καί 28. Ὁ 28^{ος} Κανόνας τῆς Οἰκουμενικῆς αὐτῆς Συνόδου ἐπικυρώνει τόν 3^ο Κανόνα τῆς 2ας Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί συγκεκριμενοποιεῖ τήν δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μέ τήν ἐπέκτασή της στίς ἐπαρχίες Ἀσίας, Πόντου καί Θράκης καί τῆς Διασπορᾶς.

Οἱ Κανόνες 9 καί 17 τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου παραχωροῦν ἐπίσης εἰς τό Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως καί τήν δυνατότητα τοῦ ἐκκλη-

³ Ράλλη /Ποτλή, Σύνταγμα, Β' 170-171.

⁴ Franz Dvornik, Byzanz und der römische Primat, Stuttgart 1966, 47.

⁵ Chrysostomos Konstantinidis, *Metropolit von Myra, später von Ephesos*, Die historisch-dogmatischen Voraussetzungen der Ökumenizität des II. Ökumenischen Konzils, in: Das gemeinsame Credo. 1600 Jahre seit dem Konzil von Konstantinopel, hg. im Auftrag von Pro Oriente von Theodor Piffel-Percevic und Alfred Stirnemann, Innsbruck-Wien 1983, 134.

⁶ Βλ. Φειδᾶ Προϋποθέσεις διαμορφώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς πενταρχίας τῶν πατριαρχῶν, ἐπίδρασις τῶν πρεσβειῶν καί τοῦ δικαιοῦτων χειροτονιῶν ἐπὶ τῆς ἐξελιξεωςτῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἄχρι καί τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (451) Ἀθήνα 1969. Ferdinand Gahbauer, Die Pentarchie theorie. Ein Modell der Kirchenleitung von den Anfängen bis zur Gegenwart, Frankfurt am M. 1993.

του, δηλ. νά δικάζονται τελεσίδικα εἰς αὐτό καί περιπτώσεις κληρικῶν καί ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖες ἔχουν δικασθῇ στίς τοπικές Ἐκκλησίες.⁷ Ἐνδιαφέροντα εἶναι ὅσα συζητήθηκαν καί ἀποφασίσθηκαν καί στήν Σύνοδο Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1663 ὑπό τήν Προεδρεία τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Γ μέ σύμφωνο γνώμη τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας Παΐσιου, Ἀντιοχείας Μακαρίου καί Ἱεροσολύμων Νεκταρίου: «Εἰ τῷ Κωνσταντινουπόλει ἐφεῖται πᾶσα κρίσις ἄλλων Ἐκκλησιῶν καί παρ' αὐτοῦ λαμβάνει ἐκάστη ὑπόθεσις ἐκκλησιαστική πέρας» Ἡ ἀπάντηση εἶναι ξεκάθαρη: «Αἱ ὑποθέσεις πᾶσαι τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τόν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Θρόνον ἀναφέρονται καί παρ' αὐτοῦ τὰς ἀποφάσεις λαμβάνουσιν ὡς τὰ ἴσα Πρωτεῖα κατὰ τοὺς κανόνας ἔχοντος τῆς Παλαιᾶς Ρώμης».⁸ Ἡ προσπάθεια τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Andreas Novikov νά ὑποβαθμίσει τήν ἄποψη τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν καί νά τήν χαρακτηρίσει ὡς τόν «ἀνατολικόν παπισμό» δέν πείθει!⁹

Γιά τὰ δικαιώματα αὐτά ἀναφέρει ὁ γνωστός καθηγητής Ἰωάννης Mayendorf τά ἑξῆς: «Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἔχει τό δικαίωμα τῶν πρωτοβουλιῶν, τό ὁποῖον τοῦ ἀναγνωρίζουν καί οἱ ἄλλοι Πατριάρχες γιά τὰ κοινά θέματα. Ἡ Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος παρεχώρησε στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τό ἐξαιρετικό δικαίωμα (Κανὼν 17) νά δέχεται καί ἐκκλήσεις γιά περιπτώσεις πού ἔχουν δικασθῇ στίς διάφορες τοπικές Ἐκκλησίες».¹⁰ Ὁ ἐπίσκοπος Ἀβύδου, νῦν Μητροπολίτης Κρήνης Κύριλλος παραπέμπει καί στόν κανονολόγο Ἀριστηνό ἐπιβεβαιώνοντας τά ἀνωτέρω.¹¹ Καί ὁ ρωμαιοκαθολικός θεολόγος Carl Joseph von Hefele, ὁ ὁποῖος συνέγραψε τήν μνημειώδη Ἱστορία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, διαπιστώνει, ὅτι «οἱ Κανόνες 9¹² καί 17¹³ τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οἱ ὁποῖοι παραχωροῦν στόν Πα-

⁷ Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων, Bd. 6, S. 429: «τῷ Κωνσταντινουπόλεως προέδρῳ, ἔξεστι καί τὰς ἐν τοῖς ἄλλοις θρόνοις γινομένας ἀμφισβητήσεις ἐπιτηρεῖν καί διορθοῦσθαι καί πέρας ἐπιτιθεῖναι ταῖς κρίσεσιν».

⁸ Κ. Δεληκάνη, Πατριαρχικά Ἐγγραφα, Γ', Κωνσταντινούπολις 1905, 102-103 καί 116.

⁹ Erzpriester Andreas Noviko 06.05.2019 19:59, Περί τοῦ Τόμου των πατριαρχῶν της Ανατολῆς του 1663: κατὰ πόσο δικαιολογεῖ αὐτός τις αξιώσεις τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ ειδικῶν δικαιωμάτων εντός της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὑπέρ της ἐνότητος της Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ΡΩΣΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΜΗΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ, <https://mospat.ru/gr/2019/05/06/news173824/>

¹⁰ J. Mayendorf, Die Orthodoxe Kirche gestern und heute, Salzburg 1963, 165.

¹¹ Κυρίλλου Ἀβύδου, νῦν Μητροπολίτου Κρήνης, Ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως στό Πηδάλιο καί τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας „Μποροῦσε νά ὑπάρξει μιὰ πιὸ σαφὴς διατύπωση γιά τὸ προνόμιο τοῦ Κωνσταντινουπόλεως νά δέχεται Ἐκκλήτους ἀπὸ ἄλλες ὑπερόριες δικαιοδοσίες; Εἶναι σημαντικὴ ἡ ἐπισήμανση τοῦ Ἀλεξίου Ἀριστηνοῦ, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος θρόνος ἔλαβε ἓνα τέτοιο προνόμιο, οὔτε ἀπὸ τοὺς νόμους οὔτε ἀπὸ τοὺς κανόνες.“ <https://www.romfea.gr/images/article-images/2019/01/othronostispoleos.pdf>

τριάρχη Κωνσταντινουπόλεως ιδιαίτερα δικαιώματα, πρέπει να θεωρούνται ως εισαγωγή και προετοιμασία και για τον 28^ο Κανόνα. Οι Κανόνες αυτοί γίνονται κατανοητοί, ἐφ' ὅσον εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ Ἐνδημοῦσα Σύνοδος στήν Κωνσταντινούπολη ἀποτελοῦσε ἤδη στήν πράξη πρό πολλοῦ μία δικαστική Ἀρχή, ἡ ὁποία ἐκδίκασε ὑποθέσεις καί ἐπισκόπων καί ἐκτός τῆς δικαιοδοσίας τῶν Ἐξάρχων των».¹⁴

Μετά τόν χωρισμό καί τήν ἀποξένωση μεταξύ τῆς Δυτικῆς καί τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὁ δεύτερος Θρόνος τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς πρώτης χιλιετίας, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖο, ἔρχεται στήν πρώτη θέση καί γίνεται τό πρῶτον Πατριαρχεῖο, ἡ Πρωτόθρονη Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς, πρᾶγμα τό ὅποιον ἰσχύει ἀκόμη μέσα στήν Ὁρθοδοξία μέ ὅλα τά δικαιώματα καί τά καθήκοντα, τά ὁποία στηρίχθησαν στίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὐτή τήν πορεία ἀκολουθεῖ καί ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μέχρι σήμερα, μέχρι καί τήν χορήγηση τῆς Αὐτοκεφαλίας στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τῆς Οὐκράνίας. Ἡ συμπερασματική διαπίστωση τοῦ J. Mayendorf εἶναι ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία χρειάζεται τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.¹⁵

Γιά τό ἔκκλητο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γράφει καί ὁ π. Γεώργιος Τσέτσης: «Τό «ἐκκλητο» εἶναι ἓνα θεσμικό προνόμιο, τό ὁποῖο παρεχώρησε στήν Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἡ Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος (451), μέ τούς 9ο καί 17ο κανόνας της, προκειμένου ἡ Πρώτη τῆς Ὁρθοδοξίας Καθέδρα νά ἀποφαίνεται τελεσίδικα ὁσάκις ἀναφύονται διαφορές μεταξύ Ἐπισκόπων καί τῆς προϊσταμένης ἐκκλησιαστικῆς τῆς Ἀρχῆς (τήν ἐποχή ἐκείνη τῶν Ἐξάρχων καί τῶν Μητροπολιτῶν), καί νά ρυθμίζει ἑκτακτες ἀνάγκες καί καταστάσεις. Καθώς ἀποφαίνεται ὁ σχολιαστής τῶν Ἱ. Κανόνων Ματθαῖος Βλάσταρις, «τῷ Κωνσταντινουπόλεως προέδρῳ, ἔξεστι καί τās ἐν τοῖς ἄλλοις θρόνοις γινομένης

¹² „Εἰ δὲ πρὸς τὸν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας μητροπολίτην, ἐπίσκοπος, ἢ κληρικὸς ἀμφισβητοίῃ, καταλαμβάνετω τὸν ἑξάρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως θρόνον, καὶ ἐπ' αὐτῷ δικαζέσθω.“

¹³ „Εἰ δὲ τις ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ ἰδίου μητροπολίτου, παρὰ τῷ ἑξάρχῳ τῆς διοικήσεως, ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ δικαζέσθω, καθὰ προεῖρηται.“

¹⁴ *Carl Josef Hefele, Conciliengeschichte nach den Quellen bearbeitet, Bd II, Freiburg in Br. 1875, 535.*

¹⁵ „dass die Orthodoxe Kirche das Ökumenische Patriarchat braucht.“ J. Meyendorf, *The Orthodox Church*, Syoset, N.Y., vl. 14, no: 4, April 1978, p. 4. Zit. Bei *Chrysostomos Konstantinidis*, Πρωτεῖον, πρεσβεῖα τιμῆς καί εὐθύνη διακονίας εἰς τό σύστημα καί τήν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, in: Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρηδία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 26, Θεσσαλονίκη, 1981, 23. *Wilhelm de Vries*, Geleitwort zu deutschen Ausgabe, στό: *Metropolit Maximos von Sardes*, Das Ökumenische Patriarchat in der orthodoxen Kirche, Freiburg, Basel, Wien 1980, 5.

ἀμφισβητήσεις ἐπιτηρεῖν καὶ διορθοῦσθαι καὶ πέρας ἐπιτιθέναι ταῖς κρίσεσιν». (βλ. Ράλλη-Ποτλή, στ', σελ.429)¹⁶.

Ἡ ἵδρυση τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν Β' χιλιετία

Πιά νά γίνει ἀντιληπτὴ αὐτὴ ἡ συνέχεια τῶν καθηκόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐπὶ τῆς πατριαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου μέχρι καὶ σήμερα θεωρεῖται μία περιληπτικὴ ἀνασκόπηση καὶ τῆς χορηγήσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου στίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες κατὰ τὴν δευτέρη χιλιετία χρήσιμη καὶ ἀναγκαία.

Πρὶν προχωρήσουμε ὅμως στό θέμα αὐτό πρέπει νά λεχθῇ, ὅτι ἡ ἑκτασὴ δικαιοδοσίας τῶν περισσοτέρων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὑπῆρξε μέρος τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπὸ τὴν ὁποία χειραφετήθησαν καὶ ἀπὸ θυγατρικὲς Ἐκκλησίες ἔγιναν ἀδελφές ἀνεξάρτητες καὶ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες μέ θυσίες καὶ παραχωρήσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Βέβαια δέν ὀνειρεῖομαι τὴν ἐπαναφορὰ καμμιᾶς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας στὴν προτέρα τῆς κατάστασιν ὡς μέρος καὶ τμῆμα τῆς ἀμέσου δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οὔτε καὶ θεωρῶ ἀναγκαία τὴν συνεχὴ δέσμευση καὶ ἐξάρτηση τῶν εὐεργετηθεῖσων Ἐκκλησιῶν λόγω εὐγνωμοσύνης γιὰ τὴν χειραφέτησίν των καὶ γιὰ τὴν ἀνάδειξή των εἰς ἀνεξάρτητες καὶ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, μερικὲς δέ καὶ σέ Πατριαρχεῖα.

Ὅμως δέν εἶναι χωρὶς σημασία τὸ γεγονὸς τῆς συνεχοῦς θυσιαστικῆς σμικρύνσεως τῆς ἀμέσου δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὰ σημερινὰ του διοικητικὰ ὅρια πρὸς ὄφελος τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ νά συκοφαντεῖται τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ ἱμπεριαλιστικὲς τάσεις, ἀκριβῶς ἀπὸ Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες ὀφείλουν τὴν ὑπαρξὴ των ὡς ἀδελφές Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες στὴν παραχώρηση ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περιοχῆς τῆς δικαιοδοσίας του. Ὅπως δὲποτε δέν ἀποτελεῖ ἐπίσης καὶ χριστιανικὴ ἀρετὴ ὠρισμένες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες σήμερα νά τονίζουν, ὅτι αὐτὲς εἶναι μεγαλύτερες καὶ πολυπληθέστερες, ἄρα καὶ σημαντικώτερες ἀπὸ τὴν μητέρα των Ἐκκλησία, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, τὸ ὁποῖον καὶ ἐχάρισε σέ αὐτὲς τὴν ἀνεξαρτησία, τὴν Αὐτοκεφαλία καὶ σέ ὀρισμένες περιπτώσεις μάλιστα καὶ τὴν Πατριαρχικὴ ἀξία.

¹⁶ Γεωργίου Τσέτση, *Μεγάλου Πρωτοπρεσβυτέρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἡ διαχρονικὴ ἰσχὺς τοῦ "ἐκκληίου"*, <http://www.amen.gr/index.php?mod=news&op=article&aid=1805>, 6 Μαρτίου 2010.

Βέβαια στα πλαίσια της εργασίας αυτής δεν είναι δυνατόν να εκτεθούν μέ λεπτομέρεια οι εξελίξεις όλων των Αυτόκεφάλων Έκκλησιών. Θα περιορισθώ μόνον σε βασικά στοιχεία, τά όποια έχουν σχέση καί μέ τήν σημερινή κατάσταση έντός της Όρθοδοξίας.

Γενικά πρέπει νά τονισθεῖ, ότι όλες οι Αυτόκέφαλες Έκκλησίες, οι όποιες ιδρύθηκαν τήν Β΄ χιλιετία έγιναν μέ ιδρυτικές πράξεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Εάν άμφισβητηθεῖ μία Αυτόκέφαλος Έκκλησία πρέπει νά άμφισβητηθούν όλες. Προσπάθειες άλλων Έκκλησιών προς χορηγία Αυτόκεφαλίας σε άλλες Έκκλησίες παρέμειναν άκυρες καί ανενέργητες. Μόνον τό Οικουμενικό Πατριαρχείο έχει μέχρι σήμερα τό δικαίωμα αυτό.¹⁷

Τό Πατριαρχεῖον Μόσχας καί πάσης Ρωσσίας. Μετά τόν έκχριστιανισμό τών Ρώσων από τό Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον τήν εποχή του Τσάρου Βλαδίμηρου τόν 10^ο αἰώνα, διοργανώθηκε ή Ρωσική Έκκλησία μέ τό μητροπολιτικό σύστημα έντός της δικαιοδοσίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου καί ή Μόσχα άποτελοῦσε Μητρόπολη του Πατριαρχείου αυτού. Τό 1589 μέ Πατριαρχική Πράξη ό Κωνσταντινουπόλεως Ίερεμίας ό Β΄, εύρισκόμενος στήν Μόσχα, καί κατόπιν έντόνου πίεσεως του Τσάρου, χορήγησε τήν Αυτόκεφαλία καί όνόμασε τόν Ίώβ Πατριάρχη. Τό 1593 Σύνοδος στήν Κωνσταντινούπολη επικύρωσε άπλά τήν άνύψωση αυτή. Τό Πατριαρχεῖον Μόσχας καί πάσης Ρωσίας σήμερα εύρίσκεται μετά τά άρχαία Πατριαρχεία, Κωνσταντινουπόλεως, Άλεξανδρείας, Άντιοχείας καί Ίεροσολύμων, στήν Πέμπτη θέση.

Όταν τό 1960 ό Πατριάρχης Μόσχας Άλέξιος Α΄ επισκέφθηκε τό Οικουμενικό Πατριαρχεῖον έτόνιζε μ.ά. ότι ή Ρωσική Έκκλησία δεν θά λησμονήσει ποτέ, ότι ό ρωσικός λαός έλαβε από τήν Κωνσταντινούπολη τόν θησαυρό της χριστιανικής πίστεως καί ότι θά είναι πάντα ευγνώμων στήν Μητέρα Έκκλησία Κωνσταντινουπόλεως που έχάρισε στήν Ρωσική Έκκλησία τήν Αυτόκεφαλία καί τήν Πατριαρχική άξία.¹⁸ Αυτές οι έκφράσεις του Πατριάρ-

¹⁷ Άκατανόητη είναι ή άποψη του Έπισκόπου Μπάσκα Ειρηναίου: «Ο Ορθόδοξος κόσμος αντιδρά στην αυτοκεφαλία Σκοπίων και Ουκρανίας» «Οικουμενικός Πατριάρχης είναι ο πρώτος στην τιμή, και αυτό σημαίνει ο πρώτος μεταξύ ίσων. Ως εκ τούτου, ο Πατριάρχης αν θέλει να λάβει μια μονομερή και αυταρχική απόφαση για την υπόθεση των Σκοπίων και της Ουκρανίας, αυτό θα αποτελούσε έκφραση μεγάλης σύγχυσης και πνευματικό λάθος. Επίσης από την πλευρά της διοίκησης της Εκκλησίας και του κανονικού δικαίου, μια τέτοια απόφαση θα ήταν εντελώς άκυρη.» <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-serbias/22411-mpatskas-eirinaios-o-orthodoxos-kosmos-antidra-stin-autokefalia-skopion-kai-oukranias>

¹⁸ Όρθοδοξία 35(1960) 478.

χου Μόσχας Άλεξίου Α΄ δέν θά πρέπει νά λησμονοῦνται καί στό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας καί σήμερα.

Κατά τήν ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ νέου Πατριάρχῃ Μόσχας καί πάσης Ρωσίας Κυρίλλου, κατά τήν τάξη, πρῶτα στήν Κωνσταντινούπολη στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, τήν 4^η Ἰουλίου 2009 ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος Α΄ τόν χαιρέτησε μέ τά ἑξῆς: «Σᾶς ὑποδεχόμεθα, λοιπόν, Μακαριώτατε, τετρακόσια εἴκοσιν ἀκριβῶς ἔτη μετὰ τήν ὑπό τοῦ αἰοιδίμου προκατόχου ἡμῶν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Ἱερεμίου Β΄, τοῦ Τρανοῦ, ἀνύψωσιν τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου Σας Μητροπολίτου Ἰωβ εἰς Πατριάρχην Μόσχας καί πάσης Ρωσίας, μέ σκιρτήματα καρδίας ἀγαπώσης πολὺ καί μετὰ τιμῆς βαθυτάτης. Ὑποδεχόμεθα τὸν διάδοχον τοῦ Ἰωβ ἐκείνου, τοῦ Μάρτυρος Φιλίππου, τοῦ θεολογικωτάτου Φιλαρέτου, τοῦ σοφοῦ διδασκάλου Πλάτωνος, τοῦ μεγάλου Ἱεραποστόλου Ἰννοκεντίου, τοῦ Ἁγίου τῆς ὑπομονῆς Τύχωνος καί πλειάδος ἄλλων διακεκριμένων Πρωθιεραρχῶν, οἱ ὅποιοι ἐκλείσαν μέ ἀρετὴν, σοφίαν, ἀγιότητα, μαρτύριον καί ὁμολογίαν Χριστοῦ τὸν Θρόνον Σας». Καί ὁ Πατριάρχης Μόσχας καί πάσης Ρωσίας Κύριλλος ἀνέφερε τήν ἐπομένη, τήν 5^η Ἰουλίου 2009 στήν ὁμιλία του στό Συλλεῖτουργο μέ τὸν Οἰκουμενικό Πατριάρχη:

«Ἡ παραμονή στήν πόλῃ ὅπου εὐρίσκεται ἡ Καθέδρα τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως μᾶς προκαλεῖ αἰσθήματα συγκινήσεως. Ἀτενίζουμε εὐλαβῶς τοὺς ἑνδοξοὺς ἱεροὺς τόπους τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀνασταίνονται ἐνώπιον ἡμῶν τὰ σημαντικώτερα γεγονότα στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα συνέβησαν σὲ αὐτὴ τὴ γῇ. ...Ἐπανέρχονται στὴ μνήμη μας τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα συνδέονται μέ τὸ Βάπτισμα τῆς Ρωσίας.

Αἰσθάνομαι ἰδιαίτερη χαρὰ ἀπὸ τῆς συνάντησιν μέ τοὺς ζωντανοὺς φορεῖς τῆς μακραίωνης παραδόσεως στὸ πρόσωπο τῶν ἀκλονήτων στήν πίστη καί στὴ μνήμη τῶν προγόνων τους τέκνων τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως μέ ἐπικεφαλῆς τὸν Πατέρα καί Πατριάρχη τους. Παρὰ τοὺς ἱστορικοὺς κατακλυσμούς, τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ συνεχίζει νὰ ἀγιάζεται σὲ αὐτὴν τὴν πόλῃ καί σὲ αὐτὸν τὸν ἱερὸ Ναό. Εὐχαριστοῦμε τὸν Θεό, διότι μᾶς ἀξίωσε καί εὐρήκαμε τὴν Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἐν εἰρήνῃ καί χάριτι Θεοῦ καί τὸν Προκαθήμενο αὐτῆς μέ καλὴ ὑγεία καί σταθερότητα πνεύματος.

Μέσω τῆς πλουσιότατης μοναχικῆς παραδόσεως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας παρέλαβε ἀπὸ τὸ Βυζάντιο καί τὰ λειτουργικὰ τυπικά, πρῶτα τὸ *στουδιτικό*, κατόπιν τὸ *ieroσολυμίτικο*, τὸ ὁποῖο χρησιμοποιεῖται μέχρι σήμερα στὰ μοναστήρια της καί στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς. Κατὰ τὸν τύπο τῆς βυζαντινῆς ψαλμωδίας συνετάχθησαν ἀκολουθίες γιὰ τοὺς ρώσους ἁγίους καί ἀλλὰ εἶδη ἱερῶν κειμένων. Ἑλληνες διδάσκαλοι ἦταν οἱ πρῶτοι πὺν δίδαξαν τοὺς

Ρώσους άγιογράφους. Ἡ παλαιορωσική ἐκκλησιαστική μουσική δέχθηκε καί αὐτή τήν ἐπίδραση τῆς βυζαντινῆς σχολῆς. Ἡ διαμόρφωση τῆς ρωσικῆς θεολογίας συνδέεται μέ τὸ ἔργο τῶν ἀδελφῶν Σωφρονίου καί Ἰωαννικείου Λυχούδη, ἰδρυτῶν τῆς πρώτης ἀνωτάτης θεολογικῆς σχολῆς στή Μόσχα ἥτοι τῆς Σλαύο-Ἑλληνο-Λατινικῆς Ἀκαδημίας.

Σέ ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου διαπιστώνουμε τὴν ἐμφάνιση μιᾶς κοινῆς παραδόσεως, ἡ ὁποία ἀρρήκτως συνδέει τὴν Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως μέ τὴν πάλαι ποτὲ θυγατέρα της καί σήμερα ἰσότιμη ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας. Ἡ κοινὴ μας παράδοση ἀποτελεῖ τὴ σταθερὴ βάση τῆς κοινῆς μας μαρτυρίας πρὸς τὸ σύγχρονο κόσμο.»

Τοὺς στενοὺς δεσμούς, οἱ ὁποῖοι χαρακτηρίζουν τίς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διετύπωσε πολὺ ἔντονα καί μέ μεγάλη σαφήνεια ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος μ.ἄ. καί στήν πρόποσή του στό ἐπίσημο γεῦμα τὴν 5^η Ἰουλίου 2009:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα Μόσχας καί πάσης Ρωσίας, ἐκλεκτὲ καί ἐπιπόθητε Ἀδελφε κύριε Κύριλλε,

Δὲν Σᾶς ὑπεδέχθημεν σήμερον εἰς τὸ μαρτυρικόν, ἀλλὰ πάντοτε φωτεινὸν Φανάριον, τοῦ ὁποῖου ἡ καθημερινὴ «ἐπισύστασις» εἶναι «ἡ μέριμνα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν», ὡς ξένον, ἔστω ὡς φίλον ἰδιαιτέρως ἀγαπητόν, ἀλλὰ Σᾶς ὑπεδέχθημεν κυριολεκτικῶς ὡς «ὁστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων ἡμῶν καί σάρκα ἐκ τῆς σαρκός ἡμῶν»! Δὲν Σᾶς ἐκλαμβάνομεν ὡς τρίτον τινά, ἀλλ' ὡς Ἀδελφὸν ἡμῶν γνήσιον, κύτταρον ὑγιὲς καί μέλος εὐγενὲς τοῦ ἰδιοῦ μας Σώματος, τέκνον, ὡς καί ἡμεῖς, τῆς αὐτῆς ποτνίας καί καλλιγόνου Μητρός, τῆς Ἀγίας, Ἀποστολικῆς καί Οἰκουμενικῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας!

Καυχώμεθα ἐν Κυρίῳ διότι ἡ πρωτεύθυνος Ἐκκλησία αὕτη, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τοῦ ἐν Ἀγίοις προκατόχου ἡμῶν Φωτίου τοῦ Μεγάλου, ἐμερίμνησε φιλοστόργως διὰ τὴν μεταλαμπάδευσιν τοῦ φωτὸς τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸν μέγαν λαὸν τῶν Ρώς, τὸν ὁποῖον καί ἀργότερον, ἐπὶ Ἡγεμόνος Βλαδιμήρου τοῦ Ἰσαποστόλου, οὗ καί τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἀγίας κολυμβήθρας φέρετε, πανεθνὶ ἐβάπτισεν ἐν Κιέβῳ πρὸ χιλίων, εἴκοσι καί ἐνὸς ἐτῶν. Σεμνυνόμεθα διότι καί μετὰ ταῦτα, ὁ ἐν Ἀγίοις προκατόχος ἡμῶν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φιλόθεος ὁ Κόκκινος ἐμερίμνησε σπουδαίως διὰ τὴν μεταλαμπάδευσιν τοῦ γνησίου μοναχικοῦ καί ἡσυχαστικοῦ πνεύματος εἰς τὴν Χώραν Σας, ἕτερος δὲ ἀνὴρ μέγας ἐκ τῶν ἡμετέρων, ὁ ἐν Ἀγίοις Μάξιμος ὁ Βατοπαιδινός, ὁ καί Γραικὸς ὑφ' ὑμῶν ἀποκαλούμενος, ἐλθὼν εἰς Ρωσίαν, διεσαφήνισε πολλὰ τῶν θεωρητικῶν καί πρακτικῶν τῆς πίστεως, μετεγλώτισεν ἐν ἀκρίβειᾳ τὰς Γραφὰς καί τὰ λειτουργικὰ κείμενα καί ἐστήριξε τοὺς πατέρας Σας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν. Mutatis mutandis οὕτως

εἰργάσθησαν θεοφιλῶς πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἐν Ρωσίᾳ καὶ οἱ μακαριστοὶ Ἕλληνες ἀδελφοὶ Λειχοῦδαι, καθὼς καὶ οἱ πολυτάλαντοι καὶ πολύμουσοι Ἀρχιερεῖς Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις καὶ Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, ἱκανὰ προσενεγκόντες εἰς τὴν αὐτόθι Ἐκκλησίαν. Συγκινούμεθα διότι ὁ λαὸς Σας οὐκ εἰς κενὸν ἐδέξατο τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀναγεννηθεὶς δι' αὐτῆς, ἐκαλλιέργησεν ἐμπόνως τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἀνέδειξε νέφος μέγα Ἀγίων, Μαρτύρων, Νεομαρτύρων, Ὁμολογητῶν, Ἐγκρατευτῶν, Ὁσίων, Ἱεραρχῶν, Διδασκάλων, Ἱεραποστόλων, Γερόντων (Στάρτσι) καὶ Θεολόγων, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι καὶ τῶν κάτω χρόνων, οἱ ὅποιοι κοσμοῦν τὸ νοητὸν στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας ὡς φωστῆρες Χριστοῦ ὑπέρλαμπροι!»

Ὁ Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ἰλαρίων, Πρόεδρος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εὕρισκόμενος στὴν Κωνσταντινούπολη ἀνέφερε τὴν 26^η Μαρτίου 2010 γιὰ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μ.ἄ. τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Πόλη ἡ ὁποία ιδρύθηκε ἀπὸ τὸν Μεγάλον Κωνσταντῖνον στό σταυροδρόμι τῶν πολιτισμῶν καὶ μέχρι σήμερα συνεχίζει νὰ ἀποτελεῖ ἓνα κέντρο ἱερό γιὰ ὅλους. Γιὰ ἐμὰς, ὡς ἐκπροσώπους τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κάθε ἐπίσκεψή μας στὴν Κωνσταντινούπολη μὰς θυμίζει τίς πνευματικές μας ρίζες διότι ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ τῆς Ρωσίας, οἱ Ρῶς, ἐμεῖς λάβαμε τὴν Πίστη μας ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ γιὰ ἐμὰς ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως θὰ μείνει ἅπαξ καὶ διαπαντός Μητέρα Ἐκκλησία».

Καὶ γιὰ τίς ἐκκλησιαστικές μεταρρυθμίσεις στὴν Ρωσία ἐθεώρησεν ὁ Τσάρος Πέτρος ὁ Μέγας τὴν ἔγκριση ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀπολύτως ἀναγκαία, μάλιστα δέ καὶ μέ τὴν ἀναφορά τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκκλήτου πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.¹⁹ Τό

¹⁹ «Ὡς εὐπειθὴς υἱὸς τῆς περιποθήτου ἡμῶν Μητρὸς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, διατηρῶν πάντοτε τὴν εὐλάβειαν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ὡς Πρῶτον αὐτῆς τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιποιμένα καὶ κατὰ πνεῦμα ἡμῶν Πατέρα... Ὅθεν, ... μετὰ πολλὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ βουλὴν μετὰ τε τοῦ Ἱερατείου καὶ τοῦ τῶν λαϊκῶν τάγματος τοῦ ἡμετέρου Βασιλείου, ἐνεκρίναμεν τοῦ συστήσαι πνευματικὴν Σύνοδον, ἰσοδυναμοῦσαν τοῖς Πατριάρχαις, ... πρὸς κυβέρνησιν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας... Πεποίθαμεν οὖν ὅτι καὶ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, ὡς Πρῶτος Ἀρχιερεὺς τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ἡμέτερον τοῦτο Διάταγμα καὶ τὴν συστηθεῖσαν Πνευματικὴν Σύνοδον εὐδοκήσαντες ὁμολογήσητε δίκαιον, καὶ περὶ τούτου διακοινώσητε τοῖς λοιποῖς μακαριωτάτοις Πατριάρχαις, τῷ τε τῆς Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. Ἐπειδὴ δέ ἡμεῖς πανευμενῶς προσετάξαμεν ταύτη τῇ ἀγιωτάτῃ Πνευματικῇ Συνόδῳ ἔχειν μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἀναφορὰν καὶ ἀλληλογραφίαν ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὑποθέσεσιν, ἀξιοῦμεν καὶ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ὅπως εὐδοκήσαντες διατηρῆτε μετὰ τῆς Συνόδου ταύτης ἀλληλογραφίαν καὶ ἀναφορὰν περὶ τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις, ὅσαι συντελοῦσιν εἰς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, ὥσπερ καὶ

Οικουμενικό Πατριαρχείο ανταποκρίθηκε στην παράκληση αυτή. «Η μετριότης ἡμῶν... ἐπικυροῖ, βεβαίῳ καὶ ἀποφαίνει...»²⁰

Τὸ Πατριαρχεῖον Σερβίας μετὰ ἀπὸ μία πολυτάραχη ἱστορική ἐξέλιξη ἀνακηρύχθηκε τὸ 1920 σὲ Πατριαρχεῖο ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μὲ Πατριαρχικὸ Τόμο.²¹

Τὸ Πατριαρχεῖο Ρουμανίας τὸ 1925 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βασιλείου.

Μετὰ ἀπὸ μία περιπετειώδη ἐξέλιξη τῆς Ἐκκλησίας Βουλγαρίας, πού κατέληξε σὲ σχίσμα μέσα στὴν Ὁρθοδοξία, ἀποκαταστάθηκε ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία τὸ 1961 ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μετὰ ἀπὸ αἰτήσεις καὶ ἐπιστολές τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπικύρωσε τὸ ἴδιο ἔτος 1961 τὴν Πατριαρχικὴ ἀξία τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐπισφραγίσθηκε πανηγυρικά μὲ συλλεῖτουργο τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας Κυρίλλου μὲ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχην Ἀθηναγόρα στὴν Κωνσταντινούπολη τὸν Μάρτιο τοῦ 1962. Ἡ Αὐτοκεφαλία καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Ἀξία τοῦ Πατριαρχείου Γεωργίας ἐπικυρώθηκε ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τὸ 1990.

Τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρεχώρησε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὸ 1850 μετὰ ἀπὸ μία ἀντικανονικὴ Πράξη στὴν Ἐκκλησία τοῦ νέοϊδρυθέντος Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος τὸ 1832. Ἡ περιπετειώδης, αὐθαίρετη καὶ ἀντικανονικὴ ἀπόσπαση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἔγινε παρόλα ταῦτα αἰτία ταλαιπωρίας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ σὲ ἄλλες ὀρθόδοξες χώρες μὲ ἐθνικιστικὲς τάσεις, ὡς τὸ κακὸ παράδειγμα. Ἐτσι ἔγινε εἰσαγωγή τοῦ Ἐθνικισμοῦ στὴν Ὁρθοδοξία, ἡ ὁποία εἶναι ὑπερεθνικὴ καὶ οἰκουμενικὴ.

πρότερον τοῦτο διετηρεῖτο μετὰ τῶν Πατριαρχῶν πάσης Ρωσσίας. Εἰ δέ ποτε ἐξαιτήσονται παρὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ὁποιανδήποτε καλὴν συμβουλὴν πρὸς ὄφελος καὶ κρείττονα οἰκονομίαν τῆς Ἐκκλησίας (=Ἐκκλητον), παρακαλοῦμεν ἐν τοιαύτῃ περιστάσει μὴ ἀπαξιώσαι αὐτοὺς τούτου διὰ τὸ κοινόν συμφέρον τῶν Ὁρθοδόξων...». (Κ. Δελγκάνη, Πατρ. Ἐγγραφα, III, 231-234). Πρβλ. Βλασίου Φειδᾶ, Ἡ Συνοδικὴ Πράξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (1686), ὁ.παρ..

²⁰ «Ἡ μετριότης ἡμῶν... ἐπικυροῖ, βεβαίῳ καὶ ἀποφαίνει τὴν παρά τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου αὐτοκράτορος... διορισθεῖσαν ἐν τῇ ρωσικῇ ἀγία καὶ μεγάλῃ βασιλείᾳ εἶναι καὶ λέγεσθαι ἐν Χριστῷ ἀδελφῇ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος παρὰ πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν... καὶ ἔχει ἀδειαν τελεῖν καὶ ἐπιτελεῖν ὅσα οἱ τέσσαρες ἀποστολικοὶ ἀγιοτάτοι Πατριαρχικοὶ θρόνοι. Νουθετεῖ, παραινεῖ καὶ ἐπιτάττει αὐτήν, ἵνα διαφυλάττῃ καὶ κρατῇ ἀπαρασάλευτα ἔθνη καὶ κανόνας Οἰκουμενικῶν ἁγίων ἑπτὰ Συνόδων καὶ ἄλλα, ὅσα ἡ Ἀνατολικὴ ἀγία Ἐκκλησία διακρατεῖ καὶ διαμένει εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀπαρασάλευτος» (Κ. Δελγκάνη, Πατρ. Ἐγγραφα., III, 234-235).

²¹ Πρβλ. J. Meyendorff, Die orthodoxe Kirche gestern und heute, Salzburg 1963, 180.

Τό Οικουμενικό Πατριαρχεῖο χορήγησε τήν Αὐτοκεφαλία καί τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Πολωνίας τό 1924 καί τῆς Ἀλβανίας τό 1937, τό ὁποῖο, μετά τήν ἀπαγόρευση κάθε θρησκείας ἀπό τό κομμουνιστικό καθεστῶς, ἀποκατέστησε πάλι τό 1991 μέ τήν ἐκλογή ἀπό τήν Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν Κωνσταντινούπολη ὡς Ἐξάρχου τοῦ Ἀναστασίου, τόν ὁποῖο τό 1992 ἐξέλεξε Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλβανίας.

Ἡ Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας, κατόπιν αἰτήσεώς της, ἀναγνωρίστηκε ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο κατ' ἀρχάς τό 1923 ὡς αὐτόνομη. Ὡς συνήθως προσπάθησε τό Πατριαρχεῖο Μόσχας νά ἀποκτήσει ἐπιρροή στήν ἐμπερίστατη Ἐκκλησία τῆς Τσεχοσλοβακίας κατά τόν Β' Παγκόσμιον πόλεμον. Μετά τήν ἀπελευθέρωσή της ἡ Τσεχοσλοβακία ἔγινε κομμουνιστικό κράτος, γεγονός τό ὁποῖο ἐκμεταλεύτηκε τό Πατριαρχεῖο Μόσχας, ἀσφαλῶς ὑπό τήν πίεση τοῦ σταλινικοῦ καθεστώτος καί ἀπέστειλε στήν Πράγα τό ἐπίσκοπο Ἐλευθέριο ὡς «Ἐξάρχον» του. Κατόπιν ποικίλων ἐνεργειῶν κατῴρθωσαν νά ἐπηρεασθοῦν οἱ ἐπίσκοποι τῆς Τσεχοσλοβακίας καί ἐζήτησαν ἀπό τό Πατριαρχεῖον Μόσχας Αὐτοκεφαλία, καταργοῦντες ἀντικανονικά τόν Τόμον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Αὐτονομίας τοῦ 1923. Ὁ Πατριάρχης Μόσχας Αλέξιος Α' καί ἡ περί αὐτόν Ἱερά Σύνοδος ἀνακήρυξαν, στίς 23-11-1951, τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας «Αὐτοκέφαλη» καί ἐξέλεξαν Ἀρχιεπίσκοπον Πράγας τόν «Ἐξάρχον» Ἐλευθέριο. Πατί ἀρνεῖται τήν παράνομη αὕτη πράξη ὁ Μητροπολίτης Βολοκολαμσκ Ἰλαρίων;²² Ἡ ἀντικανονική αὕτη κατάσταση διήρκεσε μέχρι τήν ἐκλογή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πράγας Δωροθέου, ὁ ὁποῖος ἐπεδίωξε τήν ἀποκατάσταση τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας του μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, μέ ἐπιστολή του τόν Ιούλιο του 1998 πρὸς τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖον ἐκ μέρους τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ τῆς Τσεχοσλοβακίας, ὅπου ἀνέφερε ὅτι: «ἡ Ἱερά Σύνοδος καί ὁ κλήρος τολμῶμεν νά προσπέσωμεν εἰς τήν Ὑμετέραν Ἀγιωσύνην μέ τήν παράκλησιν νά χορηγήσητε εἰς τήν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν, τήν ἐν Τσεχία καί Σλοβακία, Αὐτοκέφαλον». Ἐτόνιζεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία του ἔλαβε τό αὐτοκέφαλον ἀπό τό Πατριαρχεῖον Μόσχας τό 1951 γιά νά ἐπιβιώσει ἐντός τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος, ἀλλά ἀναγνωρίζει τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί τά πρεσβεῖα του ὡς μητέρα Ἐκκλησία, ἐφόσον ἐδιδάχθη τόν χριστιανισμόν ἀπό τοὺς Ἱεραποστόλους Κύριλλον καί Μεθόδιον, τοὺς ὁποῖους ἔστειλεν τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον.

²² Ὁ Μητροπολίτης Ἰλαρίων ἐδήλωσε: «Ἡ Ῥωσική Ἐκκλησία ποτέ δὲν διεκδίκησε τὸ δικαίωμα νὰ παραχωρήσῃ τὴν αὐτοκεφαλία «σε ὁποιοδήποτε ἐν γένει» («to anyone in general»)» <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/43619-ilarion-i-ekklisia-tis-rosias-den-epithyme-i-proteia-stin-orthodoksia>

Κατόπιν εξέτασεως τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ αἰτήματος τῆς Ἐκκλησίας τῶν χωρῶν Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, ἀποφάσισεν ἡ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου νὰ ἀνταποκριθεῖ στό αἶτημα αὐτό, μέ τό ὅποιο ἀπέρριπτε τήν ἀντικανονικήν «Αὐτοκεφαλία» τοῦ 1951 ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, καί νὰ παραχωρήσει στήν Ἐκκλησία τῶν κρατῶν Τσεχίας καὶ Σλοβακίας τό κανονικόν Αὐτοκέφαλον μέ Πατριαρχικόν καί Συνοδικόν Τόμον τῆς 27^{ης} Αὐγούστου 1998.

Ὅμως ἡ Ἐκκλησία Τσεχίας καὶ Σλοβακίας δέν εἶχεν ἀποδεσμευθεῖ τελείως ἀπό τήν ρωσική ἐπιρροή καί ἀνάλογα μέ ὀρισμένες περιστάσεις ἔδειχνεν ὅτι ἀναγνωρίζει τό Αὐτοκέφαλον τοῦ 1951,²³ γεγονός, τό ὅποιον ἐδημιούργησεν προβλήματα ἐντός τῆς Ὁρθοδοξίας καί εἰδικώτερα στίς σχέσεις μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν Τσεχίας Σλοβακίας καί Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος πιστός στίς Ἀρχές καί κανονικές ἐκκλησιαστικές Παραδόσεις τῆς Ὁρθοδοξοῦ Ἐκκλησίας καί χωρίς περισπασμούς ἀποκατέστησε τήν Τάξιν καί ἐκαυτηρίασε τίς ἀντικανονικές προσπάθειες μειώσεως τοῦ κύρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τήν ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων καί τήν διαδικασία ρυθμίσεως τοῦ προβλήματος περιγράφει ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος καί εἰς τήν ἐπιστολήν του πρὸς τόν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Τσεχίας καί Σλοβακίας κ. Χριστοφόρον τήν 4^{ην} Φεβρουαρίου τοῦ 2012, ὅπου περιγράφεται καί ὁ ρόλος καί τά δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐντός τῆς καθόλου Ὁρθοδοξίας, ἀλλά καί ἡ παράνομος καί ἀντικανονικές ἐνέργειες τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τίς ὁποῖες τελικά δέν ἀνεγνώρισεν οὔτε καί ἡ Ἐκκλησία Τσεχίας καί Σλοβακίας, διαφορετικά δέν θά ζητοῦσε πολλάκις καί ἐπιμόνως τήν Αὐτοκεφαλία ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.²⁴

Στήν ἀπάντησή του πρὸς τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην Βαρθολομαῖον τήν 13^{ην} Μαρτίου 2012 προσπάθησεν ὁ Αρχιεπίσκοπος Πράγας Χριστόφορος, νὰ ἐξηγήσει καί νὰ δικαιολογήσει τά πράγματα ὡς «τὴν ὀδυνηρὴ παρεξήγηση ἢ ὁποία δημιουργήθηκε λόγω τῆς ἑορταστικῆς Θείας Λειτουργίας, πού ἔλαβε χώρα στίς 8 Δεκεμβρίου στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Νικολάου στήν Πράγα, στήν Πλατεία τῆς Παλαιᾶς Πόλης. Ἡ Θεία Λειτουργία

²³ Μεταξὺ ἄλλων διοργανώθηκε ἑορτασμός τό 2011 60ετίας ἀπὸ τῆς χορηγήσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τό 1951 ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Συμμετείχε, κατόπιν προσκλήσεως καί ὁ Μητροπολίτης Βολοκολαμσκ Ἰλαρίων ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

²⁴ Γὰ τόν λόγο αὐτό παρατίθεται στό παράρτημα ὁλόκληρο τό γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου.

ἐκείνη δὲν ἦταν σέ καμία περίπτωση ἐορτασμός της παροχής «Αυτοκεφαλίας» ἀπὸ τὴν Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας το 1951, ἀλλὰ μία ἀπλὴ Δοξολογία – ἐκφραση ευγνωμοσύνης γιὰ τὴν χριστιανικὴ πίστη ἡ ὁποία μας δόθηκε χάριν τῆς ιεραποστολῆς τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου τὸν 9ο αἰῶνα», καὶ ὅτι «σε καμία περίπτωση δὲν ἐπρόκειτο περὶ εορτασμοῦ τῆς ἐπετείου παροχής “Αυτοκεφαλίας” στὴν Ορθόδοξη Εκκλησία Τσεχίας καὶ Σλοβακίας ἀπὸ τὴν Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας, ἐπειδὴ ἡ δική μας Εκκλησία ἐγίνε πραγματικά αυτοκέφαλη με τὴν σημερινή κανονικὴ μορφή της καὶ ἀναγνωρίστηκε ἐτσι ἀπὸ ὅλα τα Ορθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ λοιπές Αυτοκέφαλες Εκκλησίες μόνο χάριν τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, τὸν ὁποῖο υπέγραψε ἡ Παναγιότητά Σας το 1998»

Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία Οὐκρανίας

Τέλος τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, κατόπιν συνοδικῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τὴν Προεδρεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου (22. Ἀπριλίου 2018) παραχώρησε τὸ Αὐτοκέφαλον εἰς τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας μὲ Πατριαρχικὸ Τόμο τὴν 6^η Ἰανουαρίου τοῦ 2019, ἀφοῦ προηγουμένως ἔκανε χρῆση τοῦ Ἐκκληίου καὶ ἀποκατέστησε τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία σέ ὅσους εἶχαν καταδικασθεῖ ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐπανῆλθαν στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας ἑκατομμύρια χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι χωρὶς προσωπικὴ τῶν εὐθύνῃ καὶ ὅπως-δήποτε ὄχι γιὰ λόγους πίστεως καὶ δόγματος εἶχαν τεθεῖ ἐκτὸς Ἐκκλησίας. Ἡ πράξις αὕτη μὲ τὸ θάρρος καὶ τὴν τόλμη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπενθυμίζει πράξεις καὶ πρὶν ἀπὸ Οἰκουμενικὲς Συνόδους τῆς πρώτης χιλιετίας, μὲ τίς ὁποῖες προσπαθοῦσαν πάντα νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία καὶ νὰ προωθήσουν καὶ σταθεροποιήσουν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐχουν γραφεῖ πολλὰ γιὰ τοὺς ὅρους καὶ τίς προϋποθέσεις τῶν πράξεων αὐτῶν, γιὰ τὴν υπεράσπιση τῆς ἀκριβείας τῆς πίστεως καὶ γιὰ τὴν τιμωρία τῶν «πεπτωκότων», πολλές φορές μὲ τὴν ἀναφορά στὴν μὴ ὀρθόδοξη ἄποψη τῆς Satisfaktionstheorie, δηλ. τῆς «ἱκανοποιήσεως» τῆς Θείας Δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν υπέρβαση τῆς ἄκρας δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Οἰκονομίας, δηλ. τῆς ἀφέσεως, τῆς χάριτος, τῆς εὐσπλαχνίας καὶ τελικὰ τῆς ἀγάπης ὡς βάση τῶν πεπραγμένων. Πάντως ἡ βασικὴ ἀρχὴ δράσεως τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἡ τιμωρία, ἀλλὰ ἡ θεραπεία, ἡ «παράλογη στάσις» τοῦ πατέρα πρὸς τὸν ἄσωτο υἱό, ὁ ὁποῖος κατέληξε μὲ τὴν ζωὴ του «ἄσωτος, ἀλλὰ παρέμεινε ὅμως καὶ «υἱός». Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς δυσκολευόταν νὰ καταλάβει τὴν στάσις καὶ τὴν χαρὰ τοῦ πατέρα, ὅπως πολλές φορές καὶ σήμερα δυσκολεύονται πολλοὶ «πρεσβύτεροι» υἱοὶ νὰ καταλάβουν τὴν θεραπευτικὴν στάσις καὶ πράξις πολλῶν «Πατέρων» καὶ

«Ηγουμένων» της Ἐκκλησίας. Γεγονός αναμφισβήτητο παραμένει, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχει νά παρουσιάσει πολλά παραδείγματα τῆς Θείας Οἰκονομίας καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας πρὸς θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν καί ἀναπλήρωση τῶν ἐλλείψεων....

Ἡ ἀνταπόκριση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μέ πρωτοπόρο τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖο στήν πολλαπλή καί ἐπίμονη παράκληση/ἐκκληση τῶν ὀρθοδόξων τῆς Ἐκκλησίας Οὐκρανίας, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τεθεῖ ἀπό τό Πατριαρχεῖο Μόσχας ἐκτός Ἐκκλησίας μόνον γιά διοικητικούς λόγους καί ἡ ἐπαναφορά τους στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ πράγματι πράξη θεραπευτική μέ μεγίστη σωτηριολογική σημασία. Ἡ πρόθεση καί ἡ πρόταση, ἀλλὰ καί ἡ συγκεκριμένη γραπτὴ πρόσκληση ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀποκαταστάσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινω- νίας στήν Οὐκρανία ἀφορᾷ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ὀρθοδόξους πιστοὺς τῆς Οὐκρανικῆς ἐπικράτειας. Ὅλοι οἱ Ἀρχιερεῖς ἔλαβαν προσωπική πρό- σκληση, μὴδέ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ὀνούφριου ἐξαιρουμένου. Εἶναι δέ γνωστόν, ὅτι ὅλοι οἱ Ἱεράρχες τῆς Οὐκρανίας εἶχαν ζητήσει τόν Νοέμβριο τοῦ 1991 ἐγγράφως, ὡς πρῶτον βῆμα ἀπὸ τό Πατριαρχεῖον Μόσχας τὴν ἀνεξαρτησία καί Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας των. Ἀπέστειλαν «Ἐκκληση τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας πρὸς τόν Ἀγιώτατο Πατριάρχη Μό- σχας καί πασῶν τῶν Ρωσιῶν Ἀλέξιο Β΄ καί τὴν Ἱεραρχία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας», τὴν ὁποία εἶχε ὑπογράψει καί ὁ νῦν Μητροπολίτης Ὀνούφριος, παραμένων μέχρι σήμερα ὑπὸ τὴν δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.²⁵ Τὸ Κείμενο αὐτὸ περιέχει τὴν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς μεγάλης Κληρικο- λαϊκῆς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία συνήλθε στὸ Κίεβο ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ τότε Μητροπολίτου Κιέβου Φιλαρέτου ἀπὸ τὴν 1-3 Νοεμβρίου 1991, μέ τὴν αἴτηση γιὰ τὴ χορήγηση τῆς πλήρους κανονικῆς ἀνεξαρτησίας, δηλαδὴ αὐτοκεφαλίας, τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.» Ὁ ἰσχυρισμός, λοι- πόν, ὅτι δέν ἐζήτησε τὴν Αὐτοκεφαλία ὁλόκληρη ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας δέν εὐσταθεῖ. Δυστυχῶς τώρα ὁ Μητροπολίτης Ὀνούφριος δέν ἀποδέχθηκε τὴν πρόσκληση (12-10-2018)²⁶, καί τὴν πρόταση Αὐτοκε- φαλίας... Θὰ μπορούσε νά εἶχε ἐκλεγεῖ στήν ἐνωτικὴ Σύνοδο τῆς 15^{ης} Δε- κεμβρίου τοῦ 2018, τὴν ὁποία συγκάλεσε γιά ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους Ἀρχιερεῖς τῆς Οὐκρανίας ἀπὸ ὅλες τίς δικαιοδοσίες ὁ Οἰκουμενικὸς Πα- τριάρχης Βαρθολομαῖος ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ τότε Μητροπολίτου Γαλλίας

²⁵ http://fanarion.blogspot.com/2018/09/blog-post_98.html Ὁλόκληρο τὸ κείμενο στὸ Παράρτημα 2

²⁶ Προσωπικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου πρὸς τόν Μητροπολίτην Κιέ- βου Ὀνούφριον: Ὁλόκληρο τὸ κείμενο στὸ Παράρτημα 3.

https://romalewfronimati.blogspot.com/2019/12/blog-post_31.html#more

καί νῦν Γέροντος Χαλκηδόνος Ἐμμανουήλ καί στήν ὁποία ἐκλέχθηκε ὁ Μητροπολίτης Ἐπιφάνιος ὡς Ἀρχηγός τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας. Στόν Μητροπολίτη Ἐπιφάνιο ἐπέδωσε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος τήν 6^η Ἰανουαρίου 2019 τόν Πατριαρχικό καί Συνοδικό Τόμο τῆς Αὐτοκεφαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Βαρθολομαῖος, ἐλέω Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικός Πατριάρχης.

«Προσεληλύθατε Σιών ὅρει ... καί Ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων» (Ἑβρ. ιβ', 22-23), ὁ μακάριος τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος Παῦλός φησι πᾶσι πιστοῖς, εἰκότως δέ ὁρος ἡ Ἐκκλησία, διὰ τὸ βέβαιον καί ἀάγιον καί ἀσάλευτον καί ἄσειστον. Ἐὰν δέ μία ποίμνη καί ἓν σῶμα Χριστοῦ καί ἔστι καί λέγεται ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία, ἔχουσα πανταχοῦ τήν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὁμολογίαν, τήν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἐν τοῖς μυστηρίοις κοινωνίαν καί τὸ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καί κανονικῆς τάξεως ἀδιασάλευτον, συνίσταται ἀπό τῶν ἀποστολικῶν ἤδη χρόνων, ἐκ κατὰ τόπους καί χώρας Ἐκκλησιῶν, ἐσωτερικῶς αὐτοδιοικουμένων ὑπὸ ἰδίους ποιμένας καί διδασκάλους καί διακόνους τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἦτοι τοὺς ἐκασταχοῦ Ἐπισκόπους, ἐπὶ τῷ λόγῳ οὐ μόνον τῆς ἱστορικῆς ἐν τῷ κόσμῳ σημασίας τῶν πόλεων καί χωρῶν, ἀλλὰ καί τῶν ἐν αὐταῖς ἰδιαζουσῶν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν.

Τοιγαροῦν, τῆς εὐσεβεστάτης καί θεοφρουρήτου χώρας τῆς Οὐκρανίας, τῇ ἄνωθεν προνοίᾳ κρατυνθείσης καί μεγαλυνθείσης καί τὴν ὀλοτελῇ πολιτικὴν αὐτῆς ἀνεξαρτησίαν ἀπολαβούσης, τῶν δὲ πολιτειακῶν καί ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς ἀρχόντων ἐπὶ τριακονταετίαν ὄλην διακαῶς αἰτουμένων τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῆς αὐτοδιοίκησιν, συστοιχούντων καί εἰς παλαιὰ συναφῇ αἰτήματα τοῦ λαοῦ αὐτῆς κατὰ καιροὺς διατυπωθέντα πρὸς τὸν ἀγιώτατον Ἀποστολικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν ὑπὸ τῆς μακρᾶς κανονικῆς παραδόσεως ὑποχρεωμένον προνοεῖν περὶ τῶν ἐν ἀνάγκαις εὕρισκομένων Ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μάλιστα δὲ τῶν μετ' αὐτοῦ διὰ κανονικῶν δεσμῶν ἀείποτε συνδεδεμένων τοιούτων, ὡς ἡ ἱστορικὴ Μητρόπολις Κιέβου, ἡ Μετρίότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καί ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καί συλλειτουργῶν, ἐν τῇ ὀφειλετικῇ μερίμνῃ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Ὁρθόδοξον κόσμον, ἐπὶ θεραπείᾳ τῶν χρονίως σοβούντων σχισμάτων καί μερισμῶν εἰς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας, ὁμογνωμόνως, ὀρίζομέν τε καί ἀνακηρύττομεν, ἵνα σύμπασα ἡ ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ πολιτικῶς συγκροτηθέντος καί τέλεον

ἀνεξαρτητοποιηθέντος Κράτους τῆς Οὐκρανίας περιλαμβανομένη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μετὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἀρχιεπισκοπῶν, Ἐπισκοπῶν, μοναστηρίων τε καὶ ἐνοριῶν καὶ πάντων τῶν ἐν αὐταῖς ἐκκλησιαστικῶν καθιδρυμάτων, τελοῦσα ὑπὸ τὸν Δομήτορα τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας θεάνθρωπον Κύριον καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει τοῦ λοιποῦ κανονικῶς αὐτοκέφαλος, ἀνεξάρτητος καὶ αὐτοδιοίκητος, Πρῶτον ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν ἔχουσα καὶ ἐπιγιγνώσκουσα τὸν ἐκάστοτε κανονικὸν Προκαθήμενον αὐτῆς, φέροντα τὸν τίτλον «Μακαριώτατος Μητροπολίτης Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας», μὴ ἐπιτρεπομένης προσθήκης τινὸς ἢ ἀφαιρέσεως τῷ αὐτοῦ τίτλῳ, δίχα τῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως· πρόεδρον ὄντα Ἱερᾶς Συνόδου, συγκροτουμένης κατ' ἔτος ἐξ Ἀρχιερέων, προσκαλουμένων ἐκ περιτροπῆς κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτῶν, ἐκ τῶν ἀρχιερατευόντων ἐν τοῖς γεωγραφικοῖς ὁρίοις τῆς Οὐκρανίας. Οὕτω γὰρ διακυβερνηθήσονται τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ὡς οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ διακηρύττουσι Κανόνες, ἐλευθέρως τε καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι καὶ ἀκωλύτως, μακρὰν πάσης ἄλλης ἔξωθεν ἐπεμβάσεως.

Πρὸς τοῦτοις δὲ τὴν καθισταμένην διὰ τοῦδε τοῦ ἐνυπογράφου Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἐπικρατείας τῆς Οὐκρανίας, Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν ἐπιγιγνώσκουμεν καὶ ἀνακηρύττομεν πνευματικὴν ἡμῶν θυγατέρα καὶ πάσαις ταῖς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην Ὁρθοδόξοις Ἐκκλησίαις συνιστῶμεν ὡς ἀδελφὴν ἀναγνωρίζεσθαι καὶ μνημονεύεσθαι τῷ ὀνόματι «Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Οὐκρανίας», ἔχουσαν ἔδραν αὐτῆς τὴν τοῦ Κιέβου ἱστορικὴν πόλιν, μὴ δυναμένην καθιστάναι ἐπισκόπους ἢ πηγνύειν ὑπερόρια θυσιαστήρια, τῶν ἤδη ὑφισταμένων ὑπαγομένων τούντεῦθεν, κατὰ τὴν τάξιν, τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ, τῷ ἔχοντι τὴν κανονικὴν ἀρμοδιότητα ἐπὶ τῆς Διασποράς, περιοριζομένης τῷ ὄντι τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς ἐντὸς τῶν ἐδαφῶν τοῦ Οὐκρανικοῦ Κράτους. Καὶ δὴ καὶ τὰς προνομίας καὶ πάντα τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τὰ τῇ αὐτοκεφάλῳ ἐκκλησιαστικῇ Ἀρχῇ παρομαρτοῦντα παρέχομεν αὐτῇ, ὥστε τοῦ λοιποῦ τὸν μὲν Μητροπολίτην Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας ἱεουργοῦντα μνημονεύειν «Πάσης Ἐπισκοπῆς Ὁρθοδόξων», τὴν δὲ περὶ αὐτὸν χορεῖαν τῶν ἀγιωτάτων Ἀρχιερέων τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὡς Πρώτου καὶ Προκαθημένου τῆς ἐν Οὐκρανίᾳ Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας. Τὰ δὲ πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ἀφορῶντα ἀνακρίνεσθαι, ἐκδικάζεσθαι καὶ καθορίζεσθαι ἀπολύτως ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀκολουθῶς τῇ εὐαγγελικῇ καὶ τῇ λοιπῇ, κατὰ τὴν ἱερὰν Παράδοσιν καὶ τὰς σεβασμίας κανονικὰς διατάξεις τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, διδασκαλίᾳ καὶ τῇ προτροπῇ τοῦ ς' κανόνος τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ὀριζούσης ὅτι, «ἐὰν μέντοι τῇ κοινῇ πάντων ψήφῳ, εὐλόγῳ οὔσῃ, καὶ κατὰ κανόνα ἐκκλησιαστικόν, δύο ἢ τρεῖς δι' οἰκείαν φιλονικεῖαν

ἀντιλέγωσι, κρατείτω ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος», διατηρουμένου προσέτι καὶ τοῦ δικαιώματος πάντων τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν ἐκκληίου προσφυγῆς τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, κατέχοντι τὴν κανονικὴν εὐθύνην τοῦ λαμβάνειν ἀμετακλήτως ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν κρίσεων δι' ἐπισκόπους καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, συμφώνως τοῖς θ' καὶ ιζ' ἱεροῖς κανόσι τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Προσεπιδηλοῦμεν τοῖς ἀνωτέρω ὅτι ἡ ἐν Οὐκρανίᾳ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία γινώσκει ὡς κεφαλὴν τὸν Ἀγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι καὶ Προκαθήμενοι, ἔχει δέ, σὺν ταῖς ἄλλαις κανονικαῖς ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύναις, πρωτίστην ἀποστολὴν τὴν τήρησιν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως ἀδιαλωβήτου καὶ τῆς κανονικῆς ἐνότητος καὶ κοινωνίας μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν λοιπῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀπαρασάλευτου. Προσέτι δέ, ὁ Μητροπολίτης Κιέβου καὶ ἀάσης Οὐκρανίας, ὡς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας, ἐκλέγονται ἀπὸ τοῦ νῦν κατὰ τὰς προβλέψεις τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων καὶ κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου αὐτῆς, συμφωνοῦντος ἀπαραιτήτως ἐν πᾶσι πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου. Ὀφείλουσι πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς ἵνα ποιμαίνωσι τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ θεοφιλῶς, προάγοντες, ἐν φόβῳ Θεοῦ, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῶν.

Ἄλλ' ἵνα ὁ τῆς πνευματικῆς ἐνότητος καὶ συναφείας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἀπαραμείωτος ἐν ἅπασι παραμένη σύνδεσμος, καὶ γὰρ ἐδιδάχθημεν «τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Εφεσ. δ', 3), ὁ κατὰ καιροὺς Μακαριώτατος Μητροπολίτης Κιέβου καὶ ἀάσης Οὐκρανίας ὀφείλει μνημονεύειν, κατὰ τὰ παλαιόθεν ὑπὸ τῶν ἀγίων Πατέρων ἡμῶν παραδεδομένα, τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν Προέδρων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἐν τῇ σειρᾷ τῶν Διπτύχων, κατὰ τὴν κανονικὴν τάξιν, τοῦ ἰδίου λαμβάνοντος τὸν τόπον μετὰ τὸν Προκαθήμενον τῆς κατὰ Τσεχίαν καὶ Σλοβακίαν Ἐκκλησίας ἐν τε τοῖς ἱεροῖς Διπτύχοις καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς συνελεύσεσιν.

Ὡσαύτως, ἡ ἐν Οὐκρανίᾳ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, διὰ τοῦ Πρώτου αὐτῆς ἡ τοῦ κανονικοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Θρόνου τοῦ Κιέβου, ὑποχρεοῦται μετέχειν, ἐπὶ σπουδαίων κανονικῶν, δογματικῶν καὶ λοιπῶν ζητημάτων, τῶν κατὰ καιροὺς Διορθοδόξων διασκέψεων, κατὰ τὴν ἀπ' ἀρχῆς κρατήσασαν ἱερὰν τῶν Πατέρων συνήθειαν. Ὀφείλει δὲ ὁ Πρῶτος, ἐγκαθιστάμενος, ἀποστέλλειν ἐξάπαντος τὰ ἀναγκαῖα Εἰρηνικὰ Γράμματα καταστάσεως πρὸς τε τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Προκαθήμενους, τοῦθ' ὅπερ καὶ αὐτὸς δικαιούται παρὰ τούτων ἀποδέχεσθαι, ἀρχομένης τῆς εἰρηνικῆς περιο-

δείας αὐτοῦ ἐκ τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὰ εἰωθότα, λαμβάνων καὶ τὸ Ἅγιον Μύρον παρ' αὐτῆς, εἰς δήλωσιν τῆς πνευματικῆς μετ' αὐτῆς ἐνότητος. Προκειμένου δὲ περὶ μειζόνων ζητημάτων ἐκκλησιαστικῆς, δογματικῆς καὶ κανονικῆς φύσεως, ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Κιέβου καὶ πάσης Οὐκρανίας, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, δέον ὅπως ἀπευθύνεται πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἀγιώτατον Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἐκζητῶν τὴν ἔγκυρον γνώμην καὶ βεβαίαν συναντίληψιν αὐτοῦ, τῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπὶ τῆς ἐν Οὐκρανίᾳ Ἐξαρχίας καὶ τῶν Ἱερῶν Σταυροπηγίων σφωζομένων ἀπαρμειώτων.

Ἐπὶ πᾶσιν οὖν τούτοις καὶ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ὅροις, ἡ καθ' ἡμᾶς Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία εὐλογεῖ καὶ ἀνακηρύσσει τὴν ἐν Οὐκρανίᾳ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς Αὐτοκέφαλον καὶ δαψιλεῖς ἐπικαλεῖται ἐπὶ τὴν ἀνὰ τὴν Οὐκρανικὴν χώραν σεβασμίαν Ἱεραρχίαν, τὸν εὐαγὴ κλῆρον καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν αὐτῆς, ἐκ τῶν ἀκενῶτων θησαυρῶν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὰς θείας δωρεάς, ἐπευχομένη ὅπως, ὁ Πρῶτος καὶ Μέγας Ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς Χριστός, πρεσβείαις τῆς παναχράντου καὶ ὑπερευλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ ἰσαποστόλου πρίγκηπος Βλαδιμήρου καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου βασιλίσσης Ὁλγας, τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν ἀσκητῶν καὶ μοναχῶν τῆς Λαύρας τοῦ Κιέβου καὶ τῶν λοιπῶν Μονῶν, στηρίξῃ ἑσαεὶ τὴν οὕτως ἐν τῷ σώματι τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας συναριθμηθεῖσαν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Οὐκρανίας καὶ παρέχῃ αὐτῇ εὐστάθειαν, ἐνότητα, εἰρήνην καὶ αὔξησιν, εἰς δόξαν Αὐτοῦ καὶ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ταῦτα οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα καὶ ἐν χαρᾷ ἐξαγγελλούμενα ὑμῖν ἀπὸ τοῦ σεπτοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρου, ἐκυρώθησαν συνοδικῶς, εἰς μόνιμον δὲ τούτων παραφυλακὴν ἐκδίδεται ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς οὗτος Τόμος, καταστρωθεὶς μὲν καὶ ὑπογραφεὶς ἐν τῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐγχειρισθεὶς δὲ ἐν ἴσῳ καὶ ἀπαρallάκτῳ τῷ Μακαριωτάτῳ Προκαθημένῳ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας κυρίῳ Ἐπιφανίῳ καὶ τῷ ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς χώρας κυρίῳ Πέτρῳ Ποροσένκο, εἰς διηνεκὴ ἔνδειξιν καὶ μόνιμον παράστασιν. Ἐν ἔτει δι-σχιλιοστῷ καὶ δεκάτῳ ἐνάτῳ, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον ς', Ἐπινεμήσεως ΙΒ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀποφαίνεται

† Ὁ Βρυούλων Παντελεήμων

† Ὁ Ἰταλίας καὶ Μελίτης Γεννάδιος

† Ὁ Γερμανίας Αὐγουστίνος

† Ὁ Τρανουπόλεως Γερμανός

† Ὁ Νέας Ἱερσέης Εὐάγγελος

† Ὁ Ρόδου Κύριλλος
† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Εὐγένιος
† Ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος
† Ὁ Σιγκαπούρης Κωνσταντῖνος
† Ὁ Αὐστρίας Ἀρσένιος
† Ὁ Σύμης Χρυσόστομος
† Ὁ Σικάγου Ναθαναήλ

Μέ τόν Τόμο αὐτό χορήγησε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τήν Αὐτοκεφαλία στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας, ὅπως ἀκριβῶς χορήγησε τό Αὐτοκέφαλο καί στίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τήν δεύτερη χιλιετία, τό Αὐτοκέφαλο τῶν ὁποίων δέν ἀμφισβητεῖται ἀπό καμμία ἄλλη Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία. Ἐάν ἀμφισβητηθεῖ μία ἀπό τίς Ὁρθόδοξες αὐτές Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες πρέπει νά ἀμφισβητηθοῦν ὅλες!²⁷

Τώρα ἀποτελεῖται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπό 15 Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, γεγονός τό ὁποῖον ἀποτελεῖ ἱστορική πραγματικότητα, ἡ ἐνεργοποίηση τῆς ὁποίας δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τήν συγκατάθεση τῶν ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Βέβαια εὐχῆς ἔργον εἶναι, ἐάν ἀναγνώριζαν καί οἱ ἄλλες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες τήν Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας καί νά μιμηθοῦν τό Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καί τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖες ἔπραξαν ὀρθά καί κανονικά.

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἀκολουθώντας τίς Ἀρχές καί τήν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας ἐχορήγησε τήν Αὐτοκεφαλία στήν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας,²⁸ διότι τό ἐδικαιοῦτο, ὅπως τό ἐδικαιοῦντο καί ὅλες οἱ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες προηγουμένως. Ἐφόσον ἐζήτησαν συμπαράσταση καί ἀποκατάσταση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας (**Ἐκκλητον**) καί στήν συνέχεια καί τό Αὐτοκέφαλον ἀπό τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον δικαιωματικά, κατόπιν ἐντατικῶν διαβουλεύσεων καί καταλλήλου προετοι-

²⁷ Πρβλ. Αρχιεπίσκοπος Τσερνίγιφ: Ἡ ἀρνήση του Τόμου Αὐτοκεφαλίας συνιστά ἀμφισβήτηση των 10 ἀπό τις 15 Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν <https://orthodoxia.info/news/archiepiskopos-tsernigif-arnisi/>

²⁸ <https://www.imakb.gr/%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AF%CF%84%CE%B7%CF%82/%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CE%B9-%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BB%CE%AF%CE%B5%CF%82/>

http://1ki1newsekklesia.blogspot.com/2019/01/blog-post_599.html

<https://ieramonopatia.gr/nea/gnomes/arkalochoriy-andrea-apo-ti-voylgariki-exarchia-sto-oykraniko-aytokefalo/>

<https://www.imakb.gr/%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AF%CF%84%CE%B7%CF%82/%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CE%B9-%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BB%CE%AF%CE%B5%CF%82/>

μασίας ανταποκρίθηκε τό Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον καί τελικά κατόπιν συνοδικῆς ἀποφάσεως χορήγησε τό Αὐτοκέφαλον καί ἐξέδωσε καί τόν σχετικό Πατριαρχικό καί Συνοδικό Τόμον. Τό Οικουμενικό Πατριαρχεῖον, ὅταν τοῦ ἐζητήθη, δέν ἀρνήθηκε ποτέ συμπάρασταση καί βοήθεια.²⁹

Ἡ ἀκατανόητη ἀρνητική καί ἀντικανονική ἀντίδραση τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας

Γιά διαφόρους προσχηματικούς λόγους ἀρνεῖται τό Πατριαρχεῖο Μόσχας μέ κάθε τρόπο νά ἀναγνώρισει τήν ἀπόφαση αὐτή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί συκοφαντεῖ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖο προσωπικά, ὅτι παράκαμψε καί ἀγνόησε τούς Ἱερούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καί ὅτι ἐνήργησε παράνομα.

Ἐνεκα τῆς χορηγήσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας διέκοψε τό Πατριαρχεῖο Μόσχας μάλιστα τήν ἐκκλησιαστική καί μυστηριακή Κοινωνία μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο³⁰ καί μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες προέβησαν στήν ἀναγνώριση του. Ἀποτελεῖ βλασφημία κατά τοῦ Μυστηρίου νά ἐργαλειοποιεῖται γιά λόγους ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς καί προβολῆς ἰσχύος!

Γιά τήν διαδικασία παροχῆς τοῦ Αὐτοκεφάλου στήν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας πρέπει νά διαπιστωθεῖ, ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθο-

²⁹ Οἰκουμενικός Πατριάρχης: Ποτέ ο Οἰκουμενικός Θρόνος δέν παρέμεινε ἀδρανῆς, ὅταν οἱ Ὁρθόδοξοι λαοί προσέφευγαν σ' αὐτόν. Ομιλία του κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας, "Ποτέ εἰς τὴν ἱστορίαν του, ο Οἰκουμενικός Θρόνος, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς καθιερωμένης καὶ καθηγιασμένης πρακτικῆς τὴν ευθύνην διὰ τὴν ἐνότητα καὶ ευστάθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας, δέν παρέμεινεν ἀδρανῆς, ὅταν εἰς Ὁρθόδοξος λαὸς ἀνεζήτει λύσιν χρονιζόντων ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων προσφεύγων εἰς αὐτόν καὶ προσβλέπων εἰς στήριξιν ἐκ μέρους του. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις χορηγήσεως αὐτοκεφαλίας ἐκ μέρους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, μοναδικὸν κριτήριον διὰ τὴν λήψιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως ὑπὸ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου υπῆρξεν ἡ ἀνύστακτος ποιμαντικὴ μέριμνα διὰ τὸν λαόν του Θεοῦ, ἐν ἀναφορὰ πάντοτε πρὸς τὴν προάσπισιν τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ τῆς συνοδικῆς ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποβλέπει διηλεκτικῶς εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ὄχι εἰς ἐπίδειξιν ἰσχύος καὶ δυνάμεως κοσμικῆς." <https://orthodoxia.info/news/%ce%bf%ce%b9%ce%ba%ce%bfcf%85%ce%bc%ce%b5%ce%bd%ce%b9%ce%ba%cf%8c%cf%82-%cf%80%ce%b1%cf%84%cf%81%ce%b9%ce%ac%cf%81%cf%87%ce%b7%cf%82-%cf%80%ce%bfcf%84%ce%ad-%ce%bf-%ce%bfcf%85%ce%ba%ce%bfcf%85/>

³⁰ Ἰλαρίων: "Ὁ Βαρθολομαῖος διεκδικεῖ τὴν ἐξουσία ἐπὶ τῆς ἰδίας τῆς ἱστορίας". „Ἀφ’ οὗ ἐσήλθε στὴν κοινωνία με τοὺς σχισματικούς ἡ Κωνσταντινούπολις ἡ ἴδια προσχώρησε στὸ σχίσμα. Με βαθιὰ θλίψη καὶ ἀκολουθώντας τὶς διαταγὰς τῶν ἱερῶν κανόνων ἀναγκασθήκαμε νὰ προχωρήσουμε σὲ ρήξη με τὴν Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.“. <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/24932-ilarion-o-bartholomaios-diek-dikei-tin-ejousia-epi-tis-idias-tis-istorias>

λομαῖος δὲν ἀγνόησε τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, καθὼς ἐσφαλμένα ἰσχυρίζονται ὀρισμένοι.³¹

Τὸ 1686 τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο δὲν παραχώρησε ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ὀριστικά³² τὴν Μητρόπολη Κιέβου στὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας. Ἡ διατύπωση εἶναι σαφής: „ἐνὸς μόνου φυλαττομένου, δηλαδὴ ἡνίκα ὁ Μητροπολίτης Κιέβου ἱερουργῶν εἴη τὴν ἀναίμακτον θείαν μυσταγωγίαν ἐν τῇ παροικίᾳ ταύτῃ, μνημονεῦοι ἐν πρώτοις τοῦ σεβασμίου ὀνόματος τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὡς ὄντος πηγὴ καὶ ἀρχή, ὑπερκείμενου πάντων τῶν πανταχοῦ παροικιῶν τε καὶ ἐπαρχιῶν, ἔπειτα τοῦ Πατριάρχου Μοσχοβίας...” Δικαιοδοσιακὰ παρέμεινε, λοιπόν, στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.³³

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος προσωπικά προσπάθησαν παρ’ ὅλα ταῦτα τὰ τελευταῖα χρόνια μέ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, μάλιστα καὶ μέ τὸν διορισμὸ μιᾶς εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ εὐρεθεῖ

³¹ Αρχιεπίσκοπος Τσερνίγιφ: «Ο Τόμος της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ουκρανίας είναι τετελεσμένο γεγονός. Και δεν μπορεί να υποβληθεῖ σε εκ νέου συζήτηση, επανεξέταση κ.λπ. Για περισσότερο ἀπὸ δύο δεκαετίες, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔδωσε στὴ Ρωσικὴ Ορθόδοξη Εκκλησία κάθε ευκαιρία νὰ δράσει γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ ουκρανικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος. Γνωρίζουμε ὅτι πρὶν ἀπὸ 20 χρόνια πραγματοποιήθηκαν διαπραγματεύσεις στὴ Ζυρίχη, ὅπου συμμετείχαν τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἀφενὸς, καὶ ἡ Ρωσικὴ Εκκλησία, ἀφετέρου. Ὁ Μητροπολίτης Σμολένσκ Κύριλλος (ὁ σημερινὸς Πατριάρχης Μόσχας) ἦταν τότε επικεφαλὴς τῆς ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας, ὡς Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Εκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Ἐπίσης εκπροσωπήθηκαν στὴ συνάντηση αὐτὴ καὶ οἱ δύο Ουκρανικὲς Εκκλησίες (ποὺ ἦταν ἐκτὸς τῆς Ρωσικῆς Εκκλησίας): Τὸ Πατριαρχεῖο Κιέβου καὶ ἡ Ουκρανικὴ Ἀυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία. Ἡ Ρωσικὴ Εκκλησία εἶχε τὴν ευκαιρία νὰ εκφράσει επανειλημμένα τὴ θέση τῆς σὲ αὐτὴ τὴ διαδικασία, νὰ δώσει τις ἐποικοδομητικὲς ἀπόψεις τῆς γιὰ τὸ πὼς μπορεῖ νὰ ἐπιλυθεῖ τὸ ουκρανικὸ ἐκκλησιαστικὸ ζήτημα.» <https://orthodoxia.info/news/archiepiskopos-tsernigif-arnisi/>

³² Dositheos Patriarch von Jerusalem, *Ἱστορία περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχεῦσάντων*, Βιβλ. 11, § 28, ΤΟΜΟΣ ΣΤ', (ἐκδ. Βασ. Ρηγοπούλου), 1983, σ. 240 ... Τὸν προσωπινόν χαρακτήρα τῆς κατ' οἰκονομίαν καὶ συγκατάβασιν διευθετήσεως, τὴν ὁποίαν προβλέπει ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ «Πράξις» τοῦ 1686, μαρτυρεῖ ρητῶς καὶ ὁ λόγιος διαπρεπὴς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δοσίθεος, τοῦ ὁποίου ὁ ρόλος εἰς τὰς σχετικὰς διαπραγματεύσεις ὑπῆρξεν, ὡς ἐλέχθη, καίριος, ὅταν γράφῃ ὅτι ἐδήλωσεν εἰς τὸν μεσολαβητὴν πρέσβην Νικήταν Ἀλεξιοβίτην: «νὰ δοθῇ ... τὸ Κίεβον ἐπιτροπικῶς τῷ Μοσχοβίας διὰ τὴν κατέχουσιν τυραννίδα, ἕως ἡμέρας ἐπισκέψεως θείας»

³³ Λεπτομέρειες ἀπὸ τὸν Βλάσιο Φειδᾶ, Ἡ Συνοδικὴ Πράξις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (1686) καὶ ἡ Ἀυτοκεφαλία τῆς Εκκλησίας Ουκρανίας, <https://www.orthodoxianewsagency.gr/gnomes/h-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CF%80%CF%81%CE%AC%CE%BE%CE%B7-1686-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%BA%CE%B5%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1/>

μία λύση για τό υπάρχον πρόβλημα όμως χωρίς αποτέλεσμα.³⁴ Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Άρκαλοχωρίου Άνδρέας καί Καθηγητής Πανεπιστημίου τής Θεσσαλονίκης περιγράφει: «Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, επιδεικνύοντας τη δέουσα εκκλησιαστική ευθύνη και χωρίς να προβεί σε βεβιασμένες κινήσεις, παρά τις συνεχείς και επανειλημμένες εκκλήσεις που δεχόταν από τους εκπροσώπους του ουκρανικού λαού επί τρεις περίπου δεκαετίες, ανέμενε την, ουδέποτε τελικά επιτευχθείσα, διευθέτηση του ζητήματος από την Εκκλησία της Μόσχας.»³⁵

Οί έπιστολές από τήν Ούκρανία έμεναν έπίσης από τήν Μόσχα αναπάντητες.

Σήμερα ισχυρίζεται ό Μητροπολίτης Βολοκολαμσκ Ίλαρίων, ότι εάν ή Ούκρανική Έκκλησία έθετε τό αίτημα τής Αυτοκεφαλίας τώρα στό Πατριαρχείο Μόσχας, τούτο θά παραχωρούσε τήν Αυτοκεφαλία.³⁶ Καί γιατί τώρα έπιμένει μέ κάθε μέσο νά κρατήσει τήν εξάρτησή της από τό Πατριαρχείο Μόσχας καί κατηγορεί τόν Οίкуμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο καί

³⁴ Μ. Γ. Βαρθούνη, Ουκρανικής Αυτοκεφαλίας παραλειπόμενα, „Προηγήθηκαν συνομιλίες, προσκλήσεις που εν μέρει περιφρονήθηκαν, παραινήσεις που μερικώς δεν εισακούστηκαν και κανονικές συνοδικές διαδικασίες που με έπαρση αδικαιολόγητη περιφρονήθηκαν από όσους είχαν αντίθετη άποψη. Προηγήθηκε δηλαδή όλη η απαραίτητη διαβούλευση, στη διάρκεια της οποίας φάνηκε με σαφήνεια ποιοι ήταν οι διατεθειμένοι να εργαστούν προς την κατεύθυνση της εξεύρεσης λύσης, και ποιοι ήταν οι άτεγκτοι, που επέμεναν σε παρωχημένα σχήματα και σε ανύπαρκτες δήθεν ιστορικές ιδεοληψίες.“ <https://www.orthodoxianewsagency.gr/gnomes/%ce%bc-%ce%b3-%ce%b2%ce%b1%cf%81%ce%b2%ce%bf%cf%8d%ce%bd%ce%b7%cf%82-%ce%bf%cf%85%ce%ba%cf%81%ce%b1%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%ae%cf%82-%ce%b1%cf%85%cf%84%ce%bf%ce%ba%ce%b5%cf%86%ce%b1%ce%bb%ce%af%ce%b1/>

³⁵ Άνδρέα, Μητροπολίτου Άρκαλοχωρίου, Ορθόδοξη Εκκλησία και ουκρανικό Αυτόκεφαλο <https://orthodoxia.online/%CE%B1%CF%80%CF%8C%CF%88%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%BF-%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AF%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CF%81%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CF%87%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%BA-%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%AD%CE%B1/> Πρβλ. καί τού Ίδιου, Αυτόκέφαλο Ουκρανίας – Θεραπεία πνευματικού προβλήματος, <https://orthodoxia.online/ekklisia/%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AF%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CE%BB%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%87%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%AD%CE%B1%CF%82-%CE%B1/>

Του Ίδιου, Από τη βουλγαρική εξarchία στο ουκρανικό αυτοκέφαλο <https://ieramonompatia.gr/nea/gnomes/arkalochorioy-andrea-apo-ti-voylgariki-exarchia-sto-oykraniko-aytokefalo/>

³⁶ Σήμερα προτείνει ό Μητροπολίτης Ίλαρίων, „dass Moskau bereit wäre, die Autokephalie zu verleihen, wenn die Ukrainische Kirche (und das ist für ihn die UOK-MP) darum bitten würde.“ Vgl. Dagmar Heller, Was hat der ‚Tomos‘ gebracht? Die Entwicklungen in der Orthodoxie in der Ukraine und ihre Auswirkungen auf die Ökumene, in: Materialdienst 70(04/2019)091.

τό Οικουμενικό Πατριαρχείο συνεχώς, ότι δέν ἐτήρησε τούς Ἐκκλησιαστικούς Κανόνες;³⁷

Ποιοί Ἐκκλησιαστικοί Κανόνες δέν ἐτηρήθησαν; Ὑπάρχουν;

Οἱ ἰσχυρισμοί ὄλων ἐκείνων, εἴτε εἶναι καθηγητές, εἴτε κληρικοί καί Ἱεράρχες, εἴτε Ἀρχιεπίσκοποι καί Πατριάρχες,³⁸ ὅτι κατά τήν χορήγηση τῆς Αὐτοκεφαλίας στήν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας δέν τηρήθησαν οἱ σχετικοί Ἐκκλησιαστικοί Κανόνες εἶναι χωρίς περιεχόμενο καί δέν εὐσταθοῦν. Ἀπλῶς διότι γιά τήν χορήγηση Αὐτοκεφάλου ἐντός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δέν ὑπάρχει κανείς σχετικός Ἐκκλησιαστικός Κανόνας οὔτε Κανονισμός!

Οἱ χορηγήσεις σέ ὅλες τίς Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες ἔγιναν ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχείο ὡς ἀρμόδιο λόγω τῆς θέσεως καί τῶν γενικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ἐντός τῆς Ὁρθοδοξίας βάσει τῶν Κανόνων καί ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί βάσει τῆς μακραίωνος Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς Παραδόσεως.

Ἐγινε προσπάθεια πρὶν ἀπό τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στήν Κρήτη τό 2016 νά διατυπωθοῦν οἱ ὅροι καί οἱ κανονισμοί χορηγήσεως Αὐτοκεφάλου, ἀλλά χωρίς θετικά ἀποτελέσματα. Ὡς ἐκ τούτου ἰσχύει ἡ ζῶσα Παράδοση καί ἡ μέχρι σήμερα ἐφαρμοσθεῖσα διαδικασία χορηγήσεως Αὐτοκεφάλου ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Κατά συνέπειαν, μέ ποιοῦ δικαίωμα καί βάσει ποιᾶς συνοδικῆς ἀποφάσεως συνεχῶς καί χωρίς ἔχνος σεβασμοῦ καί αἰδοῦς ἀποκαλεῖ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βολοκολαμσκ Ἱλαρίων τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη

³⁷ Ὁ Μητροπολίτης Ἱλαρίων ἰσχυρίζεται αὐθαίρετα: „Οἱ τελευταῖες ἀποφάσεις τῆς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἀποτελοῦν ὠμή παράβαση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου.“ <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/24932-ilarion-o-bartholomaios-diekdikei-tin-ejousia-epi-tis-idias-tis-istorias> Πρβλ. καί Μητροπολίτου Ἀντωνίου τοῦ Βορίσπολ: „Ἡ χορήγηση τοῦ Τόμου εἶναι ἀντίθετη πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ διατάξεις τῆς Ἁγίας Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.“ <https://www.romfea.gr/epikairoτητα-xronika/34370-mporispol-antonios-o-tomos-epideinose-to-sxisma-kai-diairese-to-lao-tis-oukranias> Βαρυγδουπες διατυπώσεις χωρίς περιεχόμενο.

³⁸ Ἐδῶ θά μπορούσαν νά ἀναφερθοῦν πολλὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ὅμως εἶναι γνωστά. Ἐνδιαφέρον ὅμως εἶναι ὅτι καί ὁ Πρόεδρος Πούτιν χρησιμοποίησε τόν ἴδιο ἰσχυρισμό! «Πολιτικό project» ἡ Ορθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ουκρανίας, «Ὁ πρόεδρος τῆς Ρωσίας υπογράμμισε ὅτι ἡ υπογραφή τοῦ Τόμου τῆς Αὐτοκεφαλίας ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη Βαρθολομαῖο, ἀποτελεῖ μιὰ προσπάθεια γιὰ τὴν νομιμοποίηση τῶν σχισματικῶν ὁργανώσεων τῆς Ουκρανίας μετὰ τὴν δικαιοδοσία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παραβιάζοντας τοὺς υφιστάμενους κανόνες τῆς Ὁρθοδοξίας.» <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/26433-blantimir-poutine-politiko-project-i-orthodoji-ekklisia-tis-oukranias>

Βαρθολομαῖο παράνομο καί σχισματικό³⁹ καί ὅτι ἔχασε κάθε δικαίωμα καί νά συγκαλεῖ πανορθόδοξες Συνάξεις καί Συνόδους καί ἀκόμη καί ὅτι δέν ἔχει δικαίωμα κᾶν νά συμμετάσχει σέ πανορθόδοξες Συνάξεις καί Συνόδους; Καί γιατί ἰσχυρίζεται ὅτι τα πεπραγμένα ἀπό τον Πατριάρχη Βαρθολομαῖο γίνονται μέ κατάφωρη παραβίαση των εκκλησιαστικῶν κανόνων; Ἡ ὅτι «ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος αὐτοδιαλύθηκε ὡς συντονιστικό κέντρο» (ἄρα, τό εἶχε πρῖν;) Καί γιά τό λόγο αὐτό ἡ Ὁρθοδοξία πρέπει νά ψάξει νά βρεῖ ἄλλο κέντρο; Γιά τόν λόγο αὐτό ἐστράτευσαν τόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων; Ἡ μήπως ἀναμένει τήν δραστηριοποίηση τῆς «τρίτης Ρώμης»;⁴⁰ ἢ ὁ ἴδιος νά αὐτοδιοριστεῖ ὡς τό συντονιστικό κέντρον τῆς καθόλου Ὁρθοδοξίας;

Αποτελεῖ εἰρωνεῖα νά τονίζει ὁ Σεβασμιώτατος, Βολοκολαμσκ Ἰλαρίων, ὅτι Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καί παραμένει μόνον ὁ Ἰησοῦς Χριστός! Ἀλήθεια; Μήπως θέλει νά πεῖ, ὅτι τό ἀρνεῖται ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος; Σέ ποιούς ἀπευθύνεται τόσο ὑπεροπτικά καί ὡς ὁ ὕψιστος

³⁹ <https://orthodoxia.info/news/%ce%b2%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%ba%ce%bf%ce%bb%ce%ac%ce%bc%cf%83%ce%ba-%ce%b9%ce%bb%ce%b1%cf%81%ce%af%cf%89%ce%bd-%ce%bf%cf%80%ce%b1%cf%84%cf%81%ce%b9%ce%ac%cf%81%cf%87%ce%b7%cf%82-%ce%b2%ce%b1%cf%81/>

<https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/24932-ilarion-o-bartholomaios-diekdiketi-tin-ejousia-epi-tis-idias-tis-istorias>. „Στην ἀπόπειρα σφετερισμοῦ ἀρμοδιοτήτων, ὁμοίων με ἐκείνες του Πάπα Ρώμης τήν ἐποχή του Μεσαίωνα, ὁ Κωνσταντινουπόλεως τοποθετεῖ τόν εαυτό του ἐκτός ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, το ὁποῖο διακρίνει τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἐνῶ ἡ κοινωνία με τούς σχισματικούς, οἱ ὁποῖοι δέν μετενόησαν γιά τήν ἀμαρτία του σχίσματος, τόν θέτει καί αὐτόν ἐκτός κανονικοῦ πεδίου.“ Τάδε ἔφη Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ἰλαρίων!

⁴⁰ Πρβλ. Βλ. Φειδᾶ, Ἐκκλησιαστική Ἱστορία τῆς Ρωσσίας, Ἀπό τήν ἰδρυσὴ της μέχρι σήμερον, 5^η ἔκδοσις, Ἀθήναι 2005, 216: „Εἶναι προφανές ὅτι ἡ διαμόρφωση τῆς θεωρίας τῆς «Τρίτης Ρώμης» ἀναφέρεται κυρίως καί ἀποκλειστικῶς στήν πολιτική καί ὄχι βεβαίως στήν ἐκκλησιαστική προοπτική τῆς ρωμαϊκῆς ἰδέας, γι' αὐτό καί συνδέθηκε πάντοτε μέ τίς ποικίλες ἀξιώσεις φιλοδόξων ἡγεμόνων τῶν ὀρθοδόξων λαῶν (Βουλγάρων, Σέρβων, Ρώσων κ.ἔ.) νά νομιμοποιήσουν τίς περιστασιακές διεκδικήσεις τούς γιά τήν ὑποκατάσταση ἡ καί τή διαδοχή του βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα στήν ἡγεσία ὅλων τῶν ὀρθοδόξων λαῶν τόσο πρῖν, ὅσο καί μετά τήν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453). Ἡ ἐκκλησιαστική προοπτική ἀγνοοῦσε τό ἀνυπόστατο καί τό πλασματικό σχῆμα «Πρῶτη-Δευτέρα Τρίτη Ρώμη» ἀντί τοῦ καθιερωμένου στήν κανονική παράδοση καί στή διαχρονική ἐκκλησιαστική πράξη σχήματος «Πρεσβυτέρα -Νέα Ρώμη», τό ὁποῖο παρέμεινε πάντοτε ἀπαρβίαστο στίς θεωρίες αὐτές ἀφ' ἐνός μὲν γιατί ἦταν θεωρητικῶς καί πρακτικῶς ἀδύνατη ἡ ἀμφισβήτησή του, ἀφοῦ αὐτή θά προσέκρουε σέ ἀποφάσεις Οἰκουμενικῶν συνόδων καί στήν ἐκκλησιαστική συνείδηση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,“ Πρβλ. καί Ἱεροθέου Μητροπολίτου Ναυπάκτου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, ἡ θεωρία τῆς Τρίτης Ρώμης, <https://orthodoxia.info/news/%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%af%ce%b1-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%ce%ba%ce%ba%ce%bb%ce%b7%cf%83%ce%af%ce%b1%cf%82-%cf%84%ce%b7%cf%82-%cf%81%cf%89%cf%83%ce%af%ce%b1%cf%82-%ce%b7-%ce%b8%ce%b5%cf%89/>

δάσκαλος ex cathedra ή ως ό ανώτατος δικαστής;⁴¹ Στο Πατριρχείο Μόσχας, όχι τόσο κυρίως στους εύσεβείς πιστούς, υπάρχει ή υπεροψία της εύσεβείας, ή υπεροψία του μαρτυρίου, αλλά και ή υπεροψία της επιθυμιτής και μή υπάρχούσης δυνάμεως!

Μέ τις άμετροεπείς δηλώσεις και πράξεις του έχει ζημιωθεί ή Καθόλου Όρθοδοξία, αλλά και τό ίδιο τό Πατριαρχείο Μόσχας και ό Πατριάρχης του Κύριλλος, φυσικά και ό ίδιος προσωπικά.

Ποιός δημιουργεί σύγχυση εντός της Όρθοδοξίας, ποιός ύπονομεύει την ένότητα της Όρθοδοξίας και διαταράσσει την δομή των Όρθοδοξων Έκκλησιών και μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις και στό παρελθόν;

Δέν τό γνωρίζουν αυτό οι άλλες άδελφές Όρθόδοξες Έκκλησίες; Γιατί σιωπούν πολλές έξ αυτών, ή άβασάνιστα επαναλαμβάνουν τά επιχειρήματα της Μόσχας; Ή μήπως υπάρχουν και άλλοι λόγοι....;

Τά άλλα επιχειρήματα,⁴² ότι δηλ. ό Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος συνεργάσθηκε μέ σχισματικούς, μέ άχειροτόνητους, μέ Άρχιερείς χωρίς άποστολική Διαδοχή, ότι δέν είχε δικαίωμα χορηγήσεως Αυτοκεφάλου, ότι δέν έχει τό δικαίωμα του έκκλητου,⁴³ ότι ό Πατριάρχης Βαρθολο-

⁴¹ <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/29031-mitropolitis-ilarionas-o-xristos-itan-kai-paramenei-kefali-tis-ekklisias>. Όλόκληρο τό άρθρο εδώ και άλλου προδίδει υπερφίαλο έγώισμό.

⁴² Γενικά οι έπιστημονικά κατοχυρωμένες ιστορικοκανονικές έργασίες του καθηγητού Βλ. Φειδά έχουν δώσει στό όλο θέμα πειστικές άπαντήσεις. Π.χ. <https://orthodoxia.info/news/%cf%84%ce%bf-%ce%bf%cf%85%ce%ba%cf%81%ce%b1%ce%bd%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%ce%b6%ce%ae%cf%84%ce%b7%ce%bc%ce%b1-%cf%8c%cf%80%cf%89%cf%82-%cf%84%ce%bf-%ce%b1%ce%bd%ce%b1%ce%bb%cf%8d%ce%b5%ce%b9-%ce%bf-%ce%ad/>

<https://orthodoxia.info/news/%cf%84%ce%bf-%ce%b6%ce%ae%cf%84%ce%b7%ce%bc%ce%b1-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b1%cf%85%cf%84%ce%bf%ce%ba%ce%b5%cf%86%ce%b1%ce%bb%ce%af%ce%b1%cf%82-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%bf%cf%81%ce%b8%ce%bf%ce%b4%cf%8c/>

<https://orthodoxia.info/news/h-%cf%83%cf%85%ce%bd%ce%bf%ce%b4%ce%b9%ce%ba%ce%ae-%cf%80%cf%81%ce%ac%ce%be%ce%b7-%cf%84%ce%bf%cf%85-%ce%bf%ce%b9%ce%ba%ce%bf%cf%85%ce%bc%ce%b5%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%bf%cf%8d-%cf%80%ce%b1%cf%84%cf%81/> κλπ.

⁴³ Πολλές φορές έχει άπαντήσει μέ πάμπολλα συγκεκριμένα γεγονότα και παρεμβάσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου και ό έπίσκοπος Άβύδου, νύν Μητροπολίτης Κρήνης Κύριλλος μ.ά.: https://orthodoxia.info/news/wp-content/uploads/2020/12/avidou_kirillos_aftokefali_ekklisia_oukranias.pdf

https://www.romfea.gr/images/article-images/2021/02/romfea/Epistoli_gia_ROMFEA.pdf

<https://martyria.gr/2019/01/23/%E1%BC%90%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85-%E1%BC%80%CE%B2%CF%8D%CE%B4%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CF%85%CF%81%CE%AF%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CF%85-%E1%BD%81-%CE%B8%CF%81%E1%BD%B9%CE%BD%CE%BF%CF%82/>

https://romalewfronimati.blogspot.com/2020/12/blog-post_12.html?fbclid=IwAR3LzvChGXv5RyAIVCbqEW-KDKoa2N_apPh0Al8OQgEJO0z7Gg1aS0gb1Y

μαῖος ἐνεργεῖ ὡς Πάπας τῆς Ὁρθοδοξίας μέ παπικές τάσεις,⁴⁴ ὅτι διαιρεῖ τὴν Ὁρθοδοξία, ὅτι οἱ «σχισματικοί» δέν εἶχαν μετανοήσει πραγματικά (ποιός ἐρευνᾷ τίς προθέσεις καί τίς σκέψεις των;), ὅτι οἱ χειροτονίες των εἶναι ἄκυρες, ἐπειδή προέρχονται ἀπό σχισματικούς, ὅπως διατυπώθηκε ἐπίσημα ὁ ἰσχυρισμός ἀπό τὴν Γραμματεία τῆς Συνοδικῆς Βιβλικῆς καί Θεολογικῆς Ἐπιτροπῶς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας μέ τόν τίτλο: «Περί τό ἄκυρον τῶν χειροτονιῶν τῶν Οὐκρανῶν σχισματικῶν καί τὴν ἀντικανονικότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας.»⁴⁵

Ἐκτός τοῦ ὅτι ἔχουν γίνει ἐθελουσίως δέσμοι στήν ἐσφαλμένη των ἀντίληψη, ὅτι καί μετά τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παραμένουν οἱ Οὐκρανοὶ σχισματικοί, καί ἐκτός τοῦ ὅτι τό θέμα αὐτό ἔχει λυθεῖ θετικά καί στήν ἀρχαία Ἐκκλησία,⁴⁶ ἀντιφάσκουν ὀλοφάνερα, διότι ἔχουν λησμονήσει, τὴν ἐπίσημη τοποθέτηση τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας τό 1904, τό ὁποῖο ἀνεγνώριζε τὴν χειροτονία τῶν κληρικῶν σέ ὅλους τοὺς βαθμούς των ἀκόμη καί τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τῶν Ἀρμενίων, τῶν Κοπτῶν, τῶν Νεστοριανῶν κ.ἄ., οἱ ὁποῖοι, ἂν καί ἐτερόδοξοι διετήρησαν τὴν ἀποστολική των διαδοχή. «...διό καί δεχόμεθα τό βάπτισμα τούτων τε καί ἐκείνων (δηλ. τῶν λατίνων καί διαμαρτυρομένων). Τιμῶμεν τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν τῆς λατινικῆς ἱεραρχίας καί τοὺς εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν ἐρχομένους ἐξ αὐτῆς κληρικούς παραδεχόμεθα ἐν τῷ ὄν φέρουσι βαθμῷ (ὡς παραδεχόμεθα καί τοὺς Ἀρμενίους, Κόπτας, Νεστοριανούς κλπ. τοὺς μὴ ἀπολέσαντας τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν).»⁴⁷ κλπ. κλπ. Τὴν ἴδια ἀπάντηση ἔδωσε τότε καί ἡ Ἐκκλησία

https://romalewfronimati.blogspot.com/2021/02/blog-post_9.html κλπ.

⁴⁴ <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/44278-ilarion-i-apopeirana-eisaxthei-papikis-morfis-eksousia-stin-ekklisia-dixase-tin-orthodoksia>

⁴⁵ <http://www.patriarchia.ru/gr/db/text/5510107.html?fbclid=IwAR0O5SfufuSUvnilNJIX-SMkIMG80kJmOnGEErMP6HMqVQKFB-80fxptRH7g>.

⁴⁶ Βασιλείου Ἀρχιεπισκόπου Ἀγγιάλου, μετέπειτα Σμύρνης, Πραγματεία περὶ τοῦ κύρους τῆς χειροτονίας κληρικῶν ὑπὸ ἐπισκόπου καθηρημένου καί σχισματικοῦ χειροτονηθέντων, Smyrna 1887. Καί Θεοδώρου Γιάγκου, Ἡ μὴ ἀναχειροτονία κατὰ τὴν διαχρονικὴ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας, <https://orthodoxia.info/news/%ce%b7-%ce%bc%ce%b7-%ce%b1%ce%bd%ce%b1%cf%87%ce%b5%ce%b9%cf%81%ce%bf%cf%84%ce%bf%ce%bd%ce%af%ce%b1-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%b7%ce%bd-%ce%b4%ce%b9%ce%b1%cf%87%cf%81%ce%bf%ce%bd%ce%b9%ce%ba/>

Τοῦ Ἰδίου, «Το κανονικόν συνειδὸς ἀπὸ τὸν Μέγαν Φώτιον εἰς τὸν Ἅγιον Νικόδημον τὸν Ἀγιορείτην», in: Θεολογία, Τόμος 88 Τεύχος 1 Ἰανουάριος – Μάρτιος 2017. Πρβλ. καί Συμεῶν Πασχαλίδη, ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΩΝ ΤΩΝ ΚΑΘΗΡΗΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ, https://leonsear.blogspot.com/2019/08/blog-post_6856.html

⁴⁷ Ἡ περὶ τῶν σχέσεων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί περὶ ἄλλων γε- νικῶν ζητημάτων Πατριαρχικὴ καί Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ 1902. Αἱ εἰς αὐτὴν Ἀπαντήσεις

του Μαυροβουνίου, ή όποία τότε ήταν Αύτοικέφαλη.⁴⁸ Πολύ ένδιαφέροντα είναι καί όσα αναφέρει ό Σεβασμ. Μητροπολίτης Ίλαρίων θετικά καί για τήν δυνατότητα σωτηρίας τών έτεροδόξων, καταλήγοντας στην διαπίστωσιν, ότι «Η ύπακοή στην Όρθοδοξία, ή πίστη στά Δόγματά της δέν επιτρέπεται νά μετατρέπεται σέ μία άμετρη θριαμβολογία, βάσει τής όποίας όλες οι άλλες χριστιανικές Έκκλησίες ώσαν άτυχη μάζα πού δημιουργήθηκαν από τήν πανουργία ανθρώπων καί βάσει τής όποίας όλος ό κόσμος γενικά καί τό ένεννήνηταενία τοι έκατόν τής ανθρωπότητας είναι καταδικασμένο στην άπώλεια. Ό όρθόδοξος χριστιανός δέν επιτρέπεται άκόμη νά λησμονεί, ότι αποκλειστικά καί μόνον ό Θεός γνωρίζει πού εύρίσκονται τά σύνορα τής Έκκλησίας.»⁴⁹

Δηλ. μόνον ή Έκκλησία τής Ούκρανίας, έπειδή καταδικάστηκε χωρίς δογματικούς ή άλλους σοβαρούς λόγους, μόνον έπειδή ήθελε δικαιωματικά τήν άνεξαρτησία της, χαρακτηρίστηκε ως σχισματική καί εύρέθη έκτός Έκκλησίας, καταδικασμένη στην άπώλεια, διότι τό «σχίσμα» παραμένει «σχίσμα», όπως ισχυρίζεται ό Μητροπολίτης Ίλαρίων καί όρισμένοι άλλοι;

Έκτός του παραλόγου αύτου συλλογισμού. πρέπει πρώτιστα νά τεθεί τό βασικό έρώτημα, έάν ή καταδικαστική πράξη του Πατριαρχείου Μόσχας έναντίον του τότε Μητροπολίτου Κιέβου καί όλων τών συν αύτῳ ήταν Κανονική; Γεγονός για τό όποιο πρέπει νά έρωτηθεί καί τό Πατριαρχείο Σερβίας, τό όποιο συνακολουθεί τό Πατριαρχείο Ρωσίας, όπως διαπιστώνει ό Βλάσιος Φειδάς.⁵⁰

τών Αγίων Αύτοκεφάλων Όρθοδόξων Έκκλησιών καί ή Άνταπάντησις του Οίκουμενικού Πατριαρχείου, Έν Κωνσταντινουπόλει έκ του Πατριαρχικού Τυπογραφείου 1904, 27έξ. Πρβλ. καί Βασιλείου Άρχιεπισκόπου Άγχιάλου, μετέπειτα Σμύρνης, Πραγματεία περί του κύρους τής χειροτονίας κληρικῶν υπό έπισκόπου καθηρημένου καί σχισματικού χειροτονηθέντων, Smyrna 1887. Καί Θεοδώρου Πάγκου, Η μη αναχειροτονία κατά την διαχρονική συνείδηση της Εκκλησίας, <https://orthodoxia.info/news/%ce%b7-%ce%bc%ce%b7-%ce%b1%ce%bd%ce%b1%cf%87%ce%b5%ce%b9%cf%81%ce%bf%cf%84%ce%bf%ce%bd%ce%af%ce%b1-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%ac-%cf%84%ce%b7%ce%bd-%ce%b4%ce%b9%ce%b1%cf%87%cf%81%ce%bf%ce%bd%ce%b9%ce%ba/>

Του Ίδιου, «Το κανονικόν συνειδός από τον Μέγαν Φώτιον εις τον Άγιον Νικόδημον τον Αγιορείτην», in: Θεολογία, Τόμος 88 Τεύχος 1 Ιανουάριος – Μάρτιος 2017.

⁴⁸ Η περί τών σχέσεων..., σ. 66.

⁴⁹ «Deshalb darf die Ergebenheit gegenüber der Orthodoxie, die Treue zu ihren Dogmen sich nicht in einen maßlosen Triumphalismus verwandeln, bei dem alle übrigen christlichen Kirchen als unglückselige Haufen angesehen werden, geschaffen von der Hinterlist der Menschen, und bei dem die ganze Welt im allgemeinen und neunundneunzig Prozent der Menschheit zum Verderben verurteilt sind. Der orthodoxe Christ darf auch nicht vergessen, dass einzig und allein Gott weiß, wo die Grenzen der Kirche sind.» *Hilarion Alfejev*, Geheimnis des Glaubens, Einführung in die orthodoxe dogmatische Theologie, Freiburg/Schweiz 2003, 146.

Πόσων ἀμφισβητοῦν τὴν χειροτονία; ὅλων; Καί ἐάν δέν ὑπῆρχαν ὀρισμένοι, ὀλίγοι, τῶν ὁποίων ἀμφισβητοῦν τὸ ἔγκυρον τῆς χειροτονίας των, τὴν ἀποστολική διαδοχή των, κλπ. θά ἀνεγνώριζε τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας τὴν Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας; Αὐτό εἶναι τὸ πρόβλημά των; Ἡ ἀπάντηση τοῦ ἐπισκόπου Ἀβύδου, νῦν Μητροπολίτου Κρήνης Κυρίλλου εἶναι πλήρως κατατοπιστική καί ἄς σταματήσουν ἐπὶ τέλους οἱ διάφορες προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις.⁵¹

Εἶναι ἀξιοθαύμαστο μέ πόση ἐπιμονή ψάχνουν γιὰ νὰ βροῦν ἐπιχειρήματα καί ὄχι μόνον στό Πατριαρχεῖον Μόσχας, ἀλλὰ πολλοὶ συνοδοιπόροι καί ὁμοϊδεάτες καί ἀπὸ ἄλλες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες καί ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ ἀπορρίψουν τὴν Αὐτοκεφαλία τῆς Οὐκρανικῆς Ἐκκλησίας, νὰ συκοφαντίσουν τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Βαρθολομαῖο, καί νὰ ὑποβιβάσουν τὸ κῦρος καί τὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Καί εἶναι σχεδόν πάντα οἱ ἴδιοι!

Πολιτική καὶ Αὐτοκεφαλία

Ἐκπληξη παρουσιάζει καί ἡ κατηγορία, ὅτι γιὰ τὴν Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας σημαντικό ρόλο ἔπαιξε ἡ **πολιτική**. Καί αὐτὸ τὸ δηλώνουν μεταξύ ἄλλων κυρίως τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας, ἀλλὰ καί ὑψηλόβαθμοι πολιτικοὶ τῆς Ρωσσίας! Ἐάν δέν γνωρίζουν τὴν ἱστορίαν δημιουργίας τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ ἀδικαιολόγητη ἄγνοια

⁵⁰ Ὁ Βλάσιος Φειδᾶς διαπιστώνει εὐθέως, ὅτι ἡ καταδίκη τοῦ Μητροπολίτου Κιέβου ἦταν ἀντικανονική: «...Προφανῶς, ὁ ἀντικανονικῶς καὶ ἀκρίτως καταδικασθεὶς ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας μητροπολίτης Φιλάρετος, γιὰ τοὺς γνωστὸς πλέον λόγους, εἶχε τὸ αὐτονόητο κανονικὸ δικαίωμα, οὕτως ἢ ἄλλως, νὰ ἀσκήσει τὸ Ἐκκλητικὸν στο Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τις ἐναντίον του καταδικαστικὲς ἀποφάσεις, ὅταν αὐτὸ κατέστη δυνατόν γιὰ τοὺς γνωστὸς καὶ εὐνόητους λόγους. Πρβλ. Βλ. Φειδᾶ, Ἡ Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας καὶ οἱ ἐνστάσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας: <https://orthodoxia.info/news/%ce%b7-%ce%b1%cf%85%cf%84%ce%bf%ce%ba%ce%b5%cf%86%ce%b1%ce%bb%ce%af%ce%b1-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%b5%ce%ba%ce%ba%ce%bb%ce%b7%cf%83%ce%af%ce%b1%cf%82-%cf%84%ce%b7%cf%82-%ce%bf%cf%85%ce%ba%cf%81%ce%b1/>

„Συνεπῶς, οἱ συντάκται τῆς ἀπαντητικῆς Ἐπιστολῆς (τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας) θά ἔδει νὰ διερωτηθοῦν ἐπίσης, ἂν τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας εἶχε κανονικῶς τὸ δικαίωμα ἐπιβολῆς βαρυτᾶτων ποινῶν εἰς τὸν Μητροπολίτην Κιέβου, ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς ἀνεξαρτήτου Δημοκρατίας τῆς Οὐκρανίας ἠξίωσεν ἐπισημῶς τὴν ἀνακήρυξιν τῆς αὐτοκεφαλίας αὐτῆς, ἥτοι ὡς ἔπραξαν καί πάσαι αἱ αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τῶν νεωτέρων χρόνων, χωρὶς ὅμως νὰ ὑποστοῦν ἀναλόγους ἀντικανονικὰς συνεπειάς.“

⁵¹ https://romalewfronimati.blogspot.com/2021/02/blog-post_9.html Ὁ σεβασμ. Μητροπολίτης Κύριλλος Κατερελὸς ἀπαντᾷ σὲ μιά συνέντευξιν τοῦ Μητροπολίτη Βολοκολαμς Ἰλαρίωνα https://drive.google.com/file/d/1s-7I_afyqZY4E2AT9OBV8i622arQb9WK/view

της ιστορίας, εάν όμως γνωρίζουν, και ασφαλώς είναι αδιανόητον να μη γνωρίζουν, για ποιο λόγο χρησιμοποιούν ανώφελα και ανιστόρητα επιχειρήματα. Για να μειώσουν το κύρος και την εκκλησιαστικότητα του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου; Έν τοιαύτη περιπτώσει πρέπει πρώτ'άπολα να μειώσουν την εκκλησιαστικότητα και το κύρος του Οικουμενικού Πατριάρχου Ίερεμία του Β', ο οποίος κατόπιν πίεσεως του Τσάρου έδωσε την κανονική αυτοκεφαλία και την Πατριαρχική Άξία στην Έκκλησία της Ρωσσίας και έξονόμασε τον Ίώβ Πατριάρχη! Ο Χρήστος Γιανναράς περιγράφει το γεγονός δραματικότερα και το θεωρεί ως λάθος του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Τονίζει: Τό Οικουμενικό Πατριαρχείο «Υπέκυψε στον εκβιασμό που υπέστη από το βαρβαρικό τότε Κίεβο (στον 16ο αιώνα) και έδωσε την προσωνυμία-τίτλο-προνομίες Πατριαρχείου στα στίφη των Ρως, με κριτήριο την ποσότητα, το αριθμητικό μέγεθος, όχι την εκκλησιαστική φανέρωση, αλήθεια και παράκληση.»⁵²

Άκόμα ένα παράδειγμα από την Έκκλησία της Ρουμανίας. Πρώτα αποφάσισε ή πολιτική Σύγκλητος την 12^η Φεβρουαρίου 1925 για την αίτηση Αυτόκεφαλίας προς τό Οικουμενικόν Πατριαρχείο, την 17^η Φεβρουαρίου ή Βουλή και την 23^η Φεβρουαρίου ό Βασιλιάς της Ρουμανίας. Κατόπιν της αίτησεως των πολιτικών και εκκλησιαστικών Άρχων έξέδωσε τό Οικουμενικό Πατριαρχείο τόν Τόμο την 29^η Αυγούστου 1925.⁵³

Έκτός τούτου δέν υπάρχει καμμία ίδρυση Αυτόκεφάλου Έκκλησίας χωρίς την συμμετοχή και την στήριξη των πολιτικών και πολιτειακών αρχών της χώρας των. Τα ιστορικά γεγονότα είναι γνωστά.

Μεγαλύτερη έκπληξη όμως και άπορία δημιουργεί μία άλλη πολιτική ανάμειξη παρεμποδίσσεως της αναγνώρισεως της Αυτόκεφαλίας της Έκκλησίας της Ουκρανίας από την Έκκλησία της Ελλάδος, γεγονός, τό οποίο έγινε γνωστό μετά την αναγνώριση. Ο τότε ύπουργός Άμύνης της Ελλάδος Πάνος Καμμένος κατηγόρησε τόν Αρχιεπίσκοπο Άθηνων γιατί αναγνώρισε την Αυτόκεφαλία της Έκκλησίας της Ουκρανίας μέ τά έξης λυπηρά και παράδοξα:.. "Ο Αρχιεπίσκοπος εγκλημάτισε, και οι Ιεράρχες της Ιεράς Συνόδου εγκλημάτισαν όταν κατά την τελευταία Ιερά Σύνοδο αναγνώρισαν την παράνομη Ουκρανική Έκκλησία πρώτοι, πριν από τα Πατριαρχεία" - τόνισε μεταξύ άλλων ο Πάνος Καμμένος. Επίσης ο κ. Καμμένος ανέφερε ότι τους είχε προειδοποιήσει πως αν υποκύψουν στον εκβιασμό να αναγνωριστεί από την Ελλάδα πρώτα, λέγοντας ότι τότε "αίρονται οι εγγυήσεις της Ρωσσίας για τη

⁵² <https://www.romfea.gr/katigories/10-apopseis/43950-o-xristos-giannaras-gia-tis-di-loseis-tou-batskas-eirinaiou>

⁵³ Ioan Vasile Leb, Die Rumänische Orthodoxe Kirche, 93.

μη κατάληψη ελληνικού νησιού που μας είχανε δώσει στις συμφωνίες που είχαμε κάνει."⁵⁴ Αργότερα, την 17^η Φεβρουαρίου 2020 επανέλαβε παρόμοια σχόλια και ο Υπουργός των Έξωτερικών της Ρωσίας, όμως διαβεβαίωνε, ότι ή αναγνώριση του Αυτόκεφάλου από την Εκκλησία της Ελλάδος δεν θα επηρεάσει τις σχέσεις μεταξύ Ρωσίας και Ελλάδος.⁵⁵ Υπήρξε πράγματι αυτή ή πολιτική ανάμειξη και ή πίεση προς την Εκκλησία της Ελλάδος για νά μήν αναγνωρίσει την Αυτόκεφαλία της Εκκλησίας της Ουκρανίας;

Ποιός είναι ο πραγματικός λόγος άρνήσεως της Αυτόκεφαλίας της Εκκλησίας της Ουκρανίας από τό Πατριαρχείο Μόσχας;

Όλες οι έν προφάσει δικαιολογίες έχουν άπασχολήσει ύπεραρκετούς συγγραφείς και έρευνητές και έχουν δοθεί οι κατάλληλες άπαντήσεις. Η βιβλιογραφία είναι ήδη πλουσιώτατη και δεν είναι ανάγκη εδώ νά επαναληφθούν τά ύπέρ και τά κατά.

Όμως ένα είναι βέβαιο: ή άκατανόητη αυτή άρνητική αντίδραση του Πατριαρχείου Μόσχας δεν στηρίζεται, ούτε δικαιολογείται σέ συγκεκριμένα δῆθεν ύπάρχοντα έκκλησιολογικά, έκκλησιαστικά, κανονικά, ή ιστορικά προβλήματα. Και έσχάτως, έπειδή δεν ύπάρχουν πλέον ούσιαστικά έπιχειρήματα άναπάντητα χρησιμοποιείται μία γενικευμένη και άκαθόριστη ρητορική, ότι δῆθεν ο Οίκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος ένεργεί παράνομα, άντικανονικά, μέ πολιτική δῆθεν έξάρτηση από τίς Ήνωμένες Πολιτείες, διαιρεί την Όρθοδοξία, μέ καταπάτηση στην Ουκρανία των άνθρωπίνων δικαιωμάτων, μέ τόν μεγάλο αριθμό των Ένοριών του μέρους της Εκκλησίας ύπό ρωσικήν δικαιοδοσίαν κλπ. Στρατολογήθηκε και ο Πρόεδρος Πούτιν, ο όποιος ισχυρίζεται ότι ή Αύκεφαλία έδόθη για πολιτικούς, αλλά και για κερδοσκοπικούς λόγους, δηλ. ότι ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος χρηματοδοτήθηκε: "Το βασικό κίνητρο του Βαρθολομαίου είναι τα χρήματα". „Ο Πρόεδρος της Ρωσίας ερωτηθείς για την κατάσταση στην Ουκρανία τόνισε: "Εδώ είναι μια άμεση παρέμβαση στην Εκκλησία και την θρησκευτική ζωή. Αυτό δεν συνέβη ποτέ, ούτε στις μέρες της Σοβιετικής Ένωσης. Δυστυχώς, συμβαίνει σήμερα στην Ουκρανία! Η Κωνσταντινούπολη δημιούργησε μια ενωμένη εκκλησιαστική κοινότητα". «Δεν έχουν καμία σχέση με τη θρησκεία και τη θρησκευτική ελευθερία. Οι λόγοι είναι

⁵⁴ <https://www.romfea.gr/epikairoτητα-xronika/33694-panos-kammenos-o-arxiepiskopos-kai-oi-ierarxes-egklimatisan-me-tin-oukrania> Πρβλ. και <https://orthodoxia.info/news/%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B4%CE%BF%CF%87%CE%AE-%CE%BA%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%85-%CF%80%CF%89%CF%82-%CF%80%CE%AF%CE%B5%CF%83%CE%B5-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%B5/>

⁵⁵ https://romalewfronimati.blogspot.com/2020/02/blog-post_18.html

καθαρά πολιτικοί», πρόσθεσε χαρακτηριστικά ο Πρόεδρος της Ρωσίας ... Αναφερόμενος στα κίνητρα της παραχώρησης Αυτοκεφαλίας σε μια Ουκρανική Εκκλησία, ο Πρόεδρος της Ρωσίας εκτίμησε πως «τα χρήματα αποτέλεσαν κλειδί για την απόφαση του Βαρθολομαίου να στηρίξει την αυτοκεφαλία στην Ουκρανία».⁵⁶ Καί η τελευταία (14/9/2021) δήλωση του ύπουργού των Έξωτερικων της Ρωσίας Λαβρόφ έχει ως εξής: «Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος εξαρτάται άμεσα από τις ΗΠΑ, από εκείνους που εργάζονται στο αμερικανικό έδαφος σε διαφορετικές κατευθύνσεις, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοπιστωτικής.

Έτσι σχηματίστηκε η σχισματική "Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας". «Παραμέρισαν» εκείνους τους κληρικούς που αντιτάχθηκαν σε αυτό στην Ουκρανία, και διόρισαν τον δικό τους μητροπολίτη. Τώρα το κύριο μέλημα είναι να κατάλαβουν την περιουσία της κανονικής Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας (εκκλησίες, ενορίες).

Τώρα προσπαθούν να δημιουργήσουν παρόμοια αυτοκέφαλα αντί κανονική εκκλησία στη Λευκορωσία.

Στρίβουν τα χέρια των Εκκλησιών έτσι ώστε να αναγνωρίσουν τον σχισματικό Επιφάνιο, τον επικεφαλής της λεγόμενης "Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ουκρανίας". Οι ελληνικές εκκλησίες έκαναν αυτόν τον συμβιβασμό με τη συνείδηση.»⁵⁷

Γιατί όμως αυτή η άπαράδεκτη αντίδραση; Σαφές παραμένει πάντως, ότι τό κυριώτερο πρόβλημα για τό Πατριαρχείο Μόσχας είναι ή μέ κάθε τρόπο διαφύλαξη τής έπιρροής καί τής ισχύος του, καί έσχάτως κατά τίς δηλώσεις του Λαβρόφ καί επί τής Λευκορωσίας, καί έάν είναι δυνατόν ή διεύρυνσή της εις βάρος του κύρους καί των δικαιωμάτων του Οίκουμενικού Πατριαρχείου καί τελικά ή πρωτοκαθεδρία στήν Όρθοδοξία, παρά τους βομβώδεις ισχυρισμούς του Μητροπολίτου Ίλαρίωνα περί του αντίθετου, ότι ούδέποτε είχε τάσεις καί έπιθυμίες πρωτοκαθεδρίας.⁵⁸ Τί σημαίνει ή παρέμβαση του διευθυντή του εκκλησιαστικού επιστημονικού κέντρου «Ορθόδοξη Εγκυκλοπαίδεια», . Σ. Κραβέτς στό Συνέδριο μέ θέμα «Παγκόσμια Ορθοδοξία: πρωτείο και συνοδικότητα υπό το φως της ορθοδόξου διδασκαλίας» πού πραγματοποιήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2021 στην Αίθουσα του Αγίου Σερ-

⁵⁶ Wladimir Putin,: <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/25860-blantimir-poutin-to-basiko-kinitro-tou-bartholomaiou-einai-ta-xrimata>

⁵⁷ <https://www.facebook.com/RusEmbGreece/posts/4605168412836036>

<https://www.romfea.gr/epikairoτητα-xronika/45608-sergkei-lavrof-o-patriarxis-vartholomaiois-eksartatai-apo-tis-ipa>

⁵⁸ <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/43619-ilarion-i-ekklisia-tis-rosias-den-epithyme-proteia-stin-orthodoksia>

γίου στο ναό του Σωτήρος Χριστού της Μόσχας, η παρουσίαση της συλλογής «Επανάσταση της Μητροπόλεως Κιέβου με τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. 1676–1686. Μελέτες και έγγραφα», όπου μεταξύ άλλων ἐτόνιζεν: «Ευχαριστώ πολύ για τον κόπο αυτό και για το σημερινό συνέδριο και για το ότι η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία είναι η ναυαρχίδα του ορθόδοξου κόσμου στην υπεράσπιση της κανονικής τάξεως. Είθε να δώσει ο Θεός ώστε περαιτέρω όλοι αυτοί οι κόποι να οδηγήσουν στην επίλυση των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουμε»;⁵⁹ Πολύ χαρακτηριστική εικόνα τῶν ὀνείρων: Τό Πατριαρχεῖο Μόσχας «η ναυαρχίδα του ορθόδοξου κόσμου στην υπεράσπιση της κανονικής τάξεως.»! Ὁλόκληρο τό συνέδριο εἶχε ὡς σκοπό τόν ὑποβιβασμό τοῦ κύρους καί τῆς θέσεως τοῦ Οἰουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐντός τῆς Ὁρθοδοξίας καί τήν προώθηση τοῦ κύρους καί τῆς θέσεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας σέ πανορθόδοξη βάση.⁶⁰ Συνεχῶς οἱ ὁμιλητές, ἀρχῆς γενομένης ἀπό τόν Πατριάρχη Μόσχας Κύριλλο καί τούς Μητροπολίτες Βολοκολαμσκ-Ίλαρίωνα, Ἀρχιεπίσκοπο Σεβαστείας Θεοδοσίο (Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων), Μπάτσκα Εἰρηναῖο (Πατριαρχεῖο Σερβίας), οἱ Αχαλκαλάκ καί Κουμουρντόι Νικόλαος, Ατένας καί Γκόρι Ανδρέα (Εκκλησία της Γεωργίας), Κύκκου καί Τηλλυρίας Νικηφόρου καί Ταμασού καί Ορεινῆς Ησαΐα (Εκκλησία της Κύπρου), κ.ἄ ἐπαναλαμβάνουν τά ἴδια ἐπιχειρήματα σχεδόν μέ τήν ἴδια διατύπωση καί ὁρολογία, μερικές φορές μάλιστα μέ ἐκφράσεις ἀβροφροσύνης καί ἐπαίνων γιά τό Οἰουμενικό Πατριαρχεῖο! Ὅμως ὁ πυρήνας καί ὁ σκοπός παραμένει ὁ ἴδιος: Ὁ ὑποβιβασμός του.

Χαρακτηριστική εἶναι ἡ ὀρθή διαπίστωση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουμενίσσης Δημητρίου: „Ἐχει προκληθεῖ τεχνητή μεγάλη ἔνταση γιά τήν Οὐκρανία. Ἡ Οὐκρανία ὅμως γιά τό Διορθόδοξο χώρο εἶναι κάτι σάν προπέτασμα καπνοῦ. Κατά τήν ταπεινή μας γνώμη, σάν Σῶμα Ἱεραρχίας ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε ἐπιπλέον στίς συνειδήσεις μας ὅπωςδήποτε δύο πράγματα: πίσω ἀπό τό Οὐκρανικό, κρύβεται (1ον) ὁ ἡγεμονισμός τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καί (2ον) οἱ μόνιμες ἐπεκτατικές πρακτικές της (ἡ μεγάλη ἰδέα τῶν Ρώσων καί οἱ ἐφαρμογές της σέ βάθος χρόνου). Καί, ἀντί νά ἀπολογοῦνται οἱ Ρῶσοι ἀδελφοί μας γι’ αὐτά τά δύο, περιστρέφουν τό μέτωπο στά περιφερειακά ζητήματα (πού ἡ εὐθύνη τους βαρύνει πρωτίστως τούς ἴδιους)“, ⁶¹ καθώς ἐπίσης καί τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

⁵⁹ <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/45647-1676-1686>

⁶⁰ Παρβλ. Σχόλια καί κείμενα: <https://www.exapsalmos.gr/2021/09/19/eftheia-amfisviti-tisi-kai-voles-kata-oikoumenikou-patriarcheiu-apo-ierarches-tis-kyprou/>

⁶¹ Μητροπολίτου Γουμενίσσης Δημητρίου, Ἐξηγήσεις καί ἐπεξηγήσεις ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καί δεοντολογίας γιά τό Οὐκρανικό: <https://orthodoxia.info/news/%CE%B5%CE%BE%CE%B7%CE%B3%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9%>

Μεσσηνίας: „Πίσω από όλες αυτές τις μεθοδεύσεις μια και μοναδική επιδίωξη υπάρχει από μέρους του Πατριαρχείου Μόσχας. Η αμφισβήτηση του αδιαμφισβήτητου κανονικού δικαιώματος του Οικουμενικού Πατριάρχου, ως Πρώτου στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ανατολής, να εκχωρεί Αυτοκεφαλίες και να εκδικάζει έκκλητες προσφυγές όχι μόνο ιεραρχών των επαρχιών του αλλά και των λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών.“⁶² Καί ὅπως ἀναφέρει καί ὁ Πέτρος Βασιλιάδης, «Κάθε συνεδρία της Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου Μόσχας και νέος εκδικητικός αντιπερισπασμός. Κάθε απόφασή της αποκάλυψη χρόνιων αντικανονικών σχεδιασμών. Κάθε ανακοίνωσή της ευτελισμός της Ορθόδοξης κανονικής παράδοσης, και το τραγικότερο εν ονόματι των...Ιερών Κανόνων.»⁶³ Ἡ μήπως ἀνταποκρίνονται ὅλα αὐτά καί στήν ἐπιθυμία τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου νά γίνει ὁ Πρῶτος τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος; Ἐπὶ λέξει: “Θέλει (ὁ Πατριάρχης Κύριλλος) νά γίνει πρῶτος. Καί του εἶπα. Πρῶτος δεν θα γίνεις ποτέ. Οἱ 17 αἰῶνες που πέρασαν ἔχουν τσιμεντώσει τον Κωνσταντινουπόλεως ως τον πρῶτο της Ορθοδοξίας. Τελεία καί παύλα. Μην εθελotuφλεις. Κατάλαβέ το. Ἀλλά ο εγωισμός δεν τον αφήνει.”⁶⁴ Καί γιά τήν ἀντικανονική διακοπή τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνίας μέ τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἀναφέρει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου: „Μου ἔχει στείλει αρκετούς καί θέλει νά με κρατήσει δῆθεν κοντά του. Καί του ἀπαντῶ, «αὐτό που κάνεις δεν με εκφράζει». Κόβουμε τό μνημόνευμα σε ἕνα που ξεφεύγει ἀπό τήν πίστη καί σε ἐρωτῶ, εἶναι αἰρετικός ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας που σταμάτησες νά τους μνημονεύεις; Δεν γίνεται. Νά διαμαρτυρηθεῖς ὅτι δεν ἔπρεπε νά κάνετε

CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%BE%CE%B7%CE%B3%CE%AE%CE%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%B5%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CF%83%CE%B9%CE%B1%CF%83/

⁶² Συζήτηση γιά τό Οὐκρανικό μέ τόν σεβ. Μητροπολίτη Μεσσηνίας καί Καθηγητή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Χρυσόστομο. https://panorthodoxcemes.blogspot.com/2019/08/blog-post_27.html?fbclid=IwAR1y1obgbvINOTyKN_SNWHzC0ztGlRh8rXV9zLvZJ0gsM5qqCEXQVtPdU Ὁλόκληρη ἡ συνέντευξη εἶναι πολὺ ἀποκαλυπτική. Πρβλ. καί *Regina Elsner*, *Machtkampf und Identitätskrise. Die Russisch-Orthodoxe Kirche und die Ukraine*, in: *Ökumene Pro Oriente*, Wien/ Salzburg/ Graz/ Linz, *Pro Oriente Magazin* 11/2019, 6.: „Das Patriarchat von Moskau erhebt seit einigen Jahren den Anspruch auf eine führende Rolle in der Weltorthodoxie.“

⁶³ <https://www.facebook.com/petros.vassiliadis.5/posts/2012420145570430> *Πέτρου Βασιλιιάδη*, *Ἡ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΟΥΚΡΑΝΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟ 2019: ΑΠΛΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΖΟΦΕΡΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΜΟΣΧΟΒΙΤΙΚΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ*.

⁶⁴ <https://orthodoxia.info/news/%ce%ba%cf%85%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%85-%ce%b4%ce%b5%ce%bd-%ce%ad%cf%87%ce%bf%cf%85%ce%bd-%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%b8%ce%b5%cf%8c-%cf%84%ce%bf%cf%85%cf%82-%ce%bf%ce%b9-%ce%ba%cf%8d%ce%ba%ce%ba%ce%bf/>

αυτό το πράγμα δικαιούσαι. Να διαφωνήσεις, να πεις ότι δεν πάτε σωστά, δικαιούσαι να το πεις. Να κόψεις το μνημόσυνο, να μην συλλειτουργείς με κάποιον; Μόνο με τους αιρετικούς δεν λειτουργούμε. Είσαι απαράδεκτος.⁶⁵

Βέβαια καμμία άλλη Όρθοδοξη Έκκλησία δέν ακολουθήσε τό όλίσθημα αὐτό τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Όλες, καί ὁ Μητροπολίτης Κιέβου Ἐπιφάνιος, διατηροῦν τό ὄνομα τοῦ Πατριάρχου Μόσχας στά Δύπτυχα καί τό μνημονεύουν κατά τήν Θεία Λειτουργία.

Όλες αὐτές οἱ ἀντιδράσεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἶναι ὑπερβολικές καί ὅπωςδήποτε ἄσκοπες, ἀλλά συγχρόνως καί ἐπιζήμιες στίς σχέσεις ὄλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅταν μάλιστα γίνεται ἀπεγνωσμένη προσπάθεια ἀναμείξεως καί στά ἐσωτερικά τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν μέ ἀπειλές καί ἀνάρμοστους χαρακτηρισμούς, ὅπως συνέβη καί γιά Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,⁶⁶ μέ τίς σχετικές ἀντιδράσεις των,⁶⁷ ἀλλά καί τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, γεγονός, τό ὁποῖο ἀνάγκασε τόν Μητροπλίτη Ζαμπίας Ἰωάννη καί τόν Νιγηρίας Ἀλέξανδρο νά ἀποστείλουν αὐστηρές ἐπιστολές: ὁ Ζαμπίας Ἰωάννης μ.ἄ. τοῦ ἔγραφε ἀπεριφράστως: «...Τέλος ἀδελφικῶς Σᾶς ὑπενθυμίζω, ὅτι εἴστε παντελῶς ἀναρμόδιος νά ἐπεμβαίνετε μέ αὐτό τό ὕφος ὡσάν θεόθεν ἀπεσταλμένος.

Βεβαιωθεῖτε ὅτι ὁποιοδήποτε πρόβλημα δημιουργηθεῖ σέ κάποιον Ἐπίσκοπο, ὑπεύθυνος φορέας νά τόν κρίνει εἶναι ἡ Ἐκκλησία στήν ὁποία ἀνήκει, καί, ἐάν ὁ ἴδιος θεωρήσει, ὅτι ἡ κρίση τῆς Ἐκκλησίας του τόν ἀδικεῖ, ὑπάρχει καί ἡ ἀπό αἰώνων παραδεδομένη δυνατότητα τῆς Ἐκκλησίας Προσφυγῆς στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη. Νομίζω ὅτι πάντα ταῦτα γνωρίζετε ἤδη, διότι ἀποτελοῦν θέματα στοιχειώδους Κατηχήσεως γιά τοὺς Κατηχουμένους μας, ἐδῶ στήν Ἀφρική.»⁶⁸

Καί ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Νιγηρίας κ. Ἀλέξανδρος ἀπαντᾷ πολύ αὐστηρά, ἀλλά δικαιολογημένα καί ξεκάθαρα στήν ἀπαράδεκτη παρέμβαση τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καί συγκεκριμένα τοῦ Μητροπολίτη Βολοκολαμσκ Ἰλαρίων μέ τά ἐξῆς:

⁶⁵ <https://orthodoxia.info/news/%ce%ba%cf%85%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%85-%ce%b4%ce%b5%ce%bd-%ce%ad%cf%87%ce%bf%cf%85%ce%bd-%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%b8%ce%b5%cf%8c-%cf%84%ce%bf%cf%85%cf%82-%ce%bf%ce%b9-%ce%ba%cf%8d%ce%ba%ce%ba%ce%bf/>

⁶⁶ Vgl. *Archimandrit Romanos Anastasiadis*, Πρωθιερέως Ρωσικῆς Ἐκκλησίας: "Παρασυναγωγή του σατανά η Εκκλησία της Ελλάδος - Σκυλιά του διαβόλου οι Ἱεράρχες της" http://www.nyxthimeron.com/2019/10/blog-post_37.html

⁶⁷ Π.χ. τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου <https://orthodoxia.info/news/%ce%bc%ce%b5%cf%83%cf%83%ce%b7%ce%bd%ce%b9%ce%b1%cf%83-%ce%b4%ce%b5%ce%bd-%cf%85%cf%80%ce%bf%cf%87%cf%89%cf%81%ce%bf%cf%8d%ce%bc%ce%b5-%ce%b1%cf%80%ce%ad%ce%bd%ce%b1%ce%bd%cf%84%ce%b9-%cf%83%ce%b5/>

⁶⁸ Ὁλόκληρο τό γράμμα στό Παράρτημα 4.

«Με κατάπληξη διάβασα στο διαδίκτυο την επιστολή, την οποία απέστειλε ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίων στον αδελφό Επίσκοπο Μοζαμβίκης Χρυσόστομο. Κατάπληξη, όχι γιατί ο σεβασμιώτατος έγραψε την επιστολή. Αυτό δεν με ξενίζει, καθότι «έξεστι Κλαζομενίοις ασχημονείν». Με κατέπληξε το μέγεθος του θράσους του, το πώς ο μέγας μαϊστωρ της θεολογίας προέβη σε πρωτοφανή καταστρατήγηση κάθε εκκλησιαστικής δεοντολογίας, αγνοώντας τον Μακαριώτατο Πατριάρχη μας κ. Θεόδωρο προς τον οποίον έπρεπε να είχε αποστείλει την επιστολή με την παράκληση να διαβιβαστεί στον Μοζαμβίκης. Αντ' αυτού, απλά του την κοινοποίησε.

Η πράξη του αυτή αποτελεί απαράδεκτη προσβολή προς το πρόσωπο του σεπτού Προκαθημένου μας. Ο σεβασμιώτατος Ιλαρίων πρέπει επίσης να αντιληφθεί ότι με την πράξη του αυτή προσέβαλε όλους τους Επισκόπους του Θρόνου! Ας αντιληφθεί ο εν θέματι Ρώσος αρχιερέας ότι δεν έχει κανένα απολύτως δικαίωμα να εγκαλεί, να διορθώνει, να συμβουλεύει και να «απειλεί» για κλιμάκωση της κρίσεως αρχιερείς άλλων κλιμάτων. Δηλαδή, τι θέλει να πει ο... ποιητής;; Θα διακοπεί η κοινωνία με όποια Εκκλησία τολμήσει να διαφοροποιηθεί από την Ρωσική Εκκλησία στο θέμα της Ουκρανίας;;; Μάλλον του διαφεύγει ότι κάτι τέτοιο θα γίνει μπούμερανγκ για την Εκκλησία της Ρωσίας, καθώς εκείνη θα βρεθεί σε παντελή απομόνωση.

Ας γνωρίζει ο σεβασμιώτατος αδελφός ότι η Αφρική, το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας δεν είναι και δεν θα επιτρέψουμε ποτέ να γίνει προτεκτοράτο της Εκκλησίας της Ρωσίας. Ας γνωρίζει ακόμα ο αδελφός ότι ούτε ο Μακαριώτατος, μήτε οι αρχιερείς του Θρόνου θα γίνουμε «φόρου» υποτελείς...

«Ο τρώσας και ιάσεται», άγιε Βολοκολάμσκ!... Απαιτούμε την άμεση δημόσια απολογία σας προς τον Προκαθήμενό μας και εις την περί αυτόν Σύνοδο για το ατόπημά σας αυτό. Δεν έχετε άλλη επιλογή!...

Το ατόπημα αυτό του σεβασμιωτάτου Ιλαρίωνος πρέπει να λειτουργήσει αφυπνιστικά για πολλούς από εμάς, όχι μόνο για τη στάση μας στο θέμα της Ουκρανικής Αυτοκεφαλίας, αλλά για το πώς θα αντιμετωπίσουμε τον διαρκώς αυξανόμενο «επιθετικό» ρωσικό εκκλησιαστικό ιμπεριαλισμό και την αντικανονική διείσδυση σε άλλες δικαιοδοσίες με την καταστρατήγηση της ορθόδοξης Εκκλησιολογίας.

Η συλλογική μνήμη των λαών μας, του ποιμνίου μας, είναι βαρύτατα τραυματισμένη από την αποικιοκρατία όχι μόνο του χθες, αλλά και του σήμερα, την οικονομική αποικιοκρατία των μονοπωλίων και των πολυεθνικών. Δεν έχουμε το δικαίωμα να κάνουμε το τραύμα πιο βαθύ με το δέσιμο και της Εκκλησίας σε ξένα άρματα και κέντρα εξουσίας.

Καθήκον όλων μας είναι να προστατεύσουμε αφενός μεν την Εκκλησία που κληθήκαμε να διακονήσουμε, αφετέρου δε τον Προκαθήμενό μας. Την

ιστορία μας, τη θέση μας μέσα στην ορθόδοξη Οικογένεια, την αξιοπρέπεια και την τιμή όλων μας. Και όταν, από εδώ και πέρα, καλούμαστε να παίρνουμε αποφάσεις, ας το κάνουμε με γνώμονα την δισχιλιετή ορθόδοξη Παράδοση, σεβόμενη τα κανονικά όρια που έθεσαν οι Πατέρες μέσω των Οικουμενικών Συνόδων και το βάθος της Εκκλησιαστικής Ιστορίας μας, το οποίο υπερέχει κατά δέκα αιώνες απ' την ιστορία κάποιας άλλης Εκκλησίας. Εννοείται, πάντοτε με γνώμονα αποκλειστικά και μόνο το καλώς νοούμενο συμφέρον της δευτερόθρονης Εκκλησίας μας, ελεύθεροι από παντός είδους δεσμεύσεις. Ας θυμόμαστε τα λόγια του Κάλβου: «Θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία»!⁶⁹

Ο Ανδρέας Λουδάρος γνωρίζει καί άλλες περιπτώσεις πίεσεως Μητροπολιτών καί άλλων Όρθοδόξων Έκκλησιών εκ μέρους τούς Πατριαρχείου Μόσχας.⁷⁰

Ανήκουστες είναι καί οι απαγορεύσεις στους πιστούς του Πατριαρχείου Μόσχας νά συμμετέχουν καί στίς ιερές ακολουθίες του Οίκουμηνικού Πατριαρχείου καί τών Έκκλησιών, μέ τίς όποιες διέκοψε τήν μυστηριακή κοινωνία. Πεισσότερο παράλογη είναι καί ή απαγόρευση του εκκλησιαστικού προσκυνηματικού τουρισμού από τό Πατριαρχείο Μόσχας σέ χώρες τής διακαιοδοσίας τών Έκκλησιών ή τών Μητροπόλεων μέ τίς όποιες έχει διακόψει τήν εκκλησιαστικήν μυστηριακήν κοινωνίαν!!

Ή ζημιά στίς προσπάθειες πρός αποκατάσταση τής χριστιανικής ενότητας

Είναι παράδοξος καί απαράδεκτος ό ισχυρισμός του Προέδρου επί τών Έξωτερικών Υποθέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας, Μητροπολίτου Ίλαρίωνα, ότι εκ αιτίας τών αποφάσεων του Οίκουμηνικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου έχουν ζημιωθεί οι προσπάθειες πρός αποκατάσταση τής χριστιανικής ενότητας. Δέν είναι του παρόντος νά αναφερθούν όλες εκείνες οι ενέργειες καί οι συνεχώς προβαλλόμενες δήθεν κατ' ακρίβειαν θεολογικές καί κανονικές αιτιολογίες στην καθόλου πορεία του Οίκουμηνισμού καί κατά τήν διεξαγωγήν τών Θεολογικών Διαλόγων, οι όποιες συνεχώς έβράδυναν καί πολλές φορές ακύρωναν καί θετικές εξελίξεις καί δυνατές αποφάσεις στίς διαδικασίες Έπιτροπών εκ μέρους εκπροσώπων του Πατριαρχείου Μόσχας. Έχω προσωπικήν πείραν! Προσπαθεϊ νά δημιουργήσει

⁶⁹<https://orthodoxia.info/news/%ce%b1%ce%bb%ce%b5%ce%be%ce%b1%ce%bd%ce%b4%cf%81%ce%b9%ce%bd%ce%ad%cf%82%ce%b1%ce%bd%cf%84%ce%b9%ce%b4%cf%81%ce%ac%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82-%cf%83%cf%84%ce%b7%ce%bd-%ce%b5%cf%80%ce%b9%cf%83%cf%84/>

⁷⁰<https://orthodoxia.info/news/%cf%80%ce%b9%ce%ad%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82-%ce%b1%cf%80%cf%8c-%ce%bc%cf%8c%cf%83%cf%87%ce%b1-%cf%83%ce%b5-%ce%b1%ce%bb%ce%b5%ce%be%ce%ac%ce%bd%ce%b4%cf%81%ce%b5%ce%b9%ce%b1-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%b1/>

άρνητική ατμόσφαιρα έναντίον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅταν δημοσιεύει ἀβάσιμες δῆθεν ὑποθέσεις καί κινδυνολογίες, τί θά μπορούσε ἴσως νά κάνει ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης μέ τόν Πάπα Ρώμης Φραγκίσκο: «Φρονῶ ὅτι στο πλαίσιο τέτοιων παράλογων καί αντικανονικῶν αποφάσεων δεν θα προκαλούσε ουδεμία ἐκπληξη εἰάν ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἀνευ συμφώνου γνώμης των ἄλλων κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, χωρίς νά αντιμετωπισθοῦν ἐκεῖνα τα πολυάριθμα ἐρωτήματα, που συγκροτοῦν τήν ἡμερήσια διάταξη του διαλόγου ὀρθοδόξων καί ρωμαιοκαθολικῶν, ἀπλῶς ανακοίνωνε ὅτι ἔχει γίνει ἡ ἐπανεένωση, υπογράφοντας κάποιο χαρτί»⁷¹ Καί παλαιότερα ἰσχυριζόταν, ὅτι οἱ Οὐνίτες χαίρουν γιά τήν Αὐτοκεφαλία, διότι αὐτή θά γίνει γέφυρα γιά νά ὑποδουλωθεῖ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπό τήν Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία καί τόν Πάπα Ρώμης!⁷² Εἶναι λυπηρές τέτοιες ἀσύστολες συκοφαντίες καί κινδυνολογίες, οἱ ὁποῖες δηλητηριάζουν καί τό οἰκουμενικό κλίμα καί ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος δυσχεραίνει τόν οἰκουμενικό Διάλογο;

Μέ τήν παράλογη διακοπή τῆς ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνίας μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐθεώρησε τό Πατριαρχεῖον Μόσχας ἀναγκαῖα καί τήν πλήρη ἀποχή ἀπό ὅλους τούς Θεολογικούς Διαλόγους στούς ὁποίους λαμβάνει μέρος τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο προεδρεῖον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας, κατὰ τήν Κανονικήν Τάξιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί συμπροεδρεῖον εἰς τās μικτὰς διεθνεῖς Ἐπιτροπὰς τῶν Ἐκκλησιῶν. Κανείς δέν τό ἐμποδίζει νά ἐπανεέλθει στούς Διαλόγους.⁷³ Ἐλπίζω ὅτι θά τό κατανοήσει καί θά σταματήσει νά ἐργαλειοποιεῖ καί τούς Οἰκουμενικούς Διαλόγους. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀργά ἢ γρήγορα θά συμβάλλει θετικά, ἀκόμη καί στήν νεώτερη προσπάθεια γιά τήν εὕρεση ἡμερομηνίας γιά κοινό ἑορτασμό τῆς Ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, παρά τίς ἔντονες ἀρνητικές δηλώσεις του, τίς ὁποῖες ἀδυνατῶ νά καταλάβω.

Ὅμως οἱ Θεολογικοί Διάλογοι καί οἱ οἰκουμενικές σχέσεις σέ διάφορα ἐπίπεδα μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν, παρόλα ταῦτα, συνεχίζονται.

Ἡ Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία Οὐκρανίας ἀποτελεῖ πλέον ἱστορική πραγματικότητα

Ἀνεξάρτητα ἀπό τίς ἀπαράδεκτες ἀντιδράσεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καί τήν μή ἀναγνώρισή τῆς Αὐτοκεφαλίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας ἀκόμη ἀπό ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ἡ ὑπαρξη τῆς Αὐτοκεφαλίου

⁷¹ <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/44311-ilarion-den-tha-ekplissometha-ean-o-patriarxis-vartholomaios-ekane-tin-enosi-ton-ekklision-me-ena-xarti>

⁷² <https://www.imka.gr/o-kathigitis-grigorios-larentzakis-gi/>

αὐτῆς Ἐκκλησίας εἶναι πλέον ἱστορικόν γεγονός, διότι ἡ παραχώρηση τοῦ Αὐτοκεφάλου δέν ἐξρτᾶται ἀπό τήν ἐκ τῶν ὑστέρων ἀναγνώριση, οὔτε καί ἐπικύρωση ἀπό τις ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες μεμονωμένα, ὅπως συνέβη καί μέ τίς Αὐτοκεφαλίες τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τήν δευτέραν χιλιετίαν, ἀναμενομένης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στήν Κρήτη τό 2016 δέν προέβη σέ κάποια ἐπίσημη, κανονική ἀναγνώριση ἢ ἐπικύρωση τῶν ὑπαρχουσῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἰσχυρίσθηκε ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Μαυροβουνίου Ἀμφιλόχιος.

Βέβαια εὐχῆς ἔργον εἶναι, ἐάν ὅλες οἱ Ὁρθόδοξες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ἀργά ἢ γρήγορα ἀναγνώριζαν τήν νέα Αὐτοκέφαλο Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας, ἐφόσον δέν ὑφίσταται κανένα θεολογικό, ἐκκλησιαστικό, κανονικό ἢ κάποιο ἄλλο κώλυμα, γιά νά ἀποκατασταθεῖ ἡ πλήρης ἐνότητα καί εἰρηνική συνύπαρξη ἐντός τῆς Ὁρθοδοξίας, γεγονός, τό ὁποῖο ἐλπίζομε καί ἀναμένομε.

Ὅμως μέ ἐνέργειες, ὅπως ἐκείνης τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Θεοφίλου νά συγκαλέσει Πανορθόδοxon Σύναξιν, παρακάμπτοντας τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο δέν πρόκειται νά λύσουν τό πρόβλημα, ἀλλά ζημιώνουν περισσότερο τήν συνύπαρξη καί ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Μέ τίς ἐπιστολές, τίς ὁποῖες ἀπέστειλε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης στόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων Θεόφιλο διευκρινίζονται ἀκόμη μία φορά μέ αὐθεντικότητα ἡ θέση καί ὁ ρόλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν καθόλου Ὁρθοδοξία, ἀλλά καί οἱ παράνομες καί ἀντικανονικές προσπάθειες τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας πρός ἀποδυνάμωση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί διατάραξη τῆς κανονικῆς τάξεως τῆς δομῆς τῆς κοινωνίας τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ἐπίσης διεμήνυσε στόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων Θεόφιλον χωρίς περισπασμούς, ὅτι παρασύρεται σέ πράξεις, οἱ ὁποῖες δέν ἀρμόζουν, ἀλλά καί δικαιωματικά δέν ἀνήκουν στόν ρόλο καί τήν θέση τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.⁷⁴

Ἡ ἀποτυχία τῆς συναντήσεως στό Aman τήν 26^{ην} Φεβρουαρίου 2020, τήν ὁποία συγκαλέσε ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Θεόφιλος ἀπέδειξεν, ὅτι κάθε προσπάθεια τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας πρός τήν κατεύθυνση αὐτή νά μειώσῃ τό κῦρος καί τόν ρόλο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν καθόλου Ὁρθοδοξία διά στόματος καί τοῦ Μητροπολίτου Βολοκολαμσκ Ἰλαρίωνος⁷⁵ εἶναι καταδικασμένη σέ ματαιοπονία καί ἀποτυχία. Οἱ χαρα-

⁷³ Πά τήν συμμετοχή του στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν ἀφήνει ἕνα παράθυρο ἀνοιχτό.

⁷⁴ Βλ. <https://cemes.weebly.com/pialpharhoepsilonmubeta940sigmaepsiloniotasigmaf.html>.

⁷⁵ Ria Novosti: «Οποιαδήποτε Σύναξη θα συγκληθεῖ ἀπό τον Πατριάρχη της Κωνσταν-

κτηρισμοί καί «τό περιεχόμενό τῶν δηλώσεών του δέν εἶναι μόνον κενοί περιεχομένου καί ἀπορριπτέοι, ἀλλά καί καταδικαστέοι.⁷⁶ Θά πρέπει ὁ Σε-

τινούπολης θά στοχεύσει στη νομιμοποίηση των πράξεών του στην Ουκρανία, με τις οποίες δεν συμφωνεῖ ἡ Ρωσική Ἐκκλησία, δήλωσε το Σάββατο ὁ Μητροπολίτης Ἰλαρίωνας του Βολοκολάμσκ, Πρόεδρος του Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας.

«Ὁ Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης εἶναι πολύ αποφασισμένος να υπερασπιστεῖ το δικαίωμά του, τον οποίο ὁ ἴδιος προσέδωσε στον εαυτό του - να συγκαλεῖ πανορθόδοξες συναντήσεις. Ἀλλά σε μια κατάσταση όπου ὁ Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης εἶναι ἑνοχος της διαφωνίας και του σχίσματος, κάθε συνάντηση που συγκαλεῖ αναπόφευκτα θά στοχεύσει στο να νομιμοποιήσει τις πράξεις του. Και δεν συμφωνοῦμε ακριβῶς με τις ενέργειες που διέπραξε στην Ουκρανία», δήλωσε ὁ Μητροπολίτης Ἰλαρίωνας στον ἀέρα του προγράμματος «Ἐκκλησία και Εἰρήνη» στο κανάλι «Ρωσία 24».

Στα πλαίσια αὐτά, θωρεῖ χρήσιμη τὴν πρωτοβουλία του Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων Θεόφιλου Γ', ὁ ὁποῖος στις 21 Νοεμβρίου προσκάλεσε ὅλους τους Προκαθημένους των τοπικῶν Ὁρθοδόξων ἐκκλησιῶν να συγκεντρωθοῦν στην Ἰορδανία για να συζητήσουν θέματα διατήρησης της πανορθόδοξης ἐνότητας.» Πρβλ.. https://romalewfronimati.blogspot.com/2019/12/blog-post_36.html#more

Καί: «Εἶναι δυνατόν ὁ Κωνσταντινουπόλεως να προεδρεύει μιας Πανορθόδοξου Συνόδου, εἰάν τα πλέον σημαντικότερα προβλήματα στην Ὁρθοδοξία οφείλονται στις ἀντικανονικές δραστηριότητές του; Φρονῶ ὅτι ἡ ἀποφατικὴ ἐπ' αὐτοῦ ἀπόφαση εἶναι πρόδηλη. Ὁ Θρόνος της Κωνσταντινουπόλεως με δυσκολίες, ἀλλά ωστόσο ἀσκούσε το συντονιστικό του ρόλο στην Ὁρθοδοξία κατὰ το δεύτερο ἡμῖς του 20 αἰῶνα, ἐνῶ τώρα δεν μπορεῖ πλέον να το κάνει. Το Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως αὐτοδιαλύθηκε ὡς συντονιστικό κέντρο των Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.» <https://www.romfea.gr/patriarxeia-ts/patriarxeio-mosxas/24932-ilarion-o-bartholomaios-diekdiketi-tin-ejousia-epi-tis-idias-tis-istorias>

⁷⁶ Πρβλ. καί τὰ σχόλια γιά τὴν πολεμικὴ αὐτὴ ἐναντίον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί προσωπικὰ ἐναντίον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου στό Ἀυστριακὸ ἐκκλησιαστικὸ πρακτορεῖο εἰδήσεων Kathpress: „Orthodoxie: Heftige Attacken von Moskau gegen Konstantinopel

Patriarch Kyrill und Metropolit Hilarion sprechen Ökumenischem Patriarchen Bartholomaios Führungsrolle in der Weltorthodoxie ab

Moskau-Kiew-Amman, 03.03.2020 (KAP) Das Moskauer Patriarchat hat seine Attacken gegen den Ökumenischen Patriarchen Bartholomaios I. in den vergangenen Tagen weiter verschärft. Am 26. Februar waren Vertreter einiger orthodoxer Kirchen in der jordanischen Hauptstadt Amman zusammengekommen, um auf Einladung des Jerusalemer Patriarchen Theophilos III. die drängendsten innerorthodoxe Probleme zu lösen. Während das offizielle Abschlusskommunique in einem versöhnlichen Ton formuliert war, verbreitete das Moskauer Patriarchat wenig später ein eigenes Kommunique, wie der Fachdienst "Ökumenische Information" der deutschen Katholischen Nachrichtenagentur (KNA) nun berichtete. Im Vergleich zur Abschlusserklärung zeichnet es sich durch einen deutlich schärferen Ton gegenüber Konstantinopel aus.

Die Beratungen in Amman waren nicht öffentlich, im offiziellen Abschlusskommunique wurde zur Behandlung der Jurisdiktionskonflikte in der Ukraine, Nordmazedonien und Montenegro auf einem weiteren, dann möglichst allorthodoxen Treffen vor Ende des

Jahres aufgerufen. Mit Blick auf Patriarch Bartholomaios I. wurde der Wunsch nach seiner Teilnahme ausgesprochen. An dem Treffen in der jordanischen Hauptstadt hatten der russisch-orthodoxe Moskauer Patriarch Kyrill und der serbischorthodoxe Patriarch Irinej sowie Vertreter von drei weiteren orthodoxen Kirchen teilgenommen.

Im Kommuniqué des Moskauer Patriarchats werden hingegen die vielen in Amman nochmals vorgebrachten Klagen von Kyrill gegen Bartholomaios dokumentiert. Letzterer übe seinen Ehrenprimat in Richtung einer allorthodoxen Suprematie aus, wofür er sich zweckdienliche theologische Argumentationen zurechtschneiden lasse. Das Ökumenische Patriarchat verleihe die Autokephalie, ohne dass es darüber gesamtorthodoxen Konsens gebe. Drittens dringe Konstantinopel in das kanonische Territorium anderer autokephaler Kirchen ein und annulliere historische Dokumente, in denen deren Grenzen ein für alle Mal festgelegt worden seien.

Weiters, so Moskau, gestehe Bartholomaios allen orthodoxen Kirchen das Appellationsrecht an den Phanar zu und benütze das als Hebel zur Einmischung in deren innere Angelegenheiten. Zuletzt nehme Konstantinopel für sich das Recht zur Errichtung exemter Klöster - der sogenannten Stauropegien - überall in der Orthodoxie auch gegen den Willen der örtlich zuständigen kirchlichen Obrigkeit in Anspruch - womit der russische Patriarch auf einen aktuellen Fall zu Lasten der tschechisch-slowakischen Orthodoxie anspiele.

Beobachtern fiel am Moskauer Kommuniqué auf, dass es Metropolit Onufri von Kiew - Oberhaupt der moskautreuen orthodoxen Kirche in der Ukraine - als "Seine Seligkeit" bezeichnet, was nur für Patriarchen und autokephale Metropoliten bzw. Erzbischöfe üblich ist, obwohl die moskautreue ukrainische Orthodoxie seit 1990 nur über "autonomen" Status verfügt.

Metropolit Hilarion legt nach

Metropolit Hilarion (Alfejew), Leiter des Außenamts des Moskauer Patriarchats und damit die Nummer Zwei in der Russisch-orthodoxen Kirche, sprach derweilen in Interviews nach Amman Patriarch Bartholomaios I. jede weitere gesamt-orthodoxe Position oder gar führende Rolle ab. Der Patriarch von Konstantinopel habe sich durch seine Selbsterherrlichkeit "selbst isoliert", so Hilarion in einem auf der Website der ukrainischen "Union orthodoxer Journalisten" veröffentlichten Interview: "Er vermag nicht mehr zur Lösung eines Konfliktes beizutragen, den er selbst heraufbeschworen hat."

Konstantinopel sei in den gegenwärtigen Auseinandersetzungen eine der Parteien geworden und könne so weder die Orthodoxie aus der Krise führen, noch vermitteln oder koordinieren. "Die alte Plattform unter Leitung des Patriarchats von Konstantinopel hat jede Bedeutung verloren." An ihre Stelle habe die kollektive Führung durch "interorthodoxe Beratungen" wie jene von Amman zu treten. "Eine andere Alternative gibt es nicht mehr. ... Es ist für alle von uns nötig, zusammen die Probleme zu lösen, die vom Konstantinopler Patriarchen geschaffen werden", so Hilarion.

Ähnlich äußerte sich Hilarion auch im Interview mit der russischen Nachrichtengagentuer Ria Novosti. Er sprach wörtlich von einer "Invasion Konstantinopels in der Ukraine". Das Hauptziel dieser Invasion sei die Schwächung der russischen Kirche. Aus dem gleichen Grund habe Konstantinopel etwa 1996 die Spaltung der Kirche in Estland bewirkt. "Das ganze Gerede von Konstantinopel über die Heilung des ukrainischen Schismas ist nur eine Tarnung", wettete der Moskauer Außenamtsleiter. Und in den meisten lokalen orthodoxen Kirchen würden sie dies auch verstehen und einordnen können,

βασμιώτατος Πρόεδρος κάποτε νά λογοδοτήσει για τήν ανεύθυνη καί ἐπικίνδυνη αὐτή στάση του, νά συμπεριφέρεται ὡς ὁ ἀνώτατος δικαστής, κριτής τῆς Οἰκουμένης. Ἐάν δέ ἐνεργεῖ μέ πλήρη κάλυψη ἢ μάλιστα καί κατ'ἐντολήν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου φέρει καί ἐκεῖνος πλήρη τήν εὐθύνη γιά τόν ἐκτροχιασμό τοῦ ἐκπροσώπου του.

Πάντως δέν πρέπει νά ἀγνοοῦνται καί οἱ θετικές τοποθετήσεις ἄλλων Ἀρχηγῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πρὸς τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί προσωπικά πρὸς τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖο, ὅπως εἶναι π.χ. τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας Δανιήλ,⁷⁷ τοῦ Πατριαρχείου Γεωργίας,⁷⁸ κ.ἄ.

zeigte sich Hilarion überzeugt. Und die orthodoxen Kirchen würden auch verstehen, dass Konstantinopel in seinen Aktionen auf die Unterstützung der USA angewiesen sei und insofern in der politischen Konfrontation zwischen den USA und Russland mitwirke.“ KATHPRESS-Tagesdienst Nr.55, 3. März 2020 Seite 21.

⁷⁷ Γράμμα τοῦ Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας Δανιήλ πρὸς τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχη. https://romalewfronimati.blogspot.com/2020/03/80_3.html#more

Προς τον Παναγιώτατο Βαρθολομαῖο,
Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως-Νέας Ρώμης,
Οικουμενικό Πατριάρχη.

Παναγιώτατε,

Σας συγχαίρουμε θερμά με την ευκαιρία της επετείου για τα 80ά γενέθλιά σας, εκφράζοντάς σας την αδελφική εν Χριστῷ αγάπη μας και την υψηλή εκτίμηση για την πλούσια ποιμαντική και ιεραποστολική σας δραστηριότητα.

Οι αδελφικές σχέσεις μεταξύ του Πατριαρχείου Ρουμανίας και του Οικουμενικού Πατριαρχείου σημείωσαν μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, συνεχίζοντας το έργο των προκατόχων μας, εκφράζοντας αμέτρητες φορές την εκτίμησή μας τόσο για την αγάπη όσο και για τη φιλία που δείχνει η Αγιότητά σας συνεχῶς προς την Εκκλησία μας και τον Ρουμανικό λαό, καθώς και για τη σοφία και το δυναμισμό με τα οποία δίνετε τη μαρτυρία της Ορθοδοξίας.

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να αναφερθούν οι επισκέψεις σας στη Ρουμανία, και συγκεκριμένα η επίσκεψή σας στο Βουκουρέστι, με αφορμή Εγκαίνια του Εθνικού Καθεδρικού Ναού, στις 25 Νοεμβρίου 2018.

Ταυτόχρονα, εκφράζουμε τη βαθιά ευγνωμοσύνη μας για την πατρική φροντίδα που δείχνετε προς την Ρουμανική Ορθόδοξη Κοινότητα στην Κωνσταντινούπολη, η οποία φιλοξενείται, με την καλοσύνη της Αγιότητάς σας, στο Ναό που ιδρύθηκε από τον Άγιο Μάρτυρα Ηγεμόνα της Βλαχίας Κωνσταντίνο Μπρινκοβεάνου.

Η Αγιότητά σας, ως πιστός και ενεργός υποστηρικτής της προσευχής του Χριστού «ἵνα πάντες ἐν ᾧσι» (Ιωάν. 17:21), στη μακρόχρονη αρχιποιμαντική σας δραστηριότητα, έχετε υπογραμμίσει τον ρόλο και την αποστολή της Ορθοδοξίας στο σύγχρονο πλαίσιο, διακηρύσσοντας την ενότητα ανάμεσα στην ελευθερία και την ευθύνη.

Την ίδια στιγμή, Παναγιώτατε, δεν έχετε αγνοήσει την επιβεβαίωση της εθνικής ταυτότητας και ελευθερίας, καθώς και την Ορθόδοξη αλληλεγγύη και αμοιβαία βοήθεια, που πρέπει να εκδηλωθεῖ σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό στον σύγχρονο κόσμο.

Υπό το φως της αδελφικής κοινωνίας και της ποιμαντικής συνυπευθυνότητας για την

ευημερία ολόκληρης της Ορθοδοξίας, για λογαριασμό των μελών της Ιεράς Συνόδου, του κλήρου, των πιστών της Ρουμανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και ημών προσωπικώς, σας απευθύνουμε θερμές και αδελφικές ευχές για καλή υγεία και προσευχόμαστε στον Σωτήρα Ιησού Χριστό για να επιδαψιλεύει στην Αγιότητά σας τα πλούσια δώρα Του!

Έτη πολλά, χαρούμενα και ευλογημένα!

Με βαθειά εκτίμηση και αδελφική αγάπη εν Χριστώ των Κυρίω ημών,

† Ο Πατριάρχης της Ρουμανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας Δανιήλ

⁷⁸ Andreas Loudaros, ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΠΡΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ: Το Φανάρι είναι η γνήσια μητέρα μας In: <https://orthodoxia.info/news/%CE%B3%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%83-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CF%84%CE%BF-%CF%86%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9-%CE%B5/> „Τις ευχές του Πατριάρχη Γεωργίας Ηλία μετέφερε στον Οικουμενικό Πατριάρχη ο επίσκοπος Ουμπισά κ. Μελχισεδέκ.

«Το Φανάρι, Παναγιώτατε, γνωρίζει πάντα να φέρεται ως Μητέρα, διότι είναι γνήσια Μητέρα. Είναι εκείνη που γέννησε με κόπους, στερήσεις και θυσίες όλες τις νεώτερες Εκκλησίες αλλά και εκείνη που δεσπάζει ανάμεσα στα Πρεσβυγενή Πατριαρχεία της Ανατολής. Γι' αυτό και με κάθε ευκαιρία χαιρόμαστε να ερχόμαστε κοντά Σας. Σας αγαπά ο λαός της Γεωργίας. Βλέπει στο πρόσωπό Σας Εκείνον τον Πατριάρχη που αναγνωρίζει ασφαλώς στη Γεωργία το δικαίωμα να ποιμαίνει και την Αμπχαζία και το Τσινχβάλι.

Όλη η Ιβηρία εκφράζει αγαλλίαση και χαρά, ευχές και προσευχές για τα ογδοηκοστά γενέθλιά Σας και με πίστη στον Θεό αναφωνεί: Παναγιώτατε, να είναι πολλά, πάρα πολλά, τα έτη Σας. Να Σας έχει ο Θεός στο πηδάλιο της Εκκλησίας δυνατό, ακλόνητο, αμετακίνητο, εδραίο, στύλο άσειστο της ευσέβειας» είπε μεταξύ άλλων ο Γεωργιανός επίσκοπος προκαλώντας συγκίνηση στον Πατριάρχη Βαρθολομαίο.

ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Ο ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Αυτή την εύσημη και ιστορική εσπέρα, επί την ηλίου δύσιν, όταν ο Ορθόδοξος κόσμος ετοιμάζεται να μνημονεύσει την Έξοδο του Αδάμ από τον Παράδεισο, εμείς εδώ, οι παροικούντες την όντως Νέα Ιερουσαλήμ και την πραγματική και αυθεντική Μητέρα Εκκλησία, την Κωνσταντινούπολη και το Φανάρι, γευόμαστε με τον πιο όμορφο τρόπο την είσοδο στον Παράδεισο της Πατριαρχικής Σας καρδιάς, της καρδιάς που χτυπά ακριβώς ογδόντα χρόνια, της καρδιάς που ξέρει να αγαπά μόνο και να αποδίδει δικαιοσύνη.

Ήρθα αυτές τις μέρες στην επέτειο των γενεθλίων Σας, για να πω τα σεβάσματά μου, την αγάπη, την αφοσίωση, την ευγνωμοσύνη όλου του Γεωργιανού λαού προς την Παναγιότητά Σας και προς την Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως, προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Ήρθα και μεταφέρω τον αδελφικό ασπασμό του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Μετσχέτης και Τιφλίδος και Καθολικού Πατριάρχου πάσης Γεωργίας και Μητροπολίτου Μπιτσβίνθας και Σουχουμίου-Αμπχαζίας κ. Ηλιού του δευτέρου. Του Πατριάρχου μας, του Προκαθημένου της αγάπης, του σοφού Πατριάρχου, του λαοφίλητου Πατριάρχου, του Πατριάρχου που αξιώθηκε να λάβει από τα χέρια του μακαριστού Προκατόχου Σας Δημητρίου τον Τόμο Αυτοκεφαλίας και την Πατριαρχική αξία της Αγιωτάτης Εκκλησίας μας.

Το Φανάρι, Παναγιώτατε, γνωρίζει πάντα να φέρεται ως Μητέρα, διότι είναι γνήσια Μητέρα. Είναι εκείνη που γέννησε με κόπους, στερήσεις και θυσίες όλες τις νεώτερες Εκκλησίες αλλά και εκείνη που δεσπάζει ανάμεσα στα Πρεσβυγενή Πατριαρχεία της Ανατολής. Γι' αυτό και με κάθε ευκαιρία χαιρόμαστε να ερχόμαστε κοντά Σας.

Πεποίθηση καί ἐλπίδα μου εἶναι, τό ἐπαναλαμβάνω καί πάλι, νά συνεννοηθοῦν ὅλες οἱ ἐκκλησιαστικές δικαιοδοσίες στήν Οὐκρανία, ἡ Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία, τό μέρος ὑπό τήν δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἀλλά καί τό Ἑλληνο/Καθολικό μέρος. Ὅλες ἔχουν τήν ἴδια ἐκφραση πνευματικῆς καί λειτουργικῆς ζωῆς, παρά τίς ὑφιστάμενες ἰδιομορφίες των. Ἐχουν τήν ἴδια προέλευση, τήν ἴδια Μητέρα Ἐκκλησία, τίς ἴδιες ρίζες, τήν ἴδια βασική ἐκκλησιαστική συνείδηση, παρά τίς διαφορετικές ἱστορικές ἐξελίξεις καί διαφορετικές διοικητικές συγκυρίες. Τά θεμέλια εἶναι τά ἴδια, βαθειά καί σταθερά, ἴσως νά καλύπτονται, νά ἀλλοιώνονται, ὅμως δέν καταστρέφονται, ὅπως δέν χάνεται ἡ ἐξ αἵματος συγγένεια σέ μιά οἰκογένεια, ἡ ὁποία, παρά τίς οἰκογενειακές διαφορές, τίς ἐχθρικές ἐξελίξεις μέχρι καί ἐγκληματικῶν πράξεων.

Ἴσως ὁ δρόμος νά εἶναι μακρὺς, ἀκόμα σκεπασμένος μέ πέτρες καί ἀγκάθια, ὅμως ὑπάρχει. Μέ ἀποφασιστική κοινὴ προσπάθεια ὅλων τῶν δυνάμεων καλῆς θελήσεως, ἀποδεδειγμένοι ἀπὸ τὰ βάρη καί τὰ δεσμά τῆς ἱστορίας, εἶναι δυνατὴ ἡ πορεία, ἴσως μέ πολλὰ μικρά ἢ μεγάλα βήματα καί σταθμούς, ἀπὸ τήν κοινὴ ἀρχή καί ἀφετηρία πρὸς τόν κοινὸ σκοπὸ, τόν ἕνα καί μοναδικό: Τὴν καταλλαγή καί συμφιλίωση, τὴν συγχώρηση, τὴν ἐνότητα, τὴν συμβίωση, τὴν εἰρήνη, τὴν ἀγάπη καί κοινωνία μέ βάση τὴν κοινὴ πίστη καί τὴν κοινὴ ἐλπίδα.

Εὐκαιρία ἀνανήψεως καί συσπειρώσεως. Διερωτῶμαι μαζί μέ τόν Ἅγιο Μάρκο τόν Εὐγενικό: «Ἐως πότε δάκνωμεν ἀλλήλους»;

Ἡ οὐτοπία, νά νά γίνει ζωντανό ὄραμα, γιὰ νά καταλήξει στήν πραγματικότητα καί στό βίωμα:

Μία ἐνωμένη Αὐτοκέφαλη ἀδελφὴ Ἐκκλησία γιὰ ὁλόκληρο τόν Λαὸ τῆς Οὐκρανίας μέ ἕναν ἐκκλησιαστικὸν ἡγέτη, μέ μία περὶ αὐτόν Σύνοδο στήν Κοινωνία τῶν Ἐκκλησιῶν.

Μέ τὴν εἰρηνικὴ ἐπίσκεψη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου στήν Οὐκρανία ἀπὸ 22-25 Αὐγούστου 2021⁷⁹ ἀπεδείχθη γιὰ μία ἀκόμη φορά

Σας ἀγαπᾷ ὁ λαὸς τῆς Γεωργίας. Βλέπει στο πρόσωπό Σας Ἐκεῖνον τὸν Πατριάρχη που ἀναγνωρίζει ἀσφαλῶς στή Γεωργία τὸ δικαίωμα νά ποιμαίνει καὶ τὴν Ἀμπχαζία καὶ τὸ Τσινχβάλι. Ὅλη ἡ Ἰβηρία ἐκφράζει ἀγαλλίαση καὶ χαρά, εὐχές καὶ προσευχές γιὰ τὰ ογδοηκοστὰ γενέθλιά Σας καὶ με πίστη στὸν Θεὸ ἀναφωνεῖ: Παναγιώτατε, νά εἶναι πολλὰ, πάρα πολλὰ, τὰ ἔτη Σας. Νὰ Σας ἔχει ὁ Θεὸς στὸ πηδάλιο τῆς Ἐκκλησίας δυνατὸ, ἀκλόνητο, ἀμετακίνητο, εδραῖο, στυλὸ ἀσειστο τῆς εὐσέβειας.

Ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου μας, ἐπιτρέψτε μου νά Σας προσφέρω αὐτὸ το ταπεινὸ ἀλλὰ με πολλὴ ἀγάπη ἐν Χριστῷ δῶρο Του.

⁷⁹ Πρβλ. *Γρηγορίου Λαρεντζάκη*, Μήνυμα καὶ εὐκαιρία μέ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου στήν Οὐκρανία «Εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσεν»

θεολογικά, ἐκκλησιολογικά, ἀλλὰ καί βιωματικά, καί μέ τίς ὁμιλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ποιά εἶναι ἡ τάξη καί ἡ ζῶσα Παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καί ἡ εἰρηνική πρόθεση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς κοινωνίας καί τῆς ἐνότητος σέ ὁλόκληρη τήν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας.⁸⁰

Ἡ κριτική τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου κατά τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς, ὅτι προώθησε διῆθεν τό σχίσμα στήν Οὐκρανία, διότι συλλειτουργήσῃ ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρολομαῖος μέ «σχισματικούς» εἶναι ἀνυπόστατη, διότι μετά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἐκκλήτου καί τήν ἀποκατάσταση τῆς κοινωνίας μέ τούς χωρίς οὐσιαστικό λόγο καταδικασθέντες ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας χριστιανούς τῆς Οὐκρανίας, εἶναι παράλογο νά ἐπιμένει νά τούς χαρακτηρίζει «σχισματικούς». Ὁ ἰσχυρισμός δέ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου ὅτι «σκοτεινές δυνάμεις ἐπιδιώκουν τό σχίσμα τῆς Ὁρθοδοξίας» εἶναι ἐπαναλαμβανόμενη μαρτυρία ἀμηχανίας του.⁸¹

Συμπερασματικά διαπιστώνεται καί πάλιν, ὅτι μέ τήν διαδικασία τῆς χορηγήσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο δικαιοματικῶς, ἀποτελεῖται σήμερα ἡ καθόλου Ὁρθοδοξία ἀπό τήν κοινωνία τῶν 15 Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

<https://fosfanariou.gr/index.php/2021/08/19/grigorios-larentzakis-gia-episkepsi-ecum-patr-stin-oukrania/>

http://www.nyxthimeron.com/2021/08/blog-post_20.html#more

<https://orthodoxia.info/news/e-s-notita-pantas-kalesen/>

<https://www.romfea.gr/katigories/10-apopseis/45140-eis-enotita-pantas-ekalese-nhhttps://www.exapsalmos.gr/2021/08/20/minyma-kai-ev%cc%93kairia-me-tin-e%cc%93piskepsi-tou%cd%82-oi%cc%93koumeniou%cd%82-patriarchou-stin-ou%cc%93krania/>

<http://www.imks.gr/index.php/el/events/2932-visit-patriarch-ukraine-2021-fr-gr>

Χανιώτικα Νέα, 20.8.2021.

⁸⁰ Χαρακτηριστική εἶναι ἡ διαπίστωση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῶν Ἑλληνο-καθολικῶν (Οὐνιτῶν): «Αἰσθανόμαστε ὅτι δεν ἦρθατε στην Ουκρανία μόνο για τους Ορθοδόξους, ἀλλὰ γιά ὅλους ανεξαρτήτου ἐθνικότητος καί ὁμολογίας». Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης τοῦ προσέφερεν ὡς δῶρον ἕνα σέτ Ἑγκολπίων, τό ὅποιον ἐρμήνευσεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὡς ἀναγνώριση τῆς ἐπισκοπικῆς του ιδιότητος. <https://www.romfea.gr/oikoumeniko-patriarxeio/45237-ounitis-arxiepiskopos-se-oikoumeniko-patriarxi-stin-oukrania-den-irthe-mono-gia-tous-orthodoksous>

⁸¹ Moskaus Patriarch verurteilt Ukraine-Besuch von Bartholomaios I.

Kyryll I. legt im Ukrainestreit nach - "Böse Mächte versuchen, die Einheit der Orthodoxie zu zer-stören, und Konzelebration des Patriarchen Bartholomaios mit Schismatikern in Kiew ist Bei-spiel dafür" <https://redaktion.kathpress.at/action/kpprod/download?&p=11147&c=0d18>

Πανορθόδοξες πρωτοβουλίες καί παρεμβάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί ὁ συντονιστικός του ρόλος ἐντός τῆς καθόλου Ὁρθοδοξίας

Ἐκτός τῆς χορηγήσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου στίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τήν Β΄ χιλιετία, ὑπάρχουν πολλές παρεμβάσεις σέ ἄλλες ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες, κατόπιν προσκλήσεως καί παρακλήσεως, δηλ. Ἐκκλητίου, ἄλλες πρωτοβουλίες καί δραστηριότητες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν σέ ὁλόκληρη τήν Ὁρθοδοξία.

Δέν εἶναι τοῦ παρόντος νά ἐκτεθοῦν ὅλες αὐτές οἱ δραστηριότητες στήν παρούσα ἐργασία. Ἐχει γίνει ἀπό πολλούς καί λεπτομερῶς. Τά ἱστορικά γεγονότα δέν μποροῦν νά ἀμφισβητηθοῦν. Ὅμως θεωρεῖται σκόπιμο καί χρήσιμο νά γίνει ἀναφορά ἔστω καί περιληπτικῶς σέ γεγονότα τῶν τελευταίων χρόνων, κυρίως ἐπὶ Πατριαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου πρὸς μαρτυρίαν καί ἔνδειξη τῆς θέσεως, τοῦ ρόλου καί τῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν καθόλου Ὁρθοδοξία διαχρονικά. Ἔτσι ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος εἶναι πιστός τηρητῆς καί συνεχιστῆς τῆς μακραίωνης Παραδόσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά ὁλόκληρη τήν Ὁρθοδοξία.

Πανορθόδοξες Σύνοδοι, Πανορθόδοξες Διασκέψεις⁸²

Ἐδῶ πρέπει νά ἀναφερθοῦν μόνον ἐπιγραμματικά οἱ Πανορθόδοξες Σύνοδοι καί οἱ Πανορθόδοξες Διασκέψεις, τίς ὁποῖες συγκάλεσε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τίς τελευταῖες δεκαετίες, στίς ὁποῖες προήδρευσαν οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχες ἢ οἱ ἐκπρόσωποι των καί μέ τίς ὁποῖες ἐλύθησαν σοβαρά ἐπίκαιρα προβλήματα γενικά τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλά καί ἐντός διαφορῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καί προωθήθηκε καί ἡ προετοιμασία γιά τήν σύγκληση τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολοαῖο στήν Ὁρθόδοξο Ἀκαδημία Κρήτης τόν Ἰούνιο τοῦ 2016.

Ἐνδιαμέσως πρέπει νά ἀναφερθεῖ, ὅτι καί γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ Συνοδικοῦ Θεσμοῦ καί τήν ἀντιμετώπιση πανορθοδόξων θεμάτων, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί συγκεκριμένα ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος καθιέρωσε τόν «Θεσμό τῶν Συνάξεων Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρό-

⁸² Πρβλ. Γερμανοῦ, *Μητροπολίτου Αἰνίου*, Τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ ἐρμодиότης αὐτοῦ πρὸς σύγκλησιν Πανορθοδόξων Συνόδων, Ἀθῆναι 1948. Ἐδῶ παρατίθενται ἀρκετές ἐνέργειες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, παρεμβάσεις καὶ συντονιστικές δραστηριότητες μέ συγκεκριμένους ἡμερομηνίας καὶ συγκεκριμένα γεγονότα ἐκτός τῆς ἀμέσου δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ κατόπιν ἐκκλησιῶν καὶ παρακλήσεων τῶν ἐνδιαφερομένων Ἐκκλησιῶν.

νου»⁸³ Τήν σημασία των περιγράφει ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος «Προθάλαμον τῆς συνοδικότητος ἀποτελεῖ καί κατά καιρούς πραγματοποιουμένη Σύναξις τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς πανιέρου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀλλά καί ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, συνερχομένων ἐν διασκέψει, στόχον ἔχουσα τήν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεως ἐπὶ συγκεκριμένης ἡμερησίας διατάξεως θεμάτων, τὰ ὅποια εὐρύτερον ἀπασχολοῦν τήν Ἐκκλησίαν καί τόν κόσμον, τὰ πορίσματα δέ τῶν συνάξεων τούτων ἀξιολογοῦνται, μελετῶνται πολυπλέρως καί λαμβάνονται ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου αἱ προσήκουσαι ἀποφάσεις.»⁸⁴

Μεγίστης πανορθοδόξου σημασίας εἶναι ἀναμφιβόλως οἱ πρωτοβουλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά τόν συντονισμό τῆς ἐνότητος καί τῆς κοινῆς μαρτυρίας ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἐπανειλημμένα ἔχει καλέσει τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, Πατριάρχας καί Ἀρχιεπισκόπους εἰς Πανορθοδόξους Συνάξεις ὑπὸ τήν προεδρίαν του καί οἱ ὅποιοι ἀνταποκριθέντες στήν πρόσκληση τοῦ Πρώτου μεταξύ ἴσων, ἔχουν λάβει πανορθόδοξες θέσεις σέ ἐπίκαιρα καί κρίσιμα θέματα τῆς συγχρόνου κοινωνίας, δίδοντες πανορθόδοξη ζωντανή μαρτυρία. 1) 1992 στήν Κωνσταντινούπολη, 2) 1995 στήν Πάτμο, 3) Στήν Σόφια 1998, 4) 2000 στήν Κωνσταντινούπολη 5) 2005 στά Ἱεροσόλυμα, 6) 2008 στήν Κωνσταντινούπολη, 7) 2011 στήν Κωνσταντινούπολη, 8) 2014 στήν Κωνσταντινούπολη, 9) 2016 στό Chambésy τῆς Γενεύης, 10) 2021 στήν Κωνσταντινούπολη.

Ὁ χώρος δέν ἐπιτρέπει νά ἀναφερθοῦν τὰ θέματα καί τὰ ἀποτελέσματα λεπτομερῶς. Ὅμως κανεῖς δέν μπορεῖ νά ἀμφισβητήσῃ τήν μεγίστη σημασία τῆς πανορθοδόξου αὐτῆς πρωτοβουλίας καί διακονίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τό ὅποιο καί κατά τό παρελθόν συγκάλεσε Πανορθόδοξες Συνόδους, μέ μεγίστη σημασία διὰ τήν Ὁρθοδοξία, ὅπως τονίσθηκε καί στήν Ἁγία καί Μεγάλῃ Σύνοδο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στήν Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία Κρήτης τόν Ἰούνιο τοῦ 2016.⁸⁵ Παρόμοιες Σύνοδοι συγκλήθηκαν

⁸³ Ἐλπιδοφόρου Β. Λαμπρινιάδου, *Μητροπολίτου Προύσης, νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής*, Ὁ Θεσμός τῆς Συνάξεως Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου (1951-2004), Ἱ.Εκδ. Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, 2015.

⁸⁴ Ἐλπιδοφόρου Β. Λαμπρινιάδου, *Μητροπολίτου Προύσης, νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής*, Ὁ Θεσμός τῆς Συνάξεως Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, 9.

⁸⁵ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016) I, 3, «Τὸ συνοδικόν ἔργον συνεχίζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀδιακόπως διὰ τῶν μεταγενεστέρων, καθολικοῦ κύρους, συνόδων – ὡς λ.χ. τῆς ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μεγάλῃς συνόδου (879-880) καί τῶν ἐπὶ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ συγκληθεισῶν Μεγάλων συνόδων (1341, 1351, 1368), διὰ τῶν ὁποίων ἐβεβαιώθη ἡ αὐτή

μ.ἄ. για τό θέμα τοῦ Ἡσυχασμοῦ στήν Κωνσταντινούπολη τό 1341 ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου Καλέκα Ἡ Σύνοδος στήν Κωνσταντινούπολη τό 1351 ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Πατριάρχου Καλλιῥτου,⁸⁶ οἱ Σύνοδοι τοῦ 1484, 1638, 1642, 1671 ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Πατριάρχου Μεθοδίου, ἡ ὁποία ἐξέδωσε Σιγίλλιον, τό ὁποῖον ἐρρῦθμιζε τά δικαιώματα τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων σέ σχέση μέ τήν ἰ. Μονή τοῦ Σινᾶ,⁸⁷ τοῦ 1672, καθῶς καί τοῦ 1872, ὅπου καταδικάσθηκε ὁ φυλετισμός-ἐθνικισμός ὡς αἵρεση,⁸⁸ ὁ ὁποῖος ὅμως δυστυχῶς, παρ' ὅλα ταῦτα ταλαιπωρεῖ μέχρι σήμερα τήν Ὁρθοδοξία. Πρέπει ὅμως ἐδῶ νά διευκρινισθεῖ, ὅτι ὁ χαρακτηριςμός τῶν Συνόδων αὐτῶν ἀπό τήν Ἐγκύκλιο τῆς Σύνοδο τῆς Κρήτης «μέ καθολικοῦ κύρους» δέν σημαίνει αὐτομάτως «Οἰκουμενικές Συνοδοι» μέ τήν ἔννοια τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς πρώτης χιλιετίας.

Ἀξιολινημόνευτες εἶναι καί οἱ Πανορθόδοξε διασκέψεις ἀπό τό 1923 στήν Κωνσταντινούπολη καί τό 1930 στό Ἅγιον Ὅρος μέχρι καί τό 1961 καί ἐξῆς, ὅταν ἄρχισε ἡ νέα σειρά τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων ἀπό τήν Ρόδο μέχρι τό Chambesy τῆς Ἑλβετίας στό Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὑπό τήν Προεδρία τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Στίς Πανορθόδοξε αὐτές Διασκέψεις, για τίς ὁποῖες ἀπαιτεῖται εἰδική μελέτη, ἔχουν συζητηθεῖ καί διαπραγματευθεῖ πολλά πανορθόδοξα θέματα, ἔχουν ληφθεῖ σχετικές ἀποφάσεις καί ἔχουν ἐκδοθεῖ σημαντικά κείμενα, τά ὁποῖα εἶναι ἐν πολλοῖς ἄγνωστα στό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα καί ὄχι μόνο. Πρέπει ἐπίσης νά λεχθεῖ ὅτι ἡ προώθηση ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς προετοιμασίας καί τῆς συγκλήσεως τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου, τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας στίς Πανορθόδοξε Διασκέψεις, δέν ἦταν καθόλου εὔκολη καί ἀντιμετώπιζε πολλές φορές προβλήματα, τά ὁποῖα προέρχονται ὄχι σπάνια ἀπό ἀδελφές

ἀλήθεια τῆς πίστεως, ἐξαιρέτως δέ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί περὶ τῆς μεθέξεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τάς ἀκτίστους θείας ἐνεργείας. Προσέτι δέ καί διά τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγίων καί Μεγάλων συνόδων τῶν ἐτῶν 1484 διά τήν ἀποκήρυξιν τῆς ἐνωτικῆς συνόδου τῆς Φλωρεντίας (1438-1439), τῶν ἐτῶν 1638, 1642, 1672 καί 1691 διά τήν ἀποκήρυξιν προτεσταντικῶν δοξασιῶν, ὡς καί τοῦ ἔτους 1872 διά τήν καταδίκην τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ ὡς ἐκκλησιολογικῆς αἵρέσεως.»

⁸⁶ https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CF%81%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%A0%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BC%CE%AC%CF%82

⁸⁷ *Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου*, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, Ἀθῆναι 1970², 595.

⁸⁸ https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B3%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%95%CE%BE%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%AF%CE%B1%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%AF%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%9F%CE%B9%CE%BA_%CE%A0%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF%CF%85

Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Ἐπιμονή καί ὑπομονή χαρακτηρίζουν τίς πρωτόβου-
λες καί ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί ἰδιαίτερα
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου. Τό Οἰκουμενικό Πατριαρ-
χεῖο εἶχεν ἰδρύσει καί εἰδική Γραμματεία γιά τήν πρῶθηση καί τόν συντονι-
σμό τῆς προετοιμασίας τῆς Πανορθοδόξου Συνόδου μέ ἔδρα τό Ὁρθόδοξο
Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν Ἑλβετία, στό Chambésy τῆς
Γενεύης. Γιά τό θέμα αὐτό ἐτόνιζε ὁ διευθύνων τήν Γραμματεία αὐτή Μη-
τροπολίτης Τρανουπόλεως (μετέπειτα Μητρ. Ἑλβετίας καί κατόπιν Ἀδρια-
νουπόλεως) Δαμασκηνός: «Ἡ πρωτοβουλία διά τήν σύγκλησιν τῆς
Πανορθοδόξου Συνόδου προήλθεν ὡσαύτως ἀπό τό Οἰκουμενικόν Πα-
τριαρχεῖον.»⁸⁹ Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Δαμασκηνός παραπέμπει στήν
Ἐγκύκλιο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ὁρθοδόξων
Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς 12^{ης} Φεβρουαρίου 1951, ὅπου ἀναφέρονται
τά ἑξῆς: «...τά ἐν τῇ ροῇ τῶν αἰώνων καί τῇ ἀκατασχέτῳ ἐξελίζει τῆς κοι-
νωνικῆς ζωῆς ἀνακύψαντα καί ὁλονέν ἐπαυξανόμενα γενικῆς ἐκκλησια-
στικῆς φύσεως καί κοινοῦ ἐνδιαφέροντος ζητήματα δεόντως ἐκτιμῶν ὁ καθ’
ἡμᾶς Ἀγιώτατος Ἀποστολικός καί Πατριαρχικός Οἰκουμενικός Θρόνος,
ἔγνω, τῇ μακραίῳνι παραδόσει στοιχῶν καί τῷ κανονικῷ αὐτοῦ δικαιώματι
χρώμενος, ἐν καιρῷ προτείνει ταῖς ἀδελφαῖς Ἀγιωτάταις Ἐκκλησίαις, πρὸς
τήν προσήκουσαν τούτων μελέτην καί ἐπίλυσιν, τήν σύγκλησιν μεγάλης
Οἰκουμενικῆς Συνόδου.»⁹⁰

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Κρήτη 2016- Μέγα ἱστορικό γεγονός

Προφανῶς ἀποτελεῖ μέγα ἱστορικό γεγονός ἡ σύγκληση καί διεκπεραί-
ωση τῆς «Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» ἀπό τόν
Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖο στήν Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία Κρήτης
τόν Ἰούνιο τοῦ 2016, παρά τήν μή συμμετοχή τῶν τεσσάρων Ὁρθοδόξων
Ἐκκλησιῶν πρωτοσταντοῦντος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, παρά τό ὅτι εἶχε
δεσμευθεῖ τό 2015. «Ἡ κύρια καί μοναδική αἰτία τῆς μή συμμετοχῆς του ...
εἶναι ἡ ὑπ’ αὐτοῦ ἀμφισβήτηση τοῦ Πρωτείου τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως,» τονίζει καί ὁ ἐπίσκοπος Ἀβύδου καί νῦν Μητροπολίτης Κρή-
νης Κύριλλος.⁹¹

⁸⁹ Βλέπε: Γραμματεία ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Συνοδικὰ ΙΙ, Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.
Chambésy – Γενεύης 1978, 140.

⁹⁰ Ὁρθοδοξία 26 (1951) 118/120.

⁹¹ https://romalewfronimati.blogspot.com/2021/02/blog-post_9.html

Δυστυχώς ο Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος ἀμφισβητεῖ μάλιστα καί τήν σύγκλησή της Συνόδου αὐτῆς, ἰσχυριζόμενος, ὅτι «τελικῶς δεν συνήλθε». Ἀλλά τήν χαρακτηρίζει ὡς «διάσκεψη δέκα κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στην Κρήτη το 2016.»⁹² Καί στίς Οἰκουμενικές Συνόδους τῆς Α' χιλιετίας δέν ἔλαβαν μέρος ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι καί ὅλες οἱ Ἐκκλησίες.

Ὁ Κανονισμός τῆς Συνόδου, ὁ ὁποῖος ὑπογράφηκε ἀπό τοὺς Ἀρχηγούς καί ἐκπροσώπους ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τήν 21.-28. Ἰανουαρίου 2016 στό Chambesy τῆς Γενεύης, πλὴν τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ἀλλά καί τό γεγονός αὐτό καθ' ἑαυτό τῆς πραγματοποιήσεως τῆς Συνόδου μαρτυροῦν τήν θέση καί τόν σημαντικὸ συντονιστικὸ ρόλο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά ὁλόκληρη τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία. Πρόσκληση, σύγκληση, Προεδρία, συντονισμός, κλείσιμο τῆς Συνόδου κλπ. ζωντανές μαρτυρίες τοῦ ἀναγκαίου συντονιστικοῦ ρόλου αὐτοῦ τοῦ Σεπτοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας. Γιά τήν Σύνοδο αὐτή, τήν μακροχρόνια προετοιμασία, τήν σύγκληση καί τήν διεκπεραίωση μέ ὅλα τὰ προβλήματα καί τίς ἐξελίξεις των, ἀλλά καί γιά τήν μεγίστη σημασία της ἀπαιτοῦνται εἰδικές μελέτες καί παρουσιάσεις γιά τήν ἀποδοχή της καί τήν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων της στή ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Καθῆκον καί ὑποχρέση τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν μας καί γενικώτερα τῶν ὑπευθύνων στίς διάφορες ἐκκλησιαστικές Ὑπηρεσίες.

Ἐκκλήσεις καί παρακλήσεις Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο πρὸς εὔρεση λύσεων προβλημάτων των καί διαχρονικὴ ἀνταπόκρισή του

Ἐδῶ δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει λεπτομερὴς ἀναφορά. Γνωστές εἶναι στήν βιβλιογραφία οἱ πάμπολλες ἐκκλήσεις καί παρακλήσεις Ἐκκλησιῶν πρὸς τόν ἐπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τήν πρώτη χιλιετία, ἀπὸ τόν ὁποῖο ἐζήτουν τήν ἐπέμβαση καί διαμεσολάβησή του γιά τήν λύση τῶν προβλημάτων των. Χαρακτηριστικές ἐνέργειες εἶναι π.χ. τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου σχετικά μέ σιμωνιακοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἀσίας, οἱ ὁποῖοι καθαιρέθηκαν, ἢ γιά τό πρόβλημα τῶν μοναχῶν τῆς Νιτρίας καί τήν διένεξή των μέ τόν τότε ἐπίσκοπο Ἀλεξανδρείας, κλπ. Μέ τό θέμα αὐτό ἔχουν ἀσχοληθεῖ ἀρκετοί. Μ. ἄ. ὁ Ἐμμανουὴλ Φωτιάδης καί γιά τήν πρώτη χιλιετία.⁹³ Ὁ Α. Kartaschoff διαπιστώνει ἐπίσης ὅτι τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἤσκει τὰ δικαιώματά του ὄχι μόνον ἐντὸς τῆς ἀμέσου δικαιοδοσίας του, π.χ. στίς

⁹² <https://www.exapsalmos.gr/2021/09/19/ochetos-o-moschas-kyrillos-kata-patriarchi-vartholomaiou-echei-paraviasei-to-ekklisiastiko-systima/>

⁹³ *Εμμανουήλ Φωτιάδης*, Ἐξ ἀφορμῆς ἐνός ἄρθρου, in: Ὁρθοδοξία, 23(1948)210-240.

Ἐκκλησίες τῆς Βουλγαρίας, τῆς Σερβίας, τῆς Βλαχίας, τῆς Ρωσίας, ἀλλά καί ἐκτός τῆς ἀμέσου δικαιοδοσίας του, γεγονός τό ὅποιον εἶναι γνωστόν καί στήν ρωσική βιβλιογραφία.⁹⁴ Ἡ περίοδος τῆς ἔρευνάς του διαιρεῖται 1^{ον} μέχρι τήν Δ΄ Οἰκουμενική Σύνοδο, 2^{ον} μέχρι τό 1453 καί 3^{ον} μέχρι τήν ἐποχή τῆς συγγραφῆς τῆς ἔρευνάς του. Στά ἴδια ἀποτελέσματα μέ συγκεκριμένα γεγονότα καταλήγει καί ὁ νῦν Μητροπολίτης Κρήνης Κύριλλος Κατερέλος.⁹⁵ Πολλά συγκεκριμένα καί ἀδιαμφισβήτητα παραδείγματα ἀναφέρει καί ὁ Μητροπολίτης Σάρδεων Μάξιμος στό σύγγραμμά του γιά τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο,⁹⁶ τά ὅποια δέν ἀναφέρω στήν παρούσα ἐργασία.

Ἄγνοια τῶν γεγονότων καί ἀμφισβήτηση τῆς δικαιωματικῆς παρεμβάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὄχι μόνον δέν δικαιολογεῖται, ἀλλά ἀποτελεῖ καί ἱστορικό καί ἐπιστημονικό παράπτωμα.

Τήν Β΄ χιλιετία ἐκτός τῆς παροχῆς τῆς Αὐτοκεφαλίας τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἔχει ἀναλάβει τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο πρωτοβουλίες, οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν σ' ὁλόκληρη τήν Ὁρθοδοξία, ἀλλά καί σέ συγκεκριμένα προβλήματα ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, κατόπιν ἐκκλήσεων καί παρακλήσεων αὐτῶν πρὸς αὐτό, νά ἐνεργήσει πανορθόδοξα γιά τήν λύση τῶν προβλημάτων αὐτῶν, δεδομένου ὅτι οἱ Ἐκκλησίες αὐτές ἀδυνατοῦσαν νά λύσουν τά προβλήματα αὐτά μόνες τῶν.

Ὑπάρχουν ἀρκετές μεμονωμένες περιπτώσεις Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος π.χ., πού ἔκαμαν χρήση τοῦ ἐκκλητοῦ πρὸς τόν Οἰκου-

⁹⁴ Vgl. A. Kartaschoff, Τό τῆς ἐκκλητοῦ δικαίωμα ταῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν ἐν τῇ πράξει, Ὁρθοδοξία 23(1948)279-298; 281. Καί στό: <http://www.nyxthimeron.com/2018/10/artaschoff.html>, <http://www.parathemata.com/2018/10/kartaschoff.html>

⁹⁵ Κύριλλος Κατερέλος, Ἐπίσκοπος Ἀβύδου, νῦν Μητροπολίτου Κρήνης, Ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως στό Πηδάλιο καί τό Πατριαρχεῖο Μόσχας, <https://www.ec-patr.org/docdisplay.php?lang=gr&id=2689&tla=gr> „κατέστη πλέον ἀδιαμφισβήτητο τό ἤδη ἀσκούμενο κανονικό δικαίωμα νά δέχεται τό Ἐκκλητον ὄχι μόνο ἀπό ἀρχιερεῖς τῶν ἄλλων Πατριαρχικῶν θρόνων τῆς Ἀνατολῆς, ὅπως λ.χ. γιά τήν καταδίκη τοῦ ἤδη καθηρημένου Πατριάρχου Ἀντιοχείας Σεβήρου καί τῶν ὁμοφρόνων του ἀπό τή συγκληθεῖσα, ὑπό τήν προεδρία τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ, μεγάλη Ἐνδημούσα Σύνοδο τῆς Κωνσταντινουπόλεως (536), ἀλλά καί ἀπό τοὺς ἰδίους τοὺς Πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς, ὅπως λ.χ. τό Ἐκκλητον τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Γρηγορίου Α' (570-596) στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Ἰωάννη Δ' τόν Νηστευτή (582-595) γιά νά συγκαλέσῃ μία μεγάλη Ἐνδημούσα Σύνοδο καί νά ἐλέγξῃ τίς ἐναντίον του ἀβάσιμες κατηγορίες γιά ἀντικανονικές ἢ ἐγκληματικές πράξεις (588)". Πρβλ. *Τοῦ Ἰδίου*, Ἡ Ἐκκλητος πρὸς τόν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, <https://www.ekklisiaonline.gr/nea/avydou-kyrillos-i-ekklitos-pros-to-throno-tis-konstantinoupoleos/> Πρβλ. καί https://romalewfronimati.blogspot.com/2021/02/blog-post_9.html

⁹⁶ *Maximos Metropolit von Sardes*, Das Ökumenische Patriarchat in der Orthodoxen Kirche. Auftrag zur Einigung, Freiburg Basel Wien 1980, 367ἔξ.

μενικό Πατριάρχη, όπως είναι ο Μητροπολίτης πρώην Δράμας Φίλιππος τό 1966, ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Παντελεήμων (Παπαγεωργίου) τό 1967. Τό 1974 προσέφυγαν στό Οικουμενικό Πατριαρχείο οί ὁκτώ ἐκ τῶν δώδεκα «ιερωνυμικῶν» λεγομένων Μητροπολιτῶν οί ὁποῖοι εἶχον κηρυχθῇ ἔκπτωτοι. Τό 1980 ὁ Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ Παῦλος.⁹⁷

Ἐδῶ θά ἀναφέρω καί τρεῖς περιπτώσεις δράσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τίς ὁποῖες πραγματοποίησε κατόπιν παρακλήσεως, δηλ. ἐκκλήτου, ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν γιά τήν λύση προβλημάτων στίς Ἐκκλησίες των, τά ὁποῖα δέν μπορούσαν νά ἐπιλύσουν οἱ ἴδιες, ἤ οἱ λύσεις των δέν εἶχαν λάβει ὀριστικό χαρακτήρα.

Ἀναφέρομαι πρῶτον στήν Μείζονα καί Ὑπερτελή Ἱερά Πανορθόδοξο Σύνοδο, ἡ ὁποία συνεκλήθη στήν Σόφια τῆς Βουλγαρίας ἀπό τήν 30ή Σεπτεμβρίου μέχρι τήν 2^α Ὀκτωβρίου τοῦ 1998 ἐπειδή ὠρισμένοι Μητροπολίτες τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας ἐδημιούργησαν σχίσμα ἐντός τῆς Ἐκκλησίας των. Τό σχίσμα αὐτό δέν μπορούσε νά λύση τό Πατριαρχεῖο Βουλγαρίας μόνο του. Κατόπιν συνοδικῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῆς Βουλγαρίας ὑπό τήν προεδρία τοῦ Πατριάρχου Μαξίμου παρεκάλεσαν μέ ἐπίσημο γράμμα τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖν, ὡς ἀρμόδιο διά πανορθόδοξα θέματα, νά συγκαλέσει Πανορθόδοξο Σύνοδο στή Σόφια ὑπό τήν Προεδρία του γιά νά ἀντιμετωπισθῇ τό φλέγον θέμα τοῦ σχίσματος ἐντός τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Δηλ. ἔκαναν Ἐκκληση, „in accordance with the practice of the Ecumenical Orthodoxy“, ὅπως γράφει στήν ἐπιστολή του ὁ Πατριάρχης Μάξιμος.⁹⁸

Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἀνταποκρίθηκε στήν ἔκκληση αὐτή τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας καί συγκαλέσε τήν Μείζονα καί Ὑπερτελή Πανορθόδοξον Σύνοδο στήν Σόφια ἀπό τήν 30ή Σεπτεμβρίου μέχρι τήν 2^α Ὀκτωβρίου τοῦ 1998 ὑπό τήν Προεδρία του καί στήν ὁποία προσήλθαν καί ἔλαβαν μέρος ὅλοι οἱ Ἀρχιεπίσκοποι τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, φυσικά καί ὁ Πατριάρχης Μόσχας Ἀλέξιος, καί ὅπου ἀντιμετωπίσθηκε σωστά τό ἐπίκαιρο πρόβλημα.⁹⁹

⁹⁷ Χάρη Ἀνδρεόπουλου, Τό «ἐκκλητον», οἱ Κανόνες καί οἱ Νόμοι, ἐν: Amen.gr/Εἰδήσεις, 8.3.2010.

⁹⁸ Ἐπιστολή τοῦ Πατριάρχου Μαξίμου 26 Αὐγούστου 1998: „...It is with fraternal love and concern that we ask Your Holiness to respond to our anxious appeal and, in accordance with the practice of the Ecumenical Orthodoxy, to convene and be at the head of the Council of Primates and Representatives of the Local Autocephalous Orthodox Churches in Sofia...” In: Ὁρθοδοξία 5(1998)621.

⁹⁹ Πρβλ. Ὁρθοδοξία, εἰδικόν τεῦχος, ἐπιμελ. ὑπό Ἐλπιδοφόρου Λαμπρινιάδη, νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς, Ὀκτώβριος/Νοέμβριος 1998.

Τό **δεύτερο** περιστατικό ἀφορᾷ στήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία εἶναι Αὐτοκέφαλος ἀπό τήν Γ' Οἰκουμενική Σύνοδο τῆς Ἐφέσου τό 431. Ὡς εἶναι στούς πολλούς γνωστόν, ὁ προκατόχος τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσόστομου ἦτο πολλά χρόνια ἀσθενής καί δέν μπορούσε πλέον νά ἀνταποκριθῇ στά διοικητικά του καθήκοντα, μέ ἀποτέλεσμα νά δημιουργοῦνται πολλά ἐπιπρόσθετα προβλήματα στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Λόγω τοῦ ὅτι δέν παραιτεῖτο ἀπό τόν ἀρχιεπισκοπικό Θρόνο Κύπρου καί κανεῖς δέν ἤθελε ἢ δέν μπορούσε νά ἀναλάβει πρωτοβουλίες, οὔτε ἡ Σύνοδος Κύπρου μόνη της, λόγω διαφωνιῶν, ἀπεφασίσθη ἀπό τή Σύνοδο Κύπρου τήν 7^η Νοεμβρίου 2005 νά ἀπευθυνθοῦν, δηλ. νά κάνουν **ἔκκλητο** στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, γιά νά ἀναλάβει πρωτοβουλίες βάσει τῶν πανορθόδοξων δικαιωμάτων του καί νά βοηθήσει γιά τήν λύση τοῦ ἀδιεξόδου τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐδέχθη τό αἶτημα αὐτό καί ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἐκάλεσε κατ' ἀρχήν τούς ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου στήν Κωνσταντινούπολη γιά συνεννοήσεις μέ τήν Σύνοδο τοῦ Πατριαρχείου. Μετά ταῦτα ἀνεκοίνωσεν ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος στήν Ἐκκλησία Κύπρου, ὅτι συγκαλεῖ διευρυμένη Σύνοδο ἐκ τῶν Πρεβυγενῶν Πατριαρχείων στό Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν Ἑλβετία, στό Ὁρθόδοξο του Κέντρο στό Chambésy τῆς Γενεύης τήν 17^η καί 18^η Μαΐου 2006. Ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου ἔλαβαν μέρος στή Σύνοδο αὕτη μ.ἄ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος, ὁ Ἀντιοχείας Ἰγνάτιος, ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος καί Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Τό ἐρώτημα ἦτο, ἐάν εἶναι δυνατόν, λόγω τῆς βαρεῖας ἀσθενείας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, νά θεωρηθῇ ὁ Ἀρχιεπισκοπικός Θρόνος Κύπρου ἐν χρεΐα, γιά νά δοθῇ ἡ δυνατότητα ἐκλογῆς νέου Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τό συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Κατόπιν διαβουλεύσεων, ἀπεφασίσθη μέ πλειοψηφία ἡ κήρυξη τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου ἐν χρεΐα, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἀνεκοίνωσε τό ἀποτέλεσμα, ἄνοιξε ὁ δρόμος γιά τήν ἐκλογή νέου Ἀρχιεπισκόπου καί ἀργότερα ἐξελέγη ἀπό τήν Ἐκκλησία Κύπρου ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Β'. Ἡ Ἐκκλησία Κύπρου εἶναι εὐγνώμων πρὸς τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ἀκόμη καί κατά τήν διάρκεια τῆς Συνόδου ἀνέφερε ὁ Μητροπολίτης Πάφου Χρυσόστομος πρὸς τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖον: «Ἐκφράζω ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου τή βαθυτάτη εὐγνωμοσύνη μας διά τήν πρόθυμη καί ἄμεση ἀποδοχή τῆς παράκλησής μας γιά σύγκληση Διευρυμένης Συνόδου πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.»¹⁰⁰

¹⁰⁰ Πρβλ. περιοδ. Ἀπόστολος Βαρνάβας 67(2006)206.

Τό **τρίτον** περιστατικόν ἔχει σχέση μέ τήν πατριαρχική κρίση τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, στήν ὁποία εἶχεν ἀναμειχθῇ ὁ πρῶν Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Εἰρηναῖος τό ἔτος 2005. Ὅταν ἡ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων γιά σκανδαλώδεις ἐκκλησιαστικοπολιτικούς καί οἰκονομικούς λόγους τήν 6^η Μαΐου 2005 θεώρησε τόν Πατριάρχη Εἰρηναῖον «ἐκπτωτον τοῦ ἀξιώματος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων» καί μετὰ ὥρισε τήν 17^η Μαΐου 2005 ἕνα πατριαρχικό Τοποτηρητή, ὁ Πατριάρχης Εἰρηναῖος ἀρνήθηκε νά ἀποδεχθῇ τίς συνοδικές αὐτές ἀποφάσεις. Καί ὅταν ἀρνήθηκε νά συμμορφωθῇ καί μέ τίς προτάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, τότε ἐδέχθη ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος τίς παρακλήσεις (**Ἐκκλητον**) τῆς πλειονότητος τῆς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καί συνεκάλεσε, βάσει τῶν κανονικῶν πανορθόδοξων δικαιωμάτων του, μία Πανορθόδοξη Σύνοδο στήν Κωνσταντινούπολη τήν 24^η Μαΐου 2005 γιά νά ἐπιληφθῇ τοῦ προβλήματος τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων. Στήν Σύνοδο αὕτη ὑπό τήν προεδρία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου ἔλαβαν μέρος οἱ Ἀρχιεροὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων, Ἑλλάδος, Πολωνίας, Ἀλβανίας, καθώς ἐπίσης καί ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀντιοχείας, Ρωσίας, Ρουμανίας, Γεωργίας καί Κύπρου. Ἐνδιαφέρον εἶναι, ὅτι καί ὁ τότε ἀκόμη Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Εἰρηναῖος ἀποδέχθηκε τήν πρόσκληση στήν Σύνοδο καί μετέβη στήν Κωνσταντινούπολη. Μετά ἀπό ἐντατικές διαπραγματεύσεις καί ἀφοῦ ἀρνήθηκε νά παραιτηθῇ γιά τήν εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας, ἐπικύρωσε ἡ Πανορθόδοξη Σύνοδος τήν ἀπόφαση τῆς Συνόδου τῶν Ἱεροσολύμων, ἐθεώρησε τόν Πατριάρχη Εἰρηναῖον ἐκπτωτον τοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καί διέγραψε τό ὄνομά του ἀπό τά Δίπτυχα τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ὀρθόδοξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ὁ Θρόνος Ἱεροσολύμων ἐκηρύχθη ἐν χρεία καί τήν 22^α Αὐγούστου 2005 ἐξέλεξε ἡ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων τόν Μητροπολίτη Θεόφιλον παμφηφεῖ ὡς νέον Πατριάρχη Ἱεροσολύμων. Ἐτσι ὑπῆρξε γιά μιᾶ ἀκόμη φορά ἡ ἀνταπόκριση καί ἡ συμβολή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καθοριστική γιά τήν συνοδική λύση ἑνός σοβαροῦ προβλήματος μιᾶς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας.¹⁰¹

Μετά ἀπό ὅλα αὐτά τά γεγονότα, ὅταν, λοιπόν, κανεῖς διαπιστώνει πῶς τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀνακήρυξε Αὐτοκέφαλες τίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες τῆς Β' χιλιετίας, γεγονός πού ζήτησαν οἱ ἴδιες καί πού ἔχει ἀναγνωρισθῇ ἀπό ὅλες τίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες καί πῶς καί μέ ποιές πρωτοβουλίες ἔχει ἀνταποκριθῇ γιά τήν λύση προβλημάτων ἄλλων ἀδελφῶν

¹⁰¹ Πρβλ. Ἐκκλησία 82(2005)526έξ., Ἀπόστολος Βαρνάβας 66(2005)290έξ.

Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἢ καί πανορθόδοξων προβλημάτων, ἢ καί συγκεκριμένων ἐκκλησιαστικῶν προσώπων, τότε διερωτᾶται κανεῖς πῶς δημιουργοῦνται ἀμφιβολίες, ἀντιθέσεις καί πολεμικές ἐναντίον τοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου προσωπικά, οἱ ὁποῖες ζημιώνουν τό σύνολο τῆς Ὁρθοδοξίας καί τήν ἐνότητά της.

Πῶς εἶναι δυνατόν τόσον αὐθαίρετα νά ἰσχυρίζεται ὁ Μητροπολίτης Βολοκολαμσκ-Ἰλαρίων ὅτι «Ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης εἶναι πολύ αποφασισμένος νά υπερασπιστεῖ το δικαίωμά του, τον οποίο ο ἴδιος προσέδωσε στον εαυτό του - νά συγκαλεῖ πανορθόδοξες συναντήσεις»,¹⁰² Γιατί ἐπιμένει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰλαρίων νά ἐκθέτει τόν ἑαυτό του τόσο εντονα, ἐφόσον πρέπει νά γνωρίζει ὅτι οἱ ἰσχυρισμοί του εἶναι ἀνιστόρητοι καί ἀδικαιολόγητοι, ἐσφαλμένοι καί ἐπιζήμιοι.

Ὅταν ἔχουν ἀνάγκη οἱ ἀδελφές Ἐκκλησίες τήν βοήθεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τότε εἶναι ἡ παρέμβασή του ἐπιθυμητή καί ἀναγκαία καί χρήσιμη καί νόμιμη!

Βέβαια πρέπει νά τονισθῇ ἐδῶ, ὅτι ὅλες οἱ παραπάνω πρωτοβουλίες, οἱ συντονιστικές ἐνέργειες καί δραστηριότητες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου σέ καμμία περίπτωση δέν σημαίνουν, ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης καί τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀσκοῦν ἢ ἔχουν δικαιώματα ἀνάλογα μέ ἐκεῖνα πού ἀσκεῖ ὁ Πάπας Ρώμης μέσα στήν δικαιοδοσία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, Ὅπως καί πάλι τελείως αὐθαίρετα καί ἀτεκμηρίωτα ἔχει συκοφαντίσει τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖο ὁ Μητροπολίτης Ἰλαρίων, ἀλλά καί ἄλλοι Μητροπολίτες καί ἐκκλησιαστικοί παράγοντες ἄλλων Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Κανείς Οἰκουμενικός Πατριάρχης δέν ἀξίωσε ποτέ παρόμοια δικαιώματα οὔτε θά μπορούσε καί νά ἀξιώσει, οὔτε καί κανεῖς Ἀρχιερεὺς ἢ θεολόγος διετύπωσε τέτοιες ἀξιώσεις ἢ θά μπορούσαν νά διατυπώσουν. Πολύ χαρακτηριστικά διετύπωσε τήν θέση τοῦ Πρώτου στήν Ὁρθοδοξία ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος στήν Ὁμιλίαν του κατά τό Συλλεiturγον, τό ὁποῖο ἐτέλεσε μέ τόν νέο Πατριάρχη Μόσχας καί Πάσης Ρωσσίας Κύριλλο στήν Κωνσταντινούπολη τήν 5^η Ἰουλίου 2009:

«...Ἐχομεν καί τήν αὐτὴν κανονικὴν τάξιν, κατὰ τήν ὑπὸ τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀμετακλήτως καθορισθεῖσαν σειρὰν καί διάρθρωσιν. Ἐπὶ τῶν βάσεων τούτων ἐρείδεται ἡ ἐνότης ἡμῶν. Ἡ κατὰ Πατριαρχεῖα καί Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας διάρθρωσις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν κατ' οὐδένα τρόπον ὑποδηλοῖ ὅτι ἀποτελοῦμεν Ἐκκλησίας καί ὄχι Ἐκκλησίαν. Δέν διαθέτει βεβαίως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πρωτεῖον ἐξουσίας, ἀλλὰ καί δέν στερεῖται

¹⁰² https://romalewfronimati.blogspot.com/2019/12/blog-post_36.html#more

συντονιστικού ὄργανου, μή ἐπιβάλλοντος ἀλλ' ἐκφράζοντος τήν ὁμοφωνίαν τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν ἡμῶν. Τήν διακονίαν ταύτην ἀπό μακραιώνος καί ἱερᾶς παραδόσεως ταπεινῶς ἀσκεῖ ὁ μαρτυρικός οὗτος Θρόνος ἐν ἀπολύτῳ πιστότητι πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας.»

Ἡ δομὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς κοινωνίας τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί ὄχι ὡς ὁμοσπονδίας, δέν πρέπει νά διαταραχθεῖ καί νά ἀλλοιωθεῖ μόνον ἔνεκα ὀρισμένων ἐκκλησιαστικῶν συμφερόντων, διότι τότε θά καταντήσῃ ἡ Ὁρθοδοξία σέ μία ἀνεπανόρθωτη χαώδη κατάσταση αὐθαιρέτου προσπαθείας ἐπικρατήσεως τῶν ἐκάστοτε ἰσχυροτέρων. Ἡ δύναμη καί τό κύρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δέν εἶναι ἡ ἰσχὺς, οὔτε τό μέγεθος, ἀλλά ἡ αὐτοθυσία πρὸς ὄφελος τῶν θυγατέρων καί μετέπειτα ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καί ἡ μαρτυρία συνυφασμένη μέ τό μαρτύριο, βασισμένα καί δοκιμασμένα πάντοτε στήν μακραίωνη ζωντανή Παράδοση καί βιωτὴ τῆς καθόλου Ὁρθοδοξίας στήν διαχρονικὴ ἱστορία του αἰώνων.

Μέ κάθε δυνατότητα πρέπει νά ἀποφεύγεται καί κάθε εἶδους ἐθνικισμός, ὁ ὁποῖος ἔχει ζημιώσει τήν Ὁρθοδοξία, ἐνῶ τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἔχει ἀποδείξει ἐμπράκτως ὅτι στηρίζει καί προωθεῖ τόν ὑπερεθνικὸ χαρακτήρα τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία τό 1872 ἔχει καταδικάσει κάθε φυλετισμὸ καί ἐθνικισμὸ ὡς αἵρεση.

Συνεχιστὴς καί πρωτεργάτης ἀμετακίνητος, ἀλλὰ καί ἐγγυητὴς τοῦ ὑπερεθνικοῦ χαρακτήρα τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖο ὃχι μόνον μέ λόγους, ἀλλὰ κυρίως μέ πράξεις π.χ. ὑπὲρ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Ρωσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Γεωργίας, Πολωνίας, Τσεχίας, Σλοβακίας, Ἀλβανίας, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Φινλανδίας καί Ἑσθονίας καί τελικὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας.

Μέ τίς τελευταῖες ἐξελίξεις καί τίς ἀνήκουστες καί ἀπαράδεκτες ἀρνητικές ἀντιδράσεις μπορεῖ κανεὶς νά φαντασθεῖ ποιὲς καί πόσες ἐξαρτήσεις θά εἶναι δυνατόν νά διακινυνεύσουν τό Οἰκοδόμημα τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐάν διαταραχθεῖ ἡ συνοδικὴ δομὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ἐκκλησιαστικὴ Τάξη μέ τόν Πρῶτο της, τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ὡς συντονιστικὸ ὄργανο. Τάξη θεμελιωμένη καί κατοχυρωμένη μέ τοὺς Κανόνες καί τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τήν διαχρονικὴ ζῶσα ἐκκλησιαστικὴ Παράδοση, ὅπως ἀντικατοπτρίστηκε καί διατυπώθηκε στὸν «ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ὁ ὁποῖος ὑπεγράφη στήν Ἱερά Σύναξη τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πλὴν τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, στό Σαμπεζύ τῆς Ἑλβετίας, ἀπὸ 21-28 Ἰανουαρίου 2016.

Ἐπαναλαμβάνω τήν διαβεβαίωση τοῦ γνωστοῦ καθηγητοῦ, ὅτι «ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία χρειάζεται τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο.»¹⁰³

Συμπέρασμα

Συμπερασματικά καί ἐπιγραμματικά μπορούν νά τεθοῦν καί νά ἀπαντηθοῦν οἱ ἐξῆς ἐρωτήσεις:

Ἑρώτηση: Εἶναι ἡ σημερινή δομή τῆς Μίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς κοινωνική κοινωνία Ἀδελφῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία εἶναι κοινῶς ἀναγνωρισμένη;

Ἀπάντηση: Ναί.

Ἑρώτηση: Χορήγησε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ὅλες τίς Αὐτοκεφαλίες στίς ὑπάρχουσες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ἐκτός τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Α΄ χιλιετίας;

Ἀπάντηση: Ναί.

Ἑρώτηση: Τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐξανάγκασε κάποια Ἐκκλησία νά γίνει Αὐτοκέφαλη;

Ἀπάντηση: Ὁχι.

Ἑρώτηση: Παρεκάλεσαν, (μερικές πολύ ἔντονα, ἢ ἐπίεσαν...), ὅλες οἱ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες τῆς Β΄ χιλιετίας τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο λόγω τῆς ἀρμοδιότητός του, γιά τήν χορήγηση τῆς Αὐτοκεφαλίας των;

Ἀπάντηση: Ναί.

Ἑρώτηση: Εὐχαρίστησαν ὅλες οἱ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο κατ' ἐπανάληψη γραπτῶς καί προφορικῶς μετά τήν χορήγηση τῆς Αὐτοκεφαλίας των ἀπό αὐτό;

Ἀπάντηση: Ναί.

Ἑρώτηση: Ἦταν ἀναγκαία προϋπόθεση ἡ συγκατάθεση ὅλων τῶν ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν γιά νά χορηγήσει τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο Αὐτοκεφαλία σέ ἄλλη Ἐκκλησία;

Ἀπάντηση: Ὁχι.

Ἑρώτηση: Θά μπορούσε ἄλλη Ἐκκλησία ἐκτός τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νά χορηγήσει Αὐτοκεφαλία;

Ἀπάντηση: Ὁχι.

Ἑρώτηση: Περίμενε κάποια Ἐκκλησία τήν σύγκληση Οἰκουμενικῆς Συνόδου γιά νά ἐνεργοποιηθεῖ τό Αὐτοκέφαλο πού τῆς χορήγησε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο;

¹⁰³ „dass die Orthodoxe Kirche das Ökumenische Patriarchat braucht.“ J. Meyendorf, *The Orthodox Church*, Syoset, N.Y., vl. 14, no: 4, April 1978, p. 4. Zit. Bei *Chrysostomos Konstantinidis*, Πρωτεῖον, πρεσβεῖα τιμῆς καί εὐθύνη διακονίας εἰς τό σύστημα καί τήν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, in: Ἐπιστημονική Ἐπετηρὶδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 26, Θεσσαλονίκη, 1981, 23. *Wilhelm de Vries*, Geleitwort zu deutschen Ausgabe, στό: *Metropolit Maximos von Sardes*, Das Ökumenische Patriarchat in der orthodoxen Kirche, Freiburg, Basel, Wien 1980, 5.

Απάντηση: Όχι.

Ερώτηση: Εφαρμόζουν και απολαμβάνουν όλες οι Έκκλησίες τις συνέπειες και τα δικαιώματα της Αυτόκεφαλίας των, την οποία τούς χορήγησε το Οικουμενικό Πατριαρχείο, αμέσως μετά την παράδοση σέ αυτές του σχετικού Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου, χωρίς νά περιμένουν άλλες πανορθόδοξες διαδικασίες;

Απάντηση: Ναι.

Ερώτηση: Υπήρξαν σχίσματα σέ εκκλησιαστικές περιοχές, τά όποια αποκατέστησε τό Οικουμενικό Πατριαρχείο, κατόπιν Έκκληΐτου, πρίν τούς χορηγήσει τήν Αυτόκεφαλία;

Απάντηση: Ναι.

Ερώτηση: Έγινε προσπάθεια από κάποια Έκκλησία νά παραχωρήσει Αυτόκέφαλο σέ άλλες Έκκλησίες χωρίς τελικό θετικό αποτέλεσμα;

Απάντηση: Ναι.

Ερώτηση: Αμφισβήτησε κάποια Έκκλησία τήν Αυτόκεφαλία μιᾶς άλλης, έπειδή χορηγήθηκε από τό Οικουμενικό Πατριαρχείο στίς μέχρι πρό τινος 14 ύπάρχουσες;

Απάντηση: Όχι.

Ερώτηση: Έγινε κάποια Έκκλησία Αυτόκέφαλη χωρίς τήν στήριξη, ή γενικά ανάμιξη, τών πολιτικῶν καί πολιτειακῶν Άρχῶν τῆς χώρας της;

Απάντηση: Όχι.

Ερώτηση: Έγινε χρήση κατ' επανάληψη τοῦ Έκκληΐτου πρὸς τό Οικουμενικό Πατριαρχείο καί από Έκκλησίες ἐκτός τῆς κανονικῆς του δικαιοδοσίας, τόσον τήν πρώτη ὅσον καί τήν δεύτερη χιλιετία γιά τήν λύση προβλημάτων των;

Απάντηση: Ναι.

Ερώτηση: Άνταποκρίθηκε τό Οικουμενικό Πατριαρχείο μέ σύγκληση Πανορθόδοξων ή Μειζόνων Συνόδων πρὸς λύσιν προβλημάτων ἐντός άλλων ἀδελφῶν Αυτόκεφάλων Έκκλησιῶν;

Απάντηση: Ναι.

Ερώτηση: Όταν τοῦ ἐξητήθη συμπαραστάθηκε τό Οικουμενικό Πατριαρχείο σέ ἀδελφές ἐμπερίστατες Αυτόκέφαλες Έκκλησίες, μέ ἀποκατάσταση τῆς ὑπάρξεώς των, μέ τήν διεύρυνση τῆς δικαιοδοσίας των, ἀκόμα καί μέ διαμονή τῶν Άρχηγῶν αὐτῶν στήν Κωνσταντινούπολη, καί κάποτε μέ ἐκλογή αὐτῶν ἀπό τήν Σύνοδο τοῦ Οικουμενικοῦ Πατριαρχείου;

Απάντηση: Ναι.

Εὐχή καί ἐλπίδα μου εἶναι:

Μέ νηφαλιότητα καί ἀκραιφνή πίστη στόν Θεό νά ἀντιμετωπισθεῖ καί

ἀπό τίς Ὁρθόδοξες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες τό θέμα τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως καί στήν πράξη τῆς ἐνότητος καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνίας, «ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ». Τό ἱερόν αἶτημα τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἀφορᾷ καί τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας. «Ἡ δέ ἐλπίς οὐ καταισχύνει» τόν ἐλπίζοντα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα 1

Ἀριθμ. Πρωτ. 102

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Τσεχίας καί Σλοβακίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χριστοφόρε, τήν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, υπερέδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ Ὑμετέρα φιλότατη Μακαριότης γνωρίζει καλῶς ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐν τῇ ὀφειλετικῇ διακονίᾳ πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κινεῖται πάντοτε μετά τῆς δεούσης συνεπειᾶς πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς Ὁρθοδόξου κανονικῆς παραδόσεως καί ὑπηρετεῖ πάντοτε τό καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον αὐτῶν, εἴτε διὰ τήν πρόληψιν εἴτε καί διὰ τήν θεραπείαν πάσης ἐνδεχομένης ἢ πιθανῆς παρεκκλίσεως ἐκ τῶν καθιερωμένων ὁρίων, ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες ἡμῶν. Ἡ ὀφειλετικὴ αὕτη διακονία, καίτοι πάντοτε ὑπηρετεῖ καί ὑπηρετεῖ τήν παραδεδομένην ἐνότητα πασῶν τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας καί πρὸς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐν τε τῇ κοινωνίᾳ τῆς πίστεως καί ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, δέν ἐκτιμᾶται δεόντως καί, δυστυχῶς, κατὰ συγκυριακούς καί συμφεροντολογικούς λόγους ἐρμηνεύεται ἐνίοτε ἄλλως καί ἐνίοτε διαφόρως, ὅπερ ἀπαῖδον τῷ Θεῷ Ὁργανισμῷ ἐπὶ τῆς γῆς, ἥτοι τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ σῶμα Θεοῦ Ζῶντος, λιμὴν καί ὀρμητήριον σωτηρίας, ἀσφάλεια καί ἐγγύησις τῶν ἐσώτων.

Ἐν τῇ τοιαύτῃ ὀφειλετικῇ μερίμνῃ τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ἀνταποκριθὲν εἰς τό ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 195/98 καί ἀπὸ δ' Ἰουλίου ,α' ἡμ' ἐγγράφον αἶτημα τοῦ τότε ἐπὶ κεφαλῆς τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Πράγας Δωροθέου, ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ αὐτῆς, γράψαντος ἐπὶ λέξει "ἡ Ἱερά Σύνοδος καί ὁ κλῆρος τολμῶμεν νά προσπέσωμεν εἰς τήν Ὑμετέραν Ἀγιωσύνην μέ τήν παράκλησιν νά χορηγήσῃτε εἰς τήν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν, τήν ἐν Τσεχίᾳ καί Σλοβακίᾳ, Αὐτοκέφαλον" καί ἀποκηρύξαντος τοιοῦτοτρόπως τό ὅπως ποτέ

ὑπό τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας παρά τὰ παραδεδομένα ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ δοθέν ἐν ἔτει ,αζνα΄ “αὐτοκέφαλον”, ἀπένειμεν εἰς αὐτήν τό κανονικόν αὐτοκέφαλον διὰ ἡμετέρου Πατριαρχικοῦ καί Συνοδικοῦ Τόμου, ἐκδοθέντος τῇ κζ΄ Αὐγούστου ,αζκη΄, γενομένης καί ἐπὶ τούτῳ ἱεροτελεστίας ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Πράγας.

Εἰς τήν κανονικήν ταύτην πράξιν, ὡς θά ἐνθυμῆσθε καλῶς, Μακαριώτατε ἀδελφέ, πρωτεύοντα παρακλητικόν ρόλον διεδραμάτισε καί ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς ὅπως, ὡς ἰσχυρίζετο τότε, συμβάλῃ εἰς τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἀπό μακροῦ κλονισθείσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ὑμῶν κανονικῆς τάξεως καί τῆς ἐπανορθώσεως ἐνός ἀτοπήματος. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀδυνατοῦμεν προσωπικῶς καί ὡς Μήτηρ Ἐκκλησία, διὰ νά μή εἰπώμεν καί ὡς σύνολος Καθολική Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, νά κατανοήσωμεν τάς, εὐκαίρως ἀκαίρως λόγῳ καί ἔργῳ, ὀργανουμένας ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀπονομῆς τῇ Ἐκκλησίᾳ Ὑμῶν τοῦ δῆθεν “αὐτοκεφάλου” ὑπό τῆς Ἐκκλησίας Μόσχας, διὰ τό ὅποιον Ὑμεῖς προσωπικῶς, ἅγιε ἀδελφέ, ὡς Ἐπίσκοπος Ὀλομούτς καί Μπρνό ὑπεβάλετε τῇ περὶ ἡμᾶς Ἁγίᾳ καί Ἱερᾷ Συνόδῳ διὰ τοῦ ἀπό κε΄ Ἰουλίου ,αζκη΄ γράμματος Ὑμῶν ἐκ μέρους τῶν Χωρῶν Τσεχίας καί Σλοβακίας καί ἐντολῇ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πράγας ὅτι “ἡ Ἐκκλησία τῆς Τσεχοσλοβακίας ἔλαβε τό αὐτοκέφαλον ἐν ἔτει ,αζνα΄ ἀπό τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας ὡς μοναδικήν λύσιν ἐπιβιώσεως ἐντός τοῦ κομμουνιστικοῦ περιβάλλοντος τό ὅποιον εἶχεν ὡς κέντρον τήν τότε Σοβιετικήν Ἑνωσιν. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Τσεχοσλοβακίας ἀναγνωρίζει τό σεπτόν Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ὡς Μητέρα Ἐκκλησίαν καί ἀποδίδει εἰς αὐτό τὰ πρεσβεῖα τιμῆς, ἀφοῦ ἀπό τὰ τέκνα αὐτοῦ Κύριλλον καί Μεθόδιον ἐδιδάχθη τόν χριστιανισμόν, διακαρτεροῦσα δέ (ἡ Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας) τῇ προσευχῇ καί τῇ ἐλπίδι ὅτι καί οἱ διάδοχοι ἡμῶν γνώσοντες τήν ἱστορίαν θά διατηρήσουν τό αὐτό φρόνημα, προσδοκῶμεν δέ καί εὐχόμεθα ὡς ἐκ τούτων ὅτι εἰρηνεύουσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι θά ἀναπτύξουν τὰ αἰσθήματα ἀγάπης, φιλίας καί συνεργασίας μεταξύ των”.

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον στερρῶς ἐχόμενον τῆς τηρήσεως τῶν ἱερῶν κανόνων καί θεσμίων τῆς Ὁρθοδοξίας προέβη πάντοτε εἰς τάς καταλλήλους ἐγγράφους παραστάσεις καί διαμαρτυρίας πρὸς τε τόν ἀείμνηστον προκάτοχον Ὑμῶν Νικόλαον καί πρὸς τήν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τυχόν καί τῆς ἐγγράφου αὐτοῦ τε καί Ὑμῶν ἐκζητήσεως συγγνώμης, τῆς δέ ἐν προκειμένῳ ἀνταλλαγείσης ἀλληλογραφίας ἰδούσης τό φῶς τῆς δημοσιότητος ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὀργάνῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «Ὁρθοδοξία».

Καί ὡς νά μή ἥρκει τό δῖς ἐπαναληφθέν εἰς τό παρελθόν κανονικόν παράπτωμα τοῦτο, κατεστάθῃ τοῦτο πάγιον “ἁμάρτημα” διὰ τῆς

ὀργανώσεως τῇ ἡ' Δεκεμβρίου π.ξ. ἀναλόγων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐν Πράγα, ἐπὶ "τῇ ἐξηκοστῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς παροχῆς τῆς κανονικῆς (!) Αὐτοκεφαλίας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν Τσεχίας καὶ Σλοβακίας ἐκ μέρους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ρωσσίας", τῇ συμμετοχῇ τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίωνος, Προέδρου τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, καὶ χορφῆς καὶ πλειάδος κληρικῶν αὐτοῦ.

Μετά λύπης ἀξιολογήσαντες καὶ μελετήσαντες συνοδικῶς τὴν νέαν ταύτην προκλητικὴν ἐνέργειαν τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, θεωροῦμεν ταύτην τε καὶ τὰς προηγηθείσας ἀναλόγους ὡς τοῦτ' αὐτὸ περιφρόνησιν τῆς καθεστηκυίας ἐκκλησιαστικῆς καὶ κανονικῆς τάξεως, ἀλλὰ καὶ ἀπάρνησιν τύποις καὶ οὐσίᾳ τοῦ παραχωρηθέντος τῇ Ἐκκλησίᾳ Τσεχίας καὶ Σλοβακίας κανονικοῦ αὐτοκεφάλου παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰς τό ὅποῖον ἀνήκει ὡς δικαίωμα, ἅμα δέ καὶ ὡς καθῆκον ὁ συντονισμός τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς διατήρησιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, καί, ἔνεκα τούτου καὶ πᾶσα πρωτοβουλία, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ ἱστορικῷ βίῳ τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ἀνακήρυξιν ἢ τὴν κατάργησιν τοῦ αὐτοκεφάλου μιᾶς Ἐκκλησίας, ἅτε οὐσα ἀείποτε συνδεδεμένη πρὸς τὴν ἐκ τῶν κανονικῶν πρεσβείων τιμῆς ἀπορρέουσαν ἰδιαιτέραν εὐθύνην τῆς πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Διό καὶ διὰ τῶν μετὰ χεῖρας Πατριαρχικῶν ἡμῶν Γραμμάτων, προαγόμεθα, ὁμοφώνῳ ἀποφάσει τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως ἅπαξ ἔτι διαμαρτυρηθῶμεν διὰ τὴν ἀντικανονικὴν ταύτην ἐνέργειαν τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας καὶ γνωρίσωμεν κατηγορηματικῶς, ὅτι ἐν περιπτώσει ἐπαναλήψεως ἀναλόγων ἐκδηλώσεων ἑορτασμοῦ τῆς θεωρουμένης ὡς μὴ γενομένης καὶ ἀνέκαθεν μὴ λογιζομένης ἐν ἰσχύϊ πράξεως τῆς ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐπιβληθείσης τότε αὐτοκεφαλίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον μετὰ λύπης θέλει προβῇ εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ χορηγηθέντος τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ πρό δεκατετραετίας κανονικοῦ αὐτοκεφάλου, θὰ ἐπαναφέρῃ τὴν Ἐκκλησίαν Τσεχίας καὶ Σλοβακίας εἰς τὴν πρό τῆς κανονικῆς ταύτης πράξεως τάξιν τῶν Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν καὶ θὰ διαγράψῃ αὐτὴν ἐκ τῆς ἥν κατέχει δεκάτης τετάρτης θέσεως εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἱερῶν Διπτύχων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, κοινοποιοῦν τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ ταύτην καὶ πάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Ὁρθοδόξοις Ἐκκλησίαις.

Ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ, ἀσφαλῶς κατανοεῖ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ὅτι ὑπὸ τὰς διαμορφωθείσας συνθήκας ὡς ἐκ τῆς ἀπαραδέκτου καὶ κατὰ

συρροήν ἀντικανονικῆς ἐνεργείας ταύτης τυγχάνει ἀμφίβολος, ἐάν μὴ καὶ ἀδύνατος Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ὡς εἰκός, ἠθέλομεν ἀσφαλῶς ἀναθεωρήσει τὴν ἀπόφασιν ἡμῶν ταύτην εἴ γε καὶ ἤθελον ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης καὶ ἡ κατ' Αὐτὴν Ἐκκλησία δηλώσει ἐγγράφως εἰλικρινῇ μεταμέλειαν. Δεδομένης οὕσης τῆς ἦν δοκιμάζομεν στενοχωρίας ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων Ὑμετέρων μὴ προσδοκωμένων ἐνεργειῶν -καίτοι αἱ αὐταὶ καὶ ἡ καρδιά τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εἶναι ἀνοικταὶ διὰ τὰ τέκνα αὐτῆς- αὐτονόητον τυγχάνει ὅτι καὶ ἡ προγραμματισθεῖσα ἐπίσκεψις εἰς τὸ Ἱερόν ἡμῶν Κέντρον τὴν προσεχῇ Κυριακὴν τῆς Σαμαρείτιδος μεθ' ὁμίλου πιστῶν τῆς κατ' Αὐτὴν Ἐκκλησίας θὰ πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ, ἐκτός ἐάν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, δι' ὧν αὕτη ἤθελε κρίνει τρόπων, ἐπανορθώσῃ τὰ οὐχὶ καλῶς ἐν προκειμένῳ γενόμενα. Ἐπὶ δέ τούτοις, περιπτυσσόμενοι καὶ αὐθις ἀδελφικῶς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, προτρεπόμεθα καὶ ἀδελφικῶς παρακαλοῦμεν ὅπως τὰ ἀνωτέρω ληφθοῦν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, ἵνα καὶ δι' ὁρωμένων καὶ δι' ἀοράτων καὶ διὰ πνευματικῶν καὶ διὰ ὑλικῶν στοιχείων, στηρίζεται καὶ οἰκοδομῆται τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ διατελοῦμεν μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ τιμῆς.

‚βιβ’ Φεβρουαρίου δ’

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Παράρτημα 2

Παλαιότερες αποφάσεις καὶ ἐκκλήσεις τῶν Ουκρανῶν Ἱεραρχῶν γιὰ χορήγηση αυτοκεφάλου.

1ο Κείμενο

1-3 Νοεμβρίου 1991

ΕΚΚΛΗΣΗ

ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΤΑΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΜΟΣΧΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΩΣΙΩΝ ΑΛΕΞΙΟ Β΄ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Αγιώτατε! Σεβασμιώτατοι!

Ἡ Κληρολαϊκὴ Συνέλευση τῆς Ουκρανικῆς Ορθόδοξης Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία συναντήθηκε ἀπὸ 1-3 Νοεμβρίου 1991, στὴν πόλιν τοῦ Κιέβου, στὸ ἀρχαῖο ἱερό στὴ Λαύρα τῶν Σπηλαίων τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Κιέβῳ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Φιλαρέτου, Μητροπολίτη Κιέβου καὶ πάσης Ουκρανίας, ἔλαβε ἀπόφαση γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ στὴν Ουκρανία, σχετικὰ με τὶς νέες κοινωνικοπολιτικὲς συνθήκες, τὴν ἀπόκτηση ἐνὸς ανεξάρτητου κράτους ἀπὸ τὴν Ουκρανία

Τα μέλη της Συνελεύσεως, τα οποία αντιπροσωπεύουν το σύνολο των ουκρανών επισκόπων, κληρικών, λαϊκών, μοναστηριών και θρησκευτικών σχολείων, ομόφωνα αποφάσισαν να απευθύνουν έκκληση προς την Αγιότητα Σας και την ιεραρχία της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας με την αίτηση για τη χορήγηση της πλήρους κανονικής ανεξαρτησίας, δηλαδή αυτοκεφαλίας, της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, για να διευκολυνθεί η αναγνώριση της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ουκρανίας από όλες τις Τοπικές Εκκλησίες ως ισότιμες αδελφές εκκλησίες στην οικογένεια των Ορθόδοξων Εκκλησιών και να προωθήσουν την ίδρυση του Πατριαρχείου Κιέβου από τους Πατριάρχες της Ανατολής και τους αρχηγούς άλλων τοπικών εκκλησιών

Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, εμείς, ταπεινά, απευθύνουμε έκκληση σε Σας, Αγιώτατε, και σε όλη την ιεραρχία της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας για αυτό το ζωτικό αίτημα. Πιστεύουμε ότι μια θετική λύση στο πρόβλημα αυτό θα φέρει την επιθυμητή ειρήνη και την ενότητα, την οποία οι πιστοί μας περιμένουν τόσο πολύ, οι οποίοι είχαν υποστεί μια σειρά από διαφορετικές δοκιμές για την ακανθώδη πορεία για την αναβίωσή τους

Ταυτόχρονα, εφαρμόζουμε με σεβασμό τους ορισμούς της Συνελεύσεως της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, οι οποίοι δικαιολογούν πλήρως το αίτημά μας. Ελπίζουμε ότι η χορήγηση πλήρους ανεξαρτησίας της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ουκρανίας θα επιτρέψει στην παρούσα φάση, όχι μόνο να ξεπεραστεί η διαίρεση, αλλά και να οδηγήσει με ευημερία τον λαό του Θεού προς σωτηρίαν, να διατηρήσει την ενότητα, την οποία διέταξε ο Κύριος στην ένωση ειρήνης και προσευχόμενη κοινωνία με τη Μητέρα Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία και με όλες τις Τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες

Με αγάπη εν Κυρίω

Εκ μέρους των συμμετεχόντων στη Συνέλευση, η Ιεραρχία της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας:

ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΙΕΒΟΥ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΑΡΚΩΦ ΚΑΙ ΜΠΟΓΟΝΤΟΥΧΩΦ
ΛΕΟΝΤΙΟΣ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΕΡΣΩΝΟΣ ΚΑΙ ΤΑΥΡΙΑΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΣΕΡΝΙΓΩΦ
ΚΑΙ ΝΕΖΥΝ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΒΙΝΝΙΤΣΗΣ ΚΑΙ ΜΠΑΡ
ΣΑΒΒΑΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΟΛΤΑΒΑΣ ΚΑΙ ΚΡΕΜΕΝΤΣΟΥΤ
ΙΩΒ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΖΙΤΟΜΙΡ ΚΑΙ ΟΥΒΡΟΥΤΣΚΥ
ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΡΟΒΝΟ ΚΑΙ ΟΣΤΡΟΓ
ΛΑΖΑΡΟΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΟΔΥΣΣΟΥ ΚΑΙ ΙΣΜΑΗΛΙΑΣ
ΝΙΚΑΝΩΡ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΟΥΜΟ ΚΑΙ ΑΛΤΣΕΒΣΚ

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΛΟΥΓΑΝΣΚ ΚΑΙ ΣΤΑΡΟΜΠΕΛ
ΕΥΦΗΜΙΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΟΥΚΑΤΣΕΒΟΥ ΚΑΙ ΟΥΖΓΟΡΟΝΤ
ΔΑΝΙΗΛ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΙΡΟΒΟΓΚΡΑΝΤ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΕΒ
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΒΟΛΥΝΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΥΤΣΚ
ΝΗΦΩΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΜΕΛΝΙΤΣΚΥ ΚΑΙ ΚΑΜΙΑΝΕΤΣ
ΠΟΝΤΟΛΣΚΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΛΒΟΒ ΚΑΙ ΝΤΡΟΓΟΜΠΥΤΣΚΥ
ΓΚΛΕΜΠΙ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΔΝΕΠΡΟΠΕΤΡΩΒΣΚ ΚΑΙ ΖΑΠΟΡΟΖΙΕ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΚΡΙΜΑΙΑΣ
ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΣΕΡΝΟΒΤΣΙ ΚΑΙ ΒΟΥΚΟΥΒΙΝΑΣ
ΣΕΡΓΙΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΕΡΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΚΡΕΜΕΝΕΤΣ
ΙΛΑΡΙΩΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΙΒΑΝΟ
ΦΡΑΝΚΟΦΣΚ ΚΑΙ ΚΟΛΟΜΙΑΣ
ΑΛΥΠΙΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΝΤΟΝΕΤΣΚ ΚΑΙ ΣΛΑΒΙΑΝΣΚ
ΙΑΚΩΒΟΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΟΤΣΑΓΙΕΦ, ΒΙΚΑΡΙΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΙΕΒΟΥ

Παράρτημα 3

Τῷ Ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Κιέβου κυρίῳ Ὁνουφρίῳ, ἀδελφῷ καί συλ-
λειουργῷ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ,

Εἰς Κιέβον.

Γνωρίζετε ἀσφαλῶς ἐκ τῆς ἱστορίας καί τῶν ἀδιασείστων ἀρχειακῶν ἐγγράφων ὅτι ἡ Ἱερά Μητρόπολις Κιέβου ἀνῆκεν ἀνέκαθεν εἰς τήν δικαιο-
δοσίαν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἰδρυθεῖσα ὑπ’
αὐτῆς ὡς χωριστή Μητρόπολις, κατέχουσα τήν 60ήν θέσιν εἰς τό Συνταγ-
μάτιον τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ὑστερον δέ, ἡ μέν ἐν τῷ
κράτει τῆς Μεγάλης Ρωσσίας τοπική Σύνοδος, προσχήμασι τισι ἀβασίμοις,
ἀπεσχίσθη πραξικοπηματικῶς ἐκ τῆς κανονικῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἥτοι τῆς Ἀγίας
τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας (1448), ἀλλ’ ἐν τῇ πόλει τοῦ Κιέβου
ἐγκαθίσταντο συνεχῶς καί ἀδιαλείπτως παρά τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρ-
χείου ἕτεροι μητροπολίται, γνήσιοι καί κανονικοί, τοῦ Κιεβινοῦ κλήρου καί
λαοῦ μὴ δεχομένου τήν ὑποταγήν εἰς τό τῆς Μοσχοβίας κέντρον. Ἡ κανο-
νική αὕτη τάξις διετηρήθη, παρά τὰς δυσκολίας τῶν καιρῶν, ἕως καί τοῦ
σωτηρίου ἔτους 1685^{ου}, ὅτε ὁ Πατριάρχης Μόσχας Ἰωακείμ, ἀντικανονικῶς
παρενέβη εἰς ξένην ἐκκλησιαστικήν δικαιοδοσίαν, προαγαγών τόν τότε Θε-
οφιλέστατον Ἐπίσκοπον Λουτσκίου Γεδών εἰς Μητροπολίτην Κιέβου, δίχα,
τῷ ὄντι, τῆς ἀδείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Πρός θεραπείαν τῆς ζη-
μίας ταύτης καί διὰ τήν κατάπαυσιν τῶν ἐντόνων ἀντιδράσεων τοῦ κλήρου
καί τοῦ λαοῦ τοῦ Κιέβου, μὴ δεχομένων τήν ἀντικανονικήν ἐκλογήν καί μὴ
ἀνεχομένων τήν εἰσπήδησιν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, οἱ ἐν τῇ Μεγάλῃ
Ρωσσίᾳ βασιλεύοντες καί ἀρχιερατεύοντες ἐζήτησαν «δοθῆναι ἄδειαν τῷ

μακαριωτάτῳ πατριάρχει Μοσχοβίας χειροτονεῖν μητροπολίτην Κιέβου, ἥνικα ἐμμένει ὑστερουμένη γνησίῳ ἀρχιερέως ἢ μητρόπολις αὕτη».

Ὁ Ἀποστολικὸς καὶ Οἰκουμενικὸς ἡμῶν Θρόνος ἀπεδέξατο τὴν αἴτησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἀπὸ κανονικῆς ἀπόψεως παρανομίαν ταύτην συνεχώρησε, συγκαταβάσει καὶ οἰκονομίᾳ χρησάμενος, καὶ «διὰ τε τὸ ὑπερβάλλον τοῦ τόπου διάστημα καὶ τὰς ἐπισυμβαίνουσας μεταξύ τῶν δύο βασιλειῶν μάχας», πρωτίστως δὲ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ εὕρισκομένων χριστιανῶν, ἔδωσε οἰκονομικῶς, διὰ τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου ἡμῶν Διονυσίου Δ΄, τὴν ἄδειαν, ὁ μακαριώτατος Πατριάρχης Μοσχοβίας «χειροτονεῖν Κιέβου Μητροπολίτην», «ἐνὸς μόνου φυλαττομένου, δηλαδή ἥνικα ὁ Μητροπολίτης Κιέβου ἱεουργῶν εἴῃ τὴν ἀναίμακτον καὶ θείαν μυσταγωγίαν, μνημονεῦσι ἐν πρώτοις τοῦ σεβασμίου ὀνόματος τοῦ παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου».

Τοῦ ἐδραίου ἐκκλησιολογικοῦ καὶ κανονικοῦ τούτου ὅρου τῆς μνημονεύσεως τῆς κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε τῆς τοῦ Κιέβου πόλεως ποιμενάρχου μὴ τηρουμένου, ἅτε ὑποταγείσης τῆς Μητροπόλεως ταύτης πλήρως τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσσίας, τῇ ἀφιλαδέλφῳ μεθοδεΐᾳ αὐτῆς, κατὰ παράβασιν τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Η΄ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Γ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, λέγοντος ὅτι: «μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἐτέραν, οὐκ οὔσαν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ, ἢ γοῦν τῶν πρό αὐτοῦ χεῖρα καταλαμβάνειν ἀλλ’ εἰ καὶ τις κατέλαβε, καὶ ὑφ’ ἐαυτὸν πεποιήται, βιασάμενος, ταύτην ἀποδιδόναι· ἵνα μὴ τῶν Πατέρων οἱ κανόνες παραβαίνωνται, μηδὲ ἐν ἱεουργίας προσήματι, ἐξουσίας τύφος κοσμικῆς περαιοδύηται, μηδὲ λάθωμεν τὴν ἐλευθερίαν κατὰ μικρὸν ἀπολέσαντες ...» Ἐδοξε τοίνυν τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, σφῆζεσθαι ἐκάστη ἐπαρχία καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν, κατὰ τὸ πάλαι κρατῆσαν ἔθος ... Εἰ δὲ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὠρισμένοις προσκομίσει, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἀγίᾳ πάσῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ» καὶ μὴ σεβομένης ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ καὶ «Συνοδικῷ Ἐκδόσεως Γράμματι» προτροπῶν, κατὰ τὰς ὁποίας: «μηδενὸς κατὰ τοῦτο ἐναντιουμένου, ἢ ἀντιλέγοντος τὸ παράπαν, ὡς εὐλόγως καὶ δικαίως γεγονός. Ὁ δὲ παρά τὰ γεγραμμένα διανοηθεὶς ἢ ἄλλως πως βουλευθεὶς ἀπειθείαν ἢ ἐναντιότητα ἐνδείξασθαι, τῇ τοῦ Κυρίου διαταγῇ ἀντιστήσεται, καὶ παρ’ Ἐκείνου τὰς ἀντιμισθίας ἔξει ὡς καταφρονητῆς τῶν Πατριαρχῶν ὄντων εἰκόνων τοῦ Θεοῦ ἐμπύχων τε, καὶ ζωσῶν», διὰ πάντα ταῦτα, ἢ περὶ ἡμᾶς Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 11^{ης} Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., κανονικῶς ἀνεκάλεσε τὴν ἰσχύν τῶν πρό πολλοῦ καταργηθέντων μονομερῶς ὑπὸ τῆς ὑμετέρας πλευρᾶς καὶ τοῦ Ρωσικοῦ Πατριαρχείου Πατριαρχικῶν Γραμμάτων

τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Διονυσίου Δ' τοῦ ἔτους 1686^{ου}. Γνωρίζομεν δέ ὑμῖν ὅτι ἡ ἱστορική Μητρόπολις Κιέβου καί αἱ ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς Οὐκρανίας κείμεναι ἐκκλησιαστικά ἐπαρχαί περιῆλθον πλέον εἰς τήν πρό τῶν μνημονευθέντων Γραμμάτων ἱεροκανονικὴν κατάστασιν, ἥτοι εἰς τήν πλήρη ἐξάρτησιν ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Προσέτι δέ, ἡ περὶ ἡμᾶς Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατὰ τήν συνεδρίαν τῆς 22^{ας} Ἀπριλίου ἐ. ἔ., λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰ κατὰ καιροῦς αἰτήματα κλήρου καί λαοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας τῆς εἰς ἰδιαίτερον κυρίαρχον κράτος συγκροτηθείσης εὐλογημένης γῆς τῆς Οὐκρανίας, κυρίως ὅμως προσβλέπουσα εἰς θεραπείαν τῶν ἀπὸ ἐτῶν σοβούντων σχισμάτων καί μερισμῶν, μὴ δυναμένης τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας τήν θεραπείαν ταύτην ἐπιφέρειν, ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως, ἵνα ἀπονείμῃ καθεστῶς αὐτοτελοῦς ἐσωτερικῆς διαρθρώσεως, ἥτοι «αὐτοκεφαλίαν», εἰς τὸ κράτος τῆς Οὐκρανίας. Μέχρι δέ καί τῆς συγκροτήσεως εἰς σῶμα τῆς ἐν Οὐκρανίᾳ Ἱεραρχίας καί τῆς ἐξ αὐτῆς, κατόπιν ἐκλογῆς, ἀναδείξεως Προκαθημένου, πρὸς ὃν καί κατὰ τήν κρίσιν ἡμῶν χορηγηθῆσεται ἀρμοδίως Πατριαρχικός καί Συνοδικός Τόμος, γνωρίζομεν τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι ὅτι ὑπερτάτη κανονικὴ ἀρχὴ ἐν Οὐκρανίᾳ ὑπάρχει καί λέγεται ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ὡς ἔκπαλαι.

Τὰς εἰρημένας ταύτας ἀποφάσεις τῆς Μητρός Ἐκκλησίας ἠθελήσαμεν νὰ θέσωμεν εἰς γνῶσιν τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος, διὰ τῶν ὀρισθέντων Ἐξάρχων ἡμῶν ἐν Κιέβῳ, ἀλλ' ὑμεῖς, δυστυχῶς, ἡρνήθητε τήν κοινωνίαν μετ' αὐτῶν. Ἐπανερχόμενοι οὖν τὸ δεύτερον διὰ τῶν μετὰ χείρας Πατριαρχικῶν ἡμῶν Γραμμάτων, οἰκονομικῶς καί συγκαταβατικῶς προσφωνοῦντες ὑμᾶς Ἱερώτατον Μητροπολίτην Κιέβου, ἐνημεροῦμεν ὅτι, ἅμα τῇ ὑπὸ τοῦ κληρικο-λαϊκοῦ σώματος ἐκλογῇ τοῦ Προκαθημένου τῆς Οὐκρανικῆς Ἐκκλησίας, οὐ δυνηθήσεσθε πλέον ἐκκλησιολογικῶς τε καί κανονικῶς φέρειν τὸν τίτλον τοῦτον τοῦ Κιέβου, τὸν ὁποῖον, οὕτως ἢ ἄλλως, κατέχετε σήμερον κατὰ παράβασιν τῶν ὑπὸ τῶν ἐπισήμων κειμένων τοῦ 1686 ὀριζομένων.

Διό ἐν πνεύματι εἰρήνης καί ἀγάπης προτρεπόμεθα ὑμᾶς, Ἱερώτατε ἀδελφέ, ὅπως, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν καί θεωροῦντες ἐν φρονήματι ἱστορικῆς ἀληθείας καί ὑγιοῦς ἐκκλησιολογίας τὰς ἡμετέρας ἱεροκανονικάς Πράξεις, ἀρθῇτε εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καί ἐναρμοσθῇτε τῇ παραδόσει τῶν ἀειμνήστων προκατόχων ὑμῶν Σιλβέστρου, διαδόχου Πέτρου Μογίλα τοῦ εὐκλεοῦς, ὡς καί τῶν λοιπῶν Μητροπολιτῶν Κιέβου Διονυσίου, Ἰωσήφ καί Ἀντωνίου, ἐπιστηριζόντων τὸν εὐγενῆ Οὐκρανικὸν λαόν καί τὸ εὐσεβές αὐτῶν γένος, πειθομένων εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Μητρός Ἐκκλησίας, προτρεπόμεθα δέ ὅπως συμμετάσχῃτε προφρόνως καί ἐν πνεύ-

ματι ὁμονοίας καί ἐνότητος, μετὰ τῆς ὑφ' ὑμᾶς Ἱεραρχίας, εἰς τὴν ὑπὸ σύγκλησιν ἰδρυτικὴν τῆς ἐνιαίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Οὐκρανίας Συνέλευσιν καί τας ἐκλεκτορικὰς διαδικασίας πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς, δυναμένης, ἀσφαλῶς, καί τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος ὑποβαλεῖν ὑποψηφιότητα πρὸς τοῦτο. Ὡσαύτως δέ προτρεπόμεθα ὑμᾶς καί τοὺς περὶ ὑμᾶς ὅπως εὐρίσκησθε ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῶν πρώην Κιέβου Φιλαρέτου καί πρώην Λβιβ Μακαρίου καί τῶν σὺν αὐτοῖς, ὡς ἀποκατασταθέντων ὑφ' ἡμῶν ἀρμοδίως εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ οὐχὶ εἰς τό ἀξίωμα, δι' εὐμενοῦς ἡμετέρας κρίσεως ἐπὶ τῆς κατ' ἐπανάληψιν ὑποβληθείσης ἡμῖν ἐκκλήτου αὐτῶν προσφυγῆς, ὡς οἱ Θεῖοι καὶ Ἱεροὶ Θ' καὶ ΙΖ' τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων Ἀγίων Πατέρων Κανόνες σαφῶς καί σοφῶς διακελεύονται. Περιττόν νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ τῆς ἐκκλήτου προσφυγῆς ἐξέτασις δέν ἀποτελεῖ «νομιμοποίησιν σχισμάτων», ἀλλ' εὐκαιρίαν θεραπείας αὐτῶν, ὡς τοῦ ταιπωρήσαντος ἐπὶ τρεῖς πού δεκαετίας τόν προσφιλῆ Οὐκρανικόν λαόν τοιούτου.

Ὅντες βέβαιοι ὅτι καὶ ἡ ὑμετέρα ἀγαπητὴ Ἱερότης θέλει ἐνστερνισθῇ τὰς κανονικὰς ταύτας ἀποφάσεις τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἀκολουθήσει τὴν ὁδὸν τῆς ἐνότητος διὰ τό συμφέρον τοῦ Οὐκρανικοῦ λαοῦ, ἐπιστηρίξει δέ τὴν χορηγηθησομένην Αὐτοκεφαλίαν, ἐφ' ὅσον αὕτη, ὡς γνωρίζετε, Ἱερώτατε, παρά τὰ δημοσίως ψευδῇ λεγόμενα, εἶναι ἡ μόνη λύσις διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ἐν Οὐκρανίᾳ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τὴν Χάριν καί τό ἄμετρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν, τῶν ὀρθοτομησάντων τοὺς Ὅρους καὶ Κανόνας τῆς πίστεως ἐν ἀληθείᾳ, μεμακρυσμένην κοσμικῶν κινήτρων καὶ ἐπιβολῶν.

βιη' Ὀκτωβρίου ιβ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Παράρτημα 4¹⁰⁴

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ &
ΠΑΪΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΖΑΜΠΙΑΣ



PATRIARCHATE OF ALEXANDRIA
& ALL AFRICA
ORTHODOX ARCHDIOCESE OF ZAMBIA

Εν Λουσάκα Ζάμπιας, 22.9.2019

Προς
τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ κ. Ιλαρίωνα
Πρόεδρο Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων Πατριαρχείου Μόσχας

Σεβασμιώτατε,

έλαβα στο προσωπικό μέιλ μου (μέιλ που κατά πάσα πιθανότητα εκ λάθους θεωρήσατε ότι αφορά στην Ιερά Επισκοπή Μοζαμβίκης, της οποίας προ ετών είχα την επισκοπική ευθύνη), μια επιστολή Σας από 17ης τρέχοντος μηνός, γραμμένη ρωσικά και ελληνικά, το δε Γραφείο Σας, στο σχετικό διαδωδαστικό, μού ζήτησε να επιβεβαιώσω την λήψη της.

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΩ, λοιπόν, ότι όντως έλαβα το μέιλ και μελέτησα έκπληκτος την αποσταλείσα επιστολή... Δεν ξέρω αληθώς, σε ποιο απ' όλα τα σημεία της πρέπει να σταθώ περισσότερο: Στο γεγονός ότι υπήρξε αποδέκτης μιας επιστολής Σας που δεν με αφορά προσωπικώς; Μήπως, στο ότι η επιστολή αυτή απευθύνθηκε σε μένα από συνεπίσκοπο ενός άλλου Πατριαρχείου; Ή, μήπως, στο ότι με την επιστολή αυτήν ασκείται δυσμενής κριτική εναντίον ενός Επισκόπου άλλου Πατριαρχείου και άλλης εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας;

Έχει το καθένα από τα στοιχεία αυτά το μερίδιο του στην έκπληξη και την απόλυτη δυσαρέσκειά μου, οι οποίες μεγεθύνονται, εάν αναλογισθεί κανείς ότι -ούτως ή άλλως- προσκρούει στην παραδοχή απ' αιώνων κρατούσων εκκλησιαστικών αρχών και πιστευμάτων.

Θεωρώντας, άγιε Αδελφέ, ότι η επιστολή Σας αυτή δεν με αφορά προσωπικώς, καταρτίστηκε εκ μέρους Σας αναρμοδίως και απευθύνθηκε σε μένα παραδόξως, ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΩΜΑΙ για τη σχετική πρωτοβουλία Σας και ΤΟΝΙΖΩ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ότι, ούτε η ανθρώπινη φύση μου, ούτε και η υψηλή κατάταξη του παλαιότατου δευτερόθρονου Πατριαρχείου Αλεξανδρείας μετά του αεττού Προκαθημένου του Μακ. Πάππα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ.κ. Θεοδώρου Β', όπου -θεία Χάρη- υπάγομαι, συγχωρούν οιαδήποτε εκ μέρους μου σιωπή.

Τέλος, αδελφικός Σας υπενθυμίζω ότι είστε παντελώς αναρμόδιος να επεμβαίνετε με αυτό το ύφος, ωσάν θεόθεν απεσταλμένος. Βεβαιωθείτε ότι οποιοδήποτε πρόβλημα δημιουργηθεί σε κάποιον Επίσκοπο, υπεύθυνος φορέας να τον κρίνει είναι η Εκκλησία στην οποία ανήκει και, εάν ο ίδιος θεωρήσει ότι η κρίση της Εκκλησίας του τον αδικεί, υπάρχει και η από αιώνων παραδεδομένη δυνατότητα της Εκκλησίας Προσφυγής στον Οικουμενικό Πατριάρχη.

Νομίζω ότι ταύτα πάντα γνωρίζετε ήδη, διότι αποτελούν θέματα στοιχειώδους Καττήχσεως για τους Κατηχουμένους μας, εδώ στην Αφρική.

Διατελώ μετά πολλής της εν Κυρίω αγάπης

+o Ζάμπιας Ιωάννης

Orthodox Archdiocese of Zambia, P.O. Box 51333, Lusaka, Zambia
Tel. :+260 960314031, Fax: +260 211 291473
Email: naosgr@gmail.com

¹⁰⁴ http://fanarion.blogspot.com/2019/09/blog-post_93.htmlK

Παράρτημα 5

1^{ον} Ἀπαντητικό Γράμμα τῆς Α.Θ.Παναγιότητος Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὴν Α.Θ.Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ.Θεόφιλον

(26 Δεκεμβρίου 2019)

Ἀριθμ. Πρωτ. 900

Μακαριώτατε καὶ Ἀγιώτατε Πατριάρχα Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καὶ περιπόθητε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Θεόφιλε, τὴν Ὑμετέραν γερασίμην Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐλάβομεν καὶ μετ' ἐκπλήξεως οὐ μικρᾶς ἀνέγνωμεν τό ἀπὸ 11ης Δεκεμβρίου 2019 Γράμμα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, δι' οὗ καλεῖτε τὴν ἡμετέραν Μετριότητα εἰς συνάντησιν τῶν Ὁρθοδόξων Προκαθημένων ἐν τόπῳ τῆς Ὑμετέρας δικαιοδοσίας πρὸς διαβούλευσιν «διὰ τὴν διατήρησιν τῆς μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Εὐχαριστιακῆς ἐνότητος». Τὴν ἐκπληξιν, ἵνα μὴ εἴπωμεν τὴν κατάπληξιν ἡμῶν, ἐκ τοῦ ὡς ἄνω Γράμματος τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος προκαλοῦν αἱ ἀκόλουθοι παρατηρήσεις:

Ἐν πρώτοις ἐκπλησσόμεθα οὐχὶ εὐχαρίστως ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν μακραίωνα ἱστορίαν τῶν δύο ἡμετέρων Πατριαρχείων τό ὀρθῶς ἐπιγραφόμενον «Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων» ἀλληλογραφεῖ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς γλώσσαν ξένην πρὸς τὴν μητρικὴν ἡμῶν τοιαύτην, ὡς ἂν ἔπαυσεν αἴφνης νὰ αἰσθάνηται τοῦτο ὁμαιοῦν καὶ ἀνῆκον μεθ' ἡμῶν εἰς τό αὐτό ἱστορικόν καὶ μαρτυρικόν Γένος, εἰς τό ὁποῖον μάλιστα ἡ Θεία Πρόνοια ἀπὸ αἰώνων ἐνεπιστεύθη τὴν φύλαξιν τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων τῆς Ἀγίας Γῆς διὰ τῆς Ἀγιοταφικῆς Ὑμῶν Ἀδελφότητος. Ξενίζει μεγάλως ἡ τοιαύτη στάσις καὶ ἐνέργεια Ὑμῶν πάντας ὅσοι γνωρίζουν τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀοιδίμων Προκατόχων τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, οἵτινες ἀντέστησαν σθεναρῶς κατὰ τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Ἱστορίας προσπαθειῶν διεισδύσεως εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ξένων πρὸς τό ἡμέτερον Γένος δυνάμεων. Τί, ἄραγε, ὠδήγησε τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εἰς τὴν οὕτω οὐχὶ τιμητικὴν δι' ἡμᾶς ἀποστολὴν ἐγκυκλίου Γράμματος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἀντὶ τοῦ ἀπὸ αἰώνων καθιερωμένου τρόπου ἀλληλογραφίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν;

Δεύτερον, μετὰ δυσκολίας κατανοοῦμεν τὴν πρωτοφανῆ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀνάληψιν ὑφ' Ὑμῶν πρωτοβουλίας πρὸς σύγκλησιν Πανορθόδοξου Συνάξεως. Περιττόν νὰ ὑπομνήσωμεν Ὑμῖν τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει τό Ὑμέτερον Πατριαρχεῖον εἰς τὴν τάξιν τῶν Δι-

πτύχων τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς καί τό γεγονός ὅτι, κατά τήν κανονικήν τάξιν, ἥτις ἀνέκαθεν καί μέχρι προσφάτως ἐγένετο ὑφ' ὧν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν σεβαστή, αἱ Πανορθόδοξοι Συνάξεις τῶν Προκαθημένων συγκαλοῦνται πάντοτε ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅστις καί προεδρεῖ αὐτῶν. Ποίου εἶδους ἐνότητα θέλει ὑπηρετήσῃ ἡ Ὑμετέρα πρωτοβουλία, ἐάν ἀπουσιάσῃ ἐκ τῆς προτεινομένης ὑφ' Ὑμῶν Συνάξεως ὁ Πρῶτος τῇ τάξει τῶν Ὁρθοδόξων Προκαθημένων; Καί ποῖον νόημα θά εἶχε μία Συνάξις Προκαθημένων, κατά τήν ὁποίαν δέν θά ἦτο δυνατή ἡ τέλει ἀπό κοινοῦ τῆς Θείας Λειτουργίας, διότι εἷς ἐξ αὐτῶν διέκοψε τήν Εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν μετὰ τινων ἐξ αὐτῶν; Ἡ τυχόν πραγματοποιήσις τῆς πρωτοβουλίας Ὑμῶν ταύτης θέλει καταδείξῃ τοῖς πᾶσι, φίλοις τε καί ἐχθροῖς, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία δέν ἀποτελεῖ ὀργανικὴν ἐνότητα, καί ἔχει περιπέσει εἰς τήν κατάστασιν ὁμοσπονδίας, ἢ καί, ἔτι χεῖρον, συνομοσπονδίας Ἐκκλησιῶν προτεσταντικοῦ τύπου. Ἡ εὐθύνη τήν ὁποίαν ἐπιμύεται ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης διὰ τῆς πρωτοφανοῦς ταύτης πρωτοβουλίας Αὐτῆς, εἶναι πελωρία ἔναντι τῆς Ἱστορίας, καί εἰλικρινῶς ἀποροῦμεν πῶς ἀπεφάσισεν Αὕτη νά ἀναλάβῃ αὐτήν, καί δὴ κατά τοὺς κρίσιμους τούτους καιροὺς.

Τρίτον, ἀπορίαν προκαλεῖ εἰς ἡμᾶς ἡ ἐπὶ κλησίς, ὡς σκοποῦ τῆς προτεινομένης ὑφ' Ὑμῶν Συνάξεως, τῆς «διαφυλάξεως τῆς Εὐχαριστιακῆς κοινωνίας ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ». Ἀλλ' ἡ Εὐχαριστιακὴ κοινωνία ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ οὐδέποτε διεκόπη εἰ μὴ ὑπὸ μιᾶς καί μόνον Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καί τοῦτο μονομερῶς, πασῶν τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διατηρουσῶν τήν πρὸς αὐτήν καί μετ' ἀλλήλων Εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν. Πρὸς τήν Ἐκκλησίαν ταύτην, συνεπῶς, δεόν νά κατευθυνθῇ οἰαδήποτε προσπάθεια ἐπανόδου εἰς τήν Εὐχαριστιακὴν κοινωνίαν, καί οὐχὶ πρὸς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας.

Πρὸς τούτοις, διερωτᾶται τις ποῖον θετικὸν ἀποτέλεσμα θά ἡδύνατο νά ἔχῃ μία συνάντησις Προκαθημένων, ἔστω καί ἄτυπος, ἄνευ προετοιμασίας τινός. Οὐδέποτε, μηδὲ παρά τοῖς κοσμικοῖς, ἐπεχειρήθη συνάντησις τις ἡγετῶν ἄνευ προετοιμασίας, ἵνα μὴ ἀχθῇ αὕτη εἰς ἀποτυχίαν βλαπτικὴν διὰ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν. Μία τοιαύτη ἀπροετοίμαστος συνάντησις οὐχὶ μόνον δέν θά ὠφέλει, ἀλλὰ καί θά ἔβλαπτε μεγάλως τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας ἡ τοιαύτη συνάντησις θά ὑπέκρυπτεν ἄλλα κίνητρα καί θά ἐξυπηρετεῖ ἄλλους σκοποὺς πλὴν ἐκείνου τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποίαν ἐνότητα καί θά ἐπληττεν, ἴσως, ἀνεπανορθώτως.

Κατόπιν τούτων, τό Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀναλογιζόμενον τήν εὐθύνην αὐτοῦ, ὡς Πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τήν δια-

φύλαξιν τῆς κανονικῆς τάξεως, ὡς καί τās σοβαράς συνεπειάς διὰ τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, τās ὁποίας θά εἶχεν ἡ τυχόν, παρά τήν κανονικήν ταύτην τάξιν καί παράδοσιν, πραγματοποιήσας τῆς προτεινομένης ὑπό τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος συναντήσεως τῶν Προκαθημένων, καλεῖ Αὐτήν ἀδελφικῶς ὅπως μή ἐμμείνη εἰς τήν πρωτοβουλίαν Αὐτῆς ταύτην, ὑπηρετοῦσα, ἀνεπιγνώστως ἴσως, ἀλλοτρίους σκοποῦς ἀπό αἰώνων ὑπονομεύοντας τόν πανίερρον Οἰκουμενικόν Θρόνον, καί ἀναλαμβάνουσα οὕτως ἱστορικοῦ μεγέθους εὐθύνας διὰ τās συνεπειάς, τās ὁποίας θά εἶχεν ἡ ἐνέργεια αὕτη διὰ τήν Ἐκκλησίαν καί τό Γένος.

Ἐπὶ δέ τούτοις, περιπτυσσόμενοι καί αὖθις τήν Ὑμετέραν Μακαριότητα φιλήματι ἀγίῳ, διατελοῦμεν μετά τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί ἐξιδιασμένης τιμῆς, βίθ' Δεκεμβρίου κς´

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός

2^{ον} Ἀπαντητικό Γράμμα τῆς Α.Θ.Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πρὸς τήν Α. Θ. Μακαριότητα τόν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλον (25 Φεβρουαρίου 2020)

Ἀριθμ. Πρωτ. 190

Μακαριώτατε καί Ἀγιώτατε Πατριάρχα Ἱεροσολύμων καί πάσης Παλαιστίνης, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Θεόφιλε, τήν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν....

Τυχάνει ἐμφανῆς, καίτοι ἀνομολόγητος καί ἐν τοῖς δυσὶν Ὑμετέροις Γράμμασι, τόσον ἡ οὐχὶ αὐτοπροαίρετος διάθεσις Ὑμῶν διὰ τήν σύγκλησιν μιᾶς, κατὰ τό δυνατόν, πανορθόδοξου συσκέψεως ἐν Ἀμμάν τῆς Ἰορδανίας, ὅσον καί ὁ σκοπός αὐτῆς, παρ' ὅλην τήν προσπάθειαν ἐμφανίσεώς της μετ' εὐρυτέρου δῆθεν θεματολογίου. Πέραν τοῦ ἀνιστορήτου καί ἱεροκανονικῶς ἀμαρτύρου πλαισίου τῆς, μακράν τῆς εὐχαριστιακῆς, ἀφετηρίας μιᾶς τοιαύτης προσπάθειας, τυχάνει, ὡς καί προεσημειώσαμεν, ὅλως προβληματική ἡ ἐκκίνησις τηλικαύτης διαδικασίας ἄνευ τῆς στοιχειώδους ἐξετάσεως τοῦ κόστους καί τοῦ ὀφέλους τοῦ ἐγχειρήματος εἰς τό Σῶμα τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀδυνατοῦμεν νά κατανοήσωμεν ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης παραθεωρεῖ, ἢ καί ἀγνοεῖ, τό μέγεθος τῶν ἀρνητικῶν ἀπορροιῶν τῆς ἐν λόγῳ πρωτοβουλίας, ἐμμένουσα εἰς τήν ἀρχικήν σκέψιν περί πραγματοποιήσεως «μιᾶς οἰκογενειακῆς συναντήσεως», ἥτις μοναδικόν στόχον ἔχει τήν ἀνατροπὴν τῶν καλῶς ἐχόντων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καί τήν ἀλλοτρίωσιν τῶν

Ἐκκλησιολογικῶν θεμελίων αὐτῆς. Ἐάν ὁ ἀληθὴς προβληματισμός τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἦτο γενικῶς «περί τῶν προκλήσεων, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν κοινωνία εἰς τοὺς κρίσιμους καιροὺς», τότε ἔδει Αὐτῇ, κατ' ἀκολουθίαν τῶν ὁμοφώνως ἀποφασισθέντων ἐν τῇ προσφάτως συνελθούσῃ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Συνόδῳ, ὅπως ἀπευθύνῃ συγκεκριμένως πρὸς ἡμᾶς τὰ ἐπὶ πλέον καὶ μὴ συμπεριληφθέντα κατ' αὐτὴν νέα καὶ ἐπείγοντα θέματα, πρὸς κοινὴν κατ' ἀρχὴν ἄτυπον διαβούλευσιν καὶ ἐπεξεργασίαν αὐτῶν, καὶ πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς, ὡς καὶ πάντοτε, ἀλληλοπεριχωρήσεως τῶν ἡμετέρων ἱερῶν θεσμῶν, θά ὑπῆρχε κοινὴ καὶ λυσιτελεῖς ἔκβασις.

Ὅμως, ἐν τῇ προκειμένῃ ἱστορικῇ συγκυρίᾳ τό ἐπιδιωκόμενον, ἐάν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἀληθεῖς καθ' ἑαυτοὺς καὶ συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀπὸ Θεοῦ δεδομένην Ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν διακονίαν, τυγχάνει ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς πείσμονος ἀρνήσεως τοπικῆς τινος Ἐκκλησίας νὰ συνταυτισθῇ καὶ νὰ ἐναρμονισθῇ πρὸς τὰ ἀπ' αἰῶνος ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἀποδεκτά, συνεπικουρουμένη, ἂν μὴ καὶ ὠθυομένη, εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς πολιτείας τῆς Ρωσικῆς Ὁμοσπονδίας. Ὅσον καὶ ἐάν φαινώμεθα ἐκ τῆς προχείρου θεωρήσεως τοῦ θέματος αὐστηροί, ἢ μετ' ἐμμονῶν, εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι κατανοεῖτε τί τό ἐπιδιωκόμενον καὶ ποῖαι αἱ ἀρνητικαὶ συνέπειαι διὰ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν. Ἐάν ἢ κατ' Ἀνατολὰς Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἐνδῶση εἰς τὰς πιέσεις, τὰς ἀπειλὰς, ἀλλὰ καὶ τὴν πραγματιστικὴν θεώρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, μακρὰν τοῦ ἀσφαλοῦς ὑποβάθρου αὐτῆς, ἦτοι τῆς ἱεῖας καὶ ἁγίας παραδόσεώς της, τότε ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θά ἔχῃ ἀπολέσει τὴν ἀλήθειαν, καθὼς θά ἔχῃ ἐκτραπῇ εἰς περιφερειακὴν συνιστώσαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἣτις θά προσαρμόζηται εἰς τὰς καιρικὰς ἀπαιτήσεις, ἄνευ ἐσχολογικῆς προοπτικῆς.

Μετ' ἄλλους, ὅθεν, οὐ μικροῦ διεξερχόμεθα τό ζήτημα τοῦτο, καὶ τό ἄλλος ἡμῶν μεγενθύνει, ἔτι πλέον, ἡ διαφαινομένη σύμπραξις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ σκοπῶν καὶ στόχων βλαπτικῶν, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν ταύτην τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν καὶ συλλήβδην διὰ τὴν καθόλου Ὁρθόδοξian. Ἡμεῖς ἐπιταγὴν ἠγούμεθα ἀπὸ Κυρίου τό «κράτει ὃ ἔχεις» (Ἀποκ. 3, 11) καὶ οὐ δυνάμεθα, ἵνα ἀπομειώσωμεν τὰς ἀπὸ τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀνατεθείσας ἡμῖν σταυροσχήμους εὐθύνas.

Κατανοοῦμεν ἐν μέτρῳ τινὶ τὴν δυσκολίαν ὠρισμένων ἐκ τῶν νεωτέρων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως ἀποδεχθοῦν τὴν πρωτεύθυνον θέσιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ τό τοιοῦτον οὐ βαρύνει ἡμᾶς, καθὼς ἀποτελεῖ ἁγιοπνευματικόν προϊόν τῶν παρελθουσῶν Ἀγίων Συνόδων ἐκπεφρασμένον, καὶ διὰ τῆς ἀδιασαλεύτου πράξεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπιμεμαρ-

τυρημένον. Ἐνίας, ἐκ τῶν κατά τόπους ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἀπασχολεῖ ἐπ' ἐσχάτων ζωηρῶς ἡ «ἐκκλητος» θυσιαστική εὐθύνη ἡμῶν, ἡ ὁποία ἐκδηλοῦται πληθωρικῶς καί ποικιλομόρφως ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ σώματι. Ἐλάχιστον δεῖγμα καί ἔκφανσις αὐτῆς τῆς πτυχῆς τῶν διακονικῶν εὐθυνῶν τοῦ κατά καιρόν Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τυγχάνουν καί αἱ Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ἐάν τίθηται, λοιπόν, ἐν ἀμφιβόλῳ ἡ ὑπεύθυνος θέσις ἡμῶν, κατανοεῖτε, Μακαριώτατε ἀδελφέ, τὰς σχετικὰς συνεπείας.

Φρονοῦμεν καί στεντορεῖως ὁμολογοῦμεν ὅτι κωλυόμεθα ἐκ τῆς θέσεως ἡμῶν νά ἀποδεχθῶμεν ἔκπτωσιν τινα ἐκ τῶν ἱερῶν ἡμῶν εὐθυνῶν, ἀλλά καί τήν κατηγορίαν ἐναντίον τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅτι δῆθεν παραθεωρεῖ τό συνοδικόν πολίτευμα τῆς κατά Ἀνατολάς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καί μάλιστα ἐκτοξευομένην ὑπό τῶν κατ' ἐξοχήν καταλύοντων τό τοιοῦτον ἱερόν σύστημα. Ὅμως, οὐδένα ἐξ ἡμῶν διαφεύγει ὅτι ἡ Συνοδικότης ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ δέν τυγχάνει παραπλήσιόν τι τῶν πολιτειακῶν δομῶν, καί πᾶσα μετ' αὐτῶν ἐξομοίωσις ἢ παρομοίωσις ἢ καί παραλληλισμός πρὸς αὐτάς ἀποτελεῖ ἐκτροπήν, ἡ ὁποία ὀφείλει νά προβληματίσῃ πάντας ἡμᾶς. Τῷ ὄντι, ἡ ἐν Συνόδῳ ἔκφρασις τῆς Ἐκκλησίας ἀπετέλεσε τό ἀσφαλές θεμέλιον καί διὰ τήν διαμόρφωσιν τῶν θεσμῶν καί τῶν ἐπὶ μέρους δομῶν αὐτῆς, ἀλλ' ἐπ' οὐδενί λόγῳ ἡ Συνοδικότης ἐπιτρέπεται, ὅπως συγκρίνηται πρὸς τόν κοινοβουλευτισμόν, πολλῷ δέ μᾶλλον, ἵνα ἐκτρέπηται εἰς ἄκρατον λαϊκισμόν πρὸς ἀνάδειξιν -φεῦ!- ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ ἀκραίων φαινομένων, τὰ ὁποῖα διαχρονικῶς ἀπετέλουν ἀπεικταίας ἐκφράσεις τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως.

Μὴ ἐντρεπώμεθα νά ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ ἀριθμητικά ὑπεροχαί δέν ἀπετέλεσαν ποτέ τήν πεμπτουσίαν τοῦ ὀρθοδόξου ἤθους καί ὅτι τό τοιοῦτον ὑπάρχει ποιοτικόν, καί οὐχί ποσοτικόν μέγεθος. Βεβαίως καί ἀπασχολεῖ ἡμᾶς πλεονπαντός ἐτέρου τό ζήτημα τῆς πανορθοδόξου ἐνότητος, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἀδόμητον καί ἀθεσμοθέτητον σύνολον. Ἐνότης ἄνευ ὑγιоῦς βιώσεως τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας καταλήγει εἰς βαθεῖαν διαίρεσιν ἐν τοῖς πράγμασι. Χρέος πάντων ἡμῶν καί μάλιστα τῶν ἐλέφ Θεοῦ Πατριαρχῶν τῆς ἱερᾶς τετρακτύος τῶν Πρεσβυγενῶν Ἐκκλησιῶν, ὧν ἡ παρακαταθήκη ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τυγχάνει ἔντονός τε καί ἔγκοπος, ἀσφαλῶς καί ὑπάρχει ἡ ἔγκαιρος καί ἀποτελεσματική ἀντιμετώπισις τῶν ἀπασχολούντων τήν διορθόδοξον κοινωνίαν θεμάτων, ἀλλά τὰ μείζονα τοιαῦτα τὰ καί υπερβαίνοντα τήν ἐμβέλειαν τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν καί χρήζοντα, ὥς ἐκ τούτου, καιρίας ἀντιμετωπίσεως δέν δύνανται νά ἐπλύωνται ἄνευ τῆς οὐσιαστικῆς βουλῆσεως καί συμμετοχῆς ἡμῶν.

Δέν δυνάμεθα νά συμμερισθῶμεν τήν καινοφανῆ ἀποδοχὴν ἐκ μέρους



Ὑμῶν εὐθυνῶν, ἃς οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ἀνέθεσε τῷ Ὑμετέρῳ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ, ὡς ἐκείνην τῆς «Μητρός Ἐκκλησίας» καί τῆς, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς ἡμᾶς Γράμματι λέγετε, «γεφύρα[ς] διὰ τὰς ἀδελφὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ὅπως βαδίσουν καὶ σταθοῦν ἀπὸ κοινοῦ εἰς τοὺς πειρασμικοὺς τούτους καιροὺς». Πᾶσα παρέκκλισις ἐκ τῶν παραδεδομένων καὶ ἀναλογουσῶν ἐκάστῳ τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχῶν εὐθυνῶν γεννᾷ μόνον κινδύνους διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐπισημειωθῆτω δ' ἐνταῦθα μετ' ἐμφάσεως ὅτι ἡ πολυπόθητος ἐκκλησιαστικὴ ἐνότης καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι κοινωνία τῶν ἐκασταχοῦ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀπαιτεῖ θυσίας καὶ μετὰ διακρίσεως ἐνάσκησιν τῆς οἰκονομίας χάριν τῆς τῶν πολλῶν σωτηρίας. Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ἐθεράπευσε πληγὰς καὶ προβλήματα ἐν τῷ ἀγίῳ Σώματι αὐτῆς μετ' αὐστηρότητος καὶ αἰσθήματος ὑπεροχῆς ἔναντι τῶν πεπλανημένων τέκνων αὐτῆς, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐν βαθεῖα συναισθήσει τῆς ἀποστολῆς τῆς, ἣτις ταυτίζεται ἐν παντί μεθ' ὅλης τῆς Δεσποτικῆς Θείας Οἰκονομίας ἕως Σταυροῦ καὶ Ταφῆς ἐπὶ τῇ βεβαιότητι τῆς Ἀναστάσεως.

Ἰδιαιτέρως δέ, ἀπευθυνόμενοι πρὸς Ὑμᾶς, Μακαριώτατε ἅγιε ἀδελφέ, ἐπὶ τῇ μὴ εὐφροσύνῃ ἀφορμῇ ταύτῃ, ἀναγκαζόμεθα, ἵνα ὑπενθυμίσωμεν Ὑμῖν, οὐχὶ ἐν ματαίᾳ ἐγκαυχῆσει, ἀλλὰ μετὰ ταπεινώσεως καὶ πραείας διαθέσεως, τὰς ὅσας θυσίας καὶ τὰς ἐγκόπους ἐξαντλητικὰς προσπάθειάς τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διὰ τὴν περιφύλαξιν καὶ διατήρησιν καὶ ἐπαύξεισιν καὶ ἀνάδειξιν τοῦ καθ' Ὑμᾶς ἱεροῦ θεσμοῦ ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς καὶ τὴν ἀδιατάρακτον συνύπαρξιν, ἕως συνταυτίσεως, τῶν αἰοιδίμων Προκατόχων Ὑμῶν τε, ὧν κορωνίδες ὑπῆρξαν Θεοφάνης, Δοσίθεος καὶ Χρύσανθος, καὶ ἡμῶν.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν μακαρίων Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων ἠσθάνετο ὅτι ἀπομειοῦται, ὅταν ἐξεζήτει ἀπὸ τούς κατὰ καιροὺς Οἰκουμενικοὺς Πατριάρχας τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῶν προνομίων καὶ τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων ἐπὶ τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων καὶ τῶν ἀνά τὴν Οἰκουμένην ἱερῶν Ἱεροσολυμιτικῶν σεβασμάτων. Καί, τὰνάπαλιν, οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ἡγοῦντο χρέος, εὐθύνην καὶ τιμὴν τὴν περικράτησιν τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καὶ οὐχὶ ἔκφρασιν ὑπεροχῆς καὶ καθυποτάξεώς των. Ἡ πρὸ ἡμῶν Ἱστορία γέμει τοιούτων ἀγίων πράξεων. Εἴμεθα, ὅμως, ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι καὶ σήμερον τὰ δάκρυα, αἱ ἀγωνίαι, οἱ στεναγμοὶ καὶ αἱ ἀδιάλειπτοι προσευχαὶ αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου θέλουσιν ὁδηγήσει τὰ βήματα ἀμφοτέρων τῶν Ἱερῶν καὶ τιμαλφῶν ἡμῶν Πατριαρχικῶν Θεσμῶν εἰς ὁδοὺς σωτηρίου.

Ταῦτα τὰ ἀκροθιγῶς ἐπισημανθέντα ἀποτελοῦσι μόνον νύξεις πρὸς προβληματισμὸν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Μακαριότητος καὶ εἴμεθα ἀκλινῶς βέβαιοι ὅτι Αὕτη θέλει ἀρθῇ εἰς τό ὕψος τῶν περιστάσεων πρὸς ἀποφυγὴν



πάσης δυσaréστου καί ἀρνητικῆς συνεπείας, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί χαρᾷ τῶν νοερῶν καί αἰσθητῶν ἐχθρῶν αὐτῆς.

Ἐπὶ δέ τούτοις, πρόθυμοι διὰ πᾶσαν μεθ' Ὑμῶν περαιτέρω συνεργασίαν καί ἀποσαφήνισιν πλευρῶν τοῦ προκύψαντος ἐκ τῆς Ὑμετέρας πρωτοβουλίας θέματος ἀποδίδομεν Αὐτῇ τόν ἐγκάρδιον ἐν Χριστῷ ἀδελφικόν ἀσπασμόν καί διατελοῦμεν μετὰ τῆς ἐν Αὐτῷ ἀγάπης καί ἐξειδιασμένης τιμῆς.

βκ' Φεβρουαρίου κε'

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός

